

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

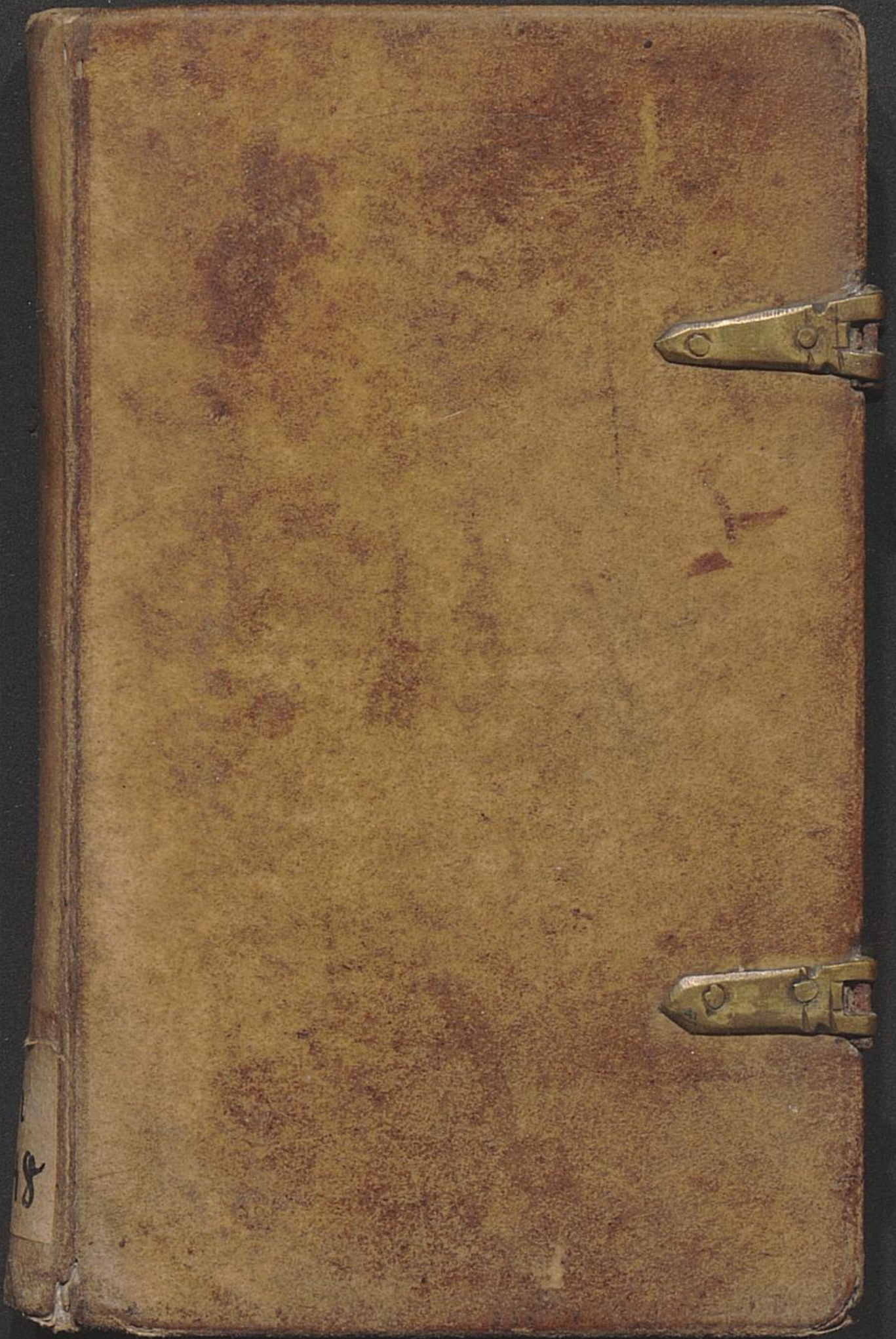
Universitätsbibliothek Paderborn

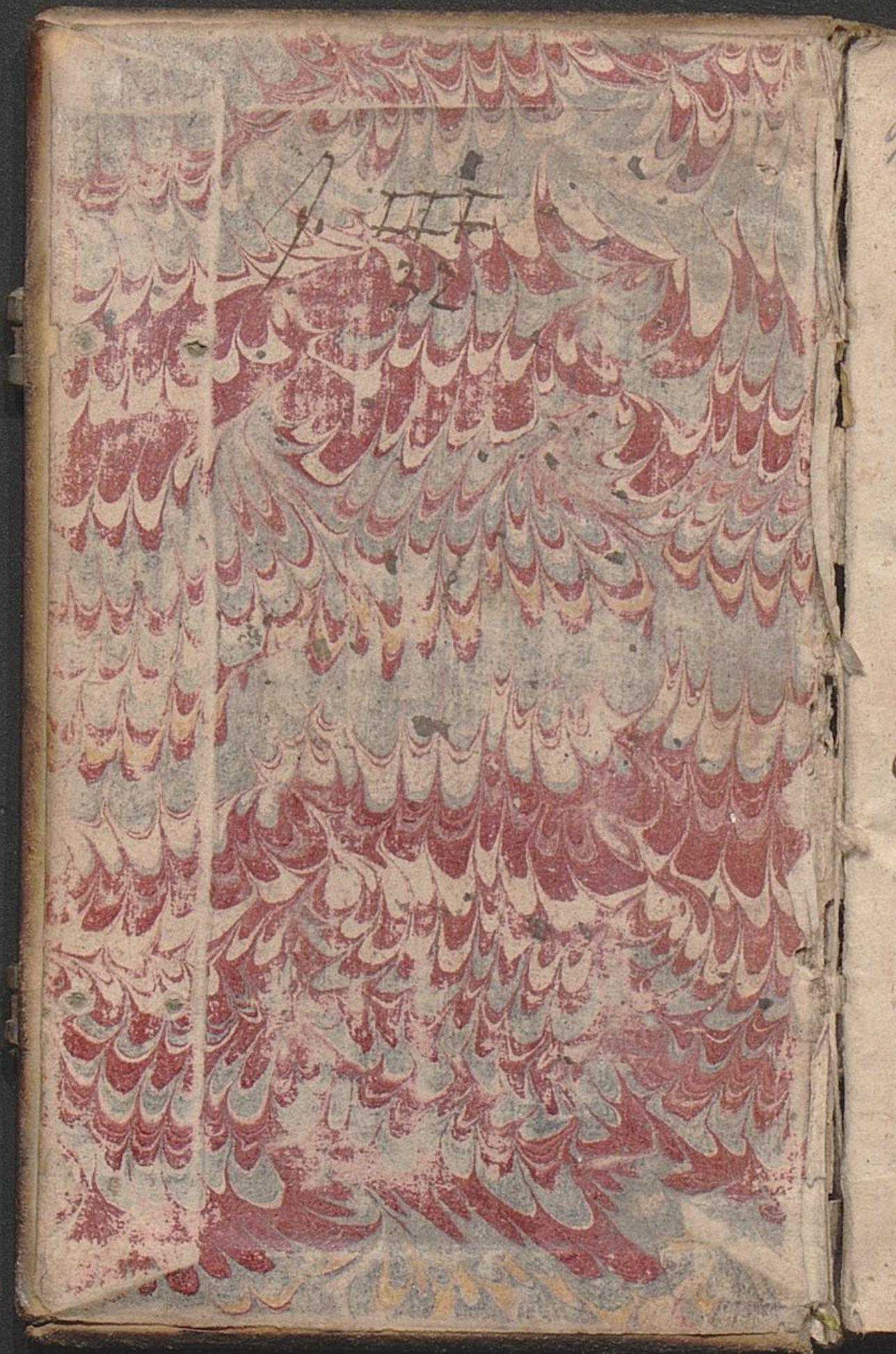
**Hebdomas Patientiæ Sive Methodus Facilis Totam
Septimanam Inter Omnes Fortunæ, Ac Vitæ, Coeterosque
Causas Humanas In Sancta Quietè, Pace, Et Patientia
Transigendi Ex Consideratione, Imitatione Et ...**

Dietmer, Georg

Moguntiaë, 1674

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46586)

HEBDOMAS

2748.

PATIENTIÆ

SIVE

METHODUS FACILIS
TOTAM SEPTIMANAM
INTER OMNES FORTUNÆ, AC
VITÆ, COETEROSQUE CASUS
HUMANOS IN SANCTA QUIETE,
PACE, ET PATIENTIA TRAN-
SIGENDI

EX CONSIDERATIONE, IMI-
TATIONE ET COMPASSIONIS
AFFECTU, ERGA DOLOROSAM
VIRGINEM

MARIAM.

Colleg. S. J. TRACTATUS *Paderb.*
SACRARUM CONGRE-
GATIONUM PRÆSIDIBUS
CONCIONATORIBUS, SODALI-
BUS, COETERISQUE RERUM SPIRI-
TUALIUM PRÆFECTIS COMMO-
DUS, AC PERUTILIS,

AUTHORE

R. P. GEORGIO DIETMER
SOCIET. JESU.

MOGUNTIÆ,

Typis & Sumptibus Christophori Kuchleri.
Anno M. DC. LXXIV.

HERBOMAS

MISTERO...
TOTO...
INTER OMNIA...

D. THEOPHILUS
FACE ET PATIENTIA TRAN-

EX CONSIDERATIONE IMI
M. B. de...
Menopolitana...

Album Granico...
MAMA

On...
MAMA
SIBILIS
SODAL

per...
Dietmer

MONTANA
Anno M. DC. LXIV

*Reverendissimo Perillustri, Ge-
neroso, ac perquam gratioso
Domino,*

**D. THEODORO
CASPARO**

L. B. de Fürstenberg, Ecclesiæ
Metropolitane Moguntinæ Præposito,
& Seniori, nec non Equestri ad S.
Albanum Canonico capitu-
lari &c. &c.

Non alium in sco-
pum rectius oculos
suos defigere poterat
Cliens Marianus *Re-
verendissime, Perillustri, ac
perquam gratiosè Domine, quam
in gentilitium tuum nomen. Ex
quo enim sacræ hujus sedis Mo-
gun-*

DEDICATIO

guntinæ Metropolitanum Ca-
 pitulum hunc *Principalem*
montem publico omnium ordi-
 num applausu, patriæque com-
 muni lætitiâ *in vertice montium*,
 Præpositum sibi constituit,
 facili aliundè præsidio egenti-
 bus exemplo fuit, ut, quem
 aquilini illi omni virtute, sa-
 pientiaque coruscantes oculi si-
 bi Præsidem statuissent, ad ejus-
 dem *Principalis montis* saltem ra-
 dices & ipsi velut minores lusci-
 niæ nidificarent, & protegeren-
 tur Ad Hunc igitur *mōtem* Reve-
 rendissime & Perillustris Domine
 opis indigus Cliens Marianus
 oculos suos levat, unde veniet au-
 xilium

DEDICATIO

auxilium sibi, speratque ut, quando gratiosissimo affectu suscipere jam tot es dignatus, eidem sub adiutorio tuo habitanti, ab omnibus molestiis securò esse liceat. Ne vero tantæ gratiæ immemor omnino videatur existere, liceat saltem gratiosæ dexteræ exiguum offerre munusculum hoc solo titulo acceptabile, quod Marianos dolores, in monte potissimum exantlatos complectatur. Sic enim existimo, ut quemadmodum ex iis doloribus generoso animo perlatis Dei parenti virgini, cuius honoris, gloriæq; augendæ studiosissimus es, tantus gaudiorum cumulus enatus

A 3 fuit;

DEDICATIO

fuit; Ita omnino fore, ut eorundem dolorum frequens recordatio, ac devotio Te inter complures agnatos tuos Tiaris, religione, virtute ac scientia illustrissimos, in monte qui Christus est, post Nestorios in hac vita transactos annos (quos ex animo precor & voveo) beatissimè, ac felicissimè deponat. Moguntia. 1674.

Reverendissimæ, Perillustris
& perquam gratiosæ tuæ
Dominationis,

Servus humillimus

GEORGIUS DIETMER S.J.

DIES DOMINICA.

Tuam ipsius animam pertransibit gla-
dius doloris *Luc. 2.*

CAPUT I.

*Magnitudo dolorum B. Virginis Mariae con-
sideratur ex Revelationibus, &*

SS. Patribus.

Non est mihi animus Par-
thenophile diebus singu-
lis singulos matris tuæ
pertractare dolores ; sed
vel aliquos tantum , vel
generatim omnium magnitudinem &
acerbitatem è sacris scriptorum monu-
mentis depromere ; quo tantorum dolo-
rum sensum , non tam pro innatâ , & con-
genita tibi indole , compassionis plena ;
sed potius dulcissimæ matris tuæ imi-

tandæ studio, ac zelo eandem venereris
 libentius, ejusque vestigia majori pati-
 entia perscruteris, juxta dictum *Eccl. 7.*
gemitus matris tue ne obliviscaris. Unde qua-
 rundam SS. Personarum divinitus acce-
 ptas revelationes, Patrumque nonnul-
 lorum gravissima testimonia de Maria-
 nis doloribus hoc primo capite sic tibi
 ob oculos ponam, ut paulatim & quasi
 sensim sine sensu te ad propositum mihi
 finem disponam & convertam. Atque
 imprimis acerbissimi doloris Virginei
 existit præscius vates Iustus Simeon,
 quando filium suum Domino sistenti
 Virgini in hæc verba locutus *Luc. 2.*
Tuam ipsius animam pertransibit gladius dolo-
ris. Hunc gladium ab eo quidem tempo-
 ris articulo continuo experta fuit Vir-
 go, juxta illud: Maria autem conserva-
 bat omnia conferens in corde suo; tum
 tamen acrius desæviebat acies tam diri-
 mucronis, quando juxta crucem consi-
 stens eos doloris cruciatus persēsit, quos
 Divæ Brigittæ in revelationibus à sede
 Apostolica approbatis sequentibus ver-
 bis exponit: *Ex oculis meis erumpebant la-*
chrimæ,

lacrime, sicut sanguis evenis. Easdem lacry-
mas præ doloris magnitudine cruore ru-
bicundas fuisse tradit Theophilus histo-
ricus in antiquissimo manu scripto, qui
in celebri Hieronymianæ Congregatio-
nis Bibliotheca Bononiæ asservatur his
lineolis: Planxerat tantum Maria virgo
affligens se, ut oculi ejus ruberent sanguine, &
palpebræ ipsius tumerent; jam corrosæ erant
genæ illius roseæ; etiam lacrimæ sanguineæ de
ejus oculis emanarunt, propter fletum tam ama-
rum. Haftenus ille. Testatur hoc ipsum
S. Germanus dulcissimam matrem no-
stram tanto dolorum cumulo fuisse ob-
rutam, ut post uberrimum decidentis
aquæ flumen in lacrimas sanguineas
fuerit soluta, sic enim teste Daniele Mal-
lonio in Christi stigmatibus cap. 13. tri-
stissimam Dominam filium foventem, &
amarissime plorantem describit: MA-
RIA virgo deposito Christo de cruce, osculata
est os ejus plusquam mille vicibus: osculabatur
benignum caput ejus spinis coronatum, faciem
ejus livoribus plenam: osculabatur frontem, &
collum; osculabatur manus clavis perforatas:
osculabatur brachia, & pedus lancea perfora-
A 5
tum:

tum: osculabatur pedes clavis perfossos: lavit
& rigavit lacrymis universa ejus vulnera: &
plorans acerrime super singulis, amplexabatur
caput, comprimens ad ubera sua &c. Fuit au-
tem hic imber lacrymarum tantus nimio
doloris sensu expressus, ut scribat S.
Bernardus *in plandū B. V.* Deum quibus-
dam contemplationis studiosis aperuisse
tristissimam matrem præ amore, & com-
miseratione quæ filii moribundi & mor-
tui calamitates deplorabat triginta la-
crymarum millia & nongentas profudisse.
Eheu miserum spectaculum, amantif-
sime mi frater Parthenophile! cernis
matrem naturâ complexionemque tene-
ram, uberrimis lacrymis, iisque nonnul-
lis sanguineis perfusam, ac prope im-
mersam, & te necdum illius miserescit?
Cernis Virginem indole nobilem, stem-
mate ex avis regiam, tanto doloris gla-
dio sauciam, & nondum ingemiscis? Dei
matrem dolore, amoreque ebriam super
primogeniti filii mortem agonizantem
potius, quam contabescentem, & nec-
dum plangis? Eheu dulcissima mater mea
tunc es quæ tot ærumnis absorpta sub
cruen-

cruento crucis stipite me, fratremque
meum Parthenophilum filios doloris
genuisti? Ego sum, inquit, Parthenophi-
le, mater vestra, ego notum miseris asy-
lum, afflictiis levamen, fons omnis sola-
tii, ipsa modo afflictiissima, & omni sola-
tio destituta. Et quidni ego mater vestra,
imo flebilis mater Jesu filii mei hujus
morte, qua vitam vobis protulit, inge-
miscerem, cujus obitus immanitate terra
horruit, & Saxa indoluere? Aspice ite-
rum, iterumque sanguineas lacrimas
Parthenophile, atque per has nomine
ipsius matris, & Dominæ nostræ Temet
ego rogo, obtestor, & adjuro ne vel ho-
die impatienti animo, in considerata
mente, perverso ore, vel preciosum
Christi sanguinem, cœteraque sacra
blasphemes, vel proximo maledicas, vel
temere perieres. Sed quò ego rapior sub
initium recordationis dolorum Mariæ?
cohibe tantis per mecum lacrymas, &
preme cordis singultus, ac suspiria, dum
quosdam adhuc testes hujus doloris ad-
duxero; ubi ipsam deinde matrem gla-
dio doloris perfossam audiêrei, fræna

Angultibus laxare licebit. Itaque ma-
 gnus Dei Matris cultor Bernardinus se-
 nens. serm. 6. non dubitat asserere, *Dolo-*
rem Marianæ pectoris tantum exstitisse, ut si in
singulos homines divisus fuisset, vitam singulis
ademisset & S. Paulinus Ep. ad August. sic
restatur: Doloris idem gladius qui Christo in
cruce mortem attulit, Matris animam mærore
transfixit. Revoca tibi in mentem qui-
bus verbis Dominum alloquatur S. A-
madæus L. usan. homil. 5. de Virg. Ma-
ria: O Veneranda, inquit, & plena doloris ac
lacrymarum memoria, recordari qualiter san-
cta illa anima gloriose passa sit, quasque pertule-
rit de Christi morte angustias? pallidus vultus
Iesu ex anguem reddebat vultum Matris; Ille
carne, illa corde passa est; denique contumeliæ:
& opprobria impiorum in capite Materno re-
fundabant; Mors Domini illi morte amarior
fuit. Sed libet forte magis ipsam afflictis-
simam Virginem audire. Eam itaque sic
inducit plangentem B. Ephrem in lament.
V. Cum gravibus suspiriis, cum fletu ingenti
cum lamentis dolorosissimis exclamavit dicens:
Mi fili dulcissime, mi fili, & mi Deus! deficio
Te suspiciens in ligno suspensum, conclavatum,
plagis-

plagisque plenum; Mi fili! O Simeon admirande, enunc gladius quo mihi prædixisti cor meum trajiciendum: Ecce gladius, ecce vulnus, fili mi, & mi Deus! Tua mors meum cor subit, viscera mea sunt disrupta, & pectus meum gravis pertransiit gladius. Eandem vero sic loquentem inducit S. Anselmus de lament. B. V. Aspiciebam Dominum & filium meum pendentem in cruce, & morte turpissima morientem, & tanto dolore vexabar in mente, quod non possum explicare sermone, manabat sanguis ligno manibus, pedibusque confixis: de vultu ejus effluxerat pulchritudo omnis, qui tamen erat speciosus præ filiis hominum, quia iniquorum fœdatus erat sputis. Iste dolor mihi erat maximus, quia videbam me desertam ab ipso, quem virgo conceperam & genueram, nec supererat alius, quia mihi erat unicus. Videbam mori quem dilexit anima mea & tota liquefiebam præ doloris angustia, dabam gemitus & suspiria; flebam dicendo, & plorabam per verba talia. O fili chare, o benigne nate, o amor unice: fili mi dulcissime da mori tecum, & ne derelinquas me: nil mihi dulcius vere, quam tecum mori amplexatâ cruce, & nil amarior certè quam vivere sine te. Tu mihi Pater, tu

*mibi filius, tu mihi sponsus, tu mihi Thesaurus,
 tum ibi omne bonum. Nunc orbor Patre, vi-
 duor sponso, desolor prole, omnia perdo, uno
 perdito te. Parthenophile, ô vere quis non
 fleret, Christi matrem si videret, in tanto
 supplicio, propera igitur mecû ad angu-
 lum cubiculi, ibique corda suspiriis gra-
 vida in contestationem compassionis
 erga dulcissimam matrem non nihil la-
 xemus; dicamus cum Jeremia Thren. 1.
*facta est quasi vidua Domina gentium; plo-
 rans ploravit in nocte, & lacrymæ ejus in ma-
 xillis ejus; non est qui consoletur eam ex omni-
 bus charis ejus & Thr. 2. cui comparabo te, vel
 cui assimilabo te filia Hierusalem; cui adæ-
 quabo te, & consolabor te virgo filia Syon?
 Magna est velut mare contritio tua, quis me-
 debitur tui? deduc quasi torrentem lacrymas,
 & per diem ac noctem non des requiem tibi ne-
 que taceat pupilla oculi tui, quia submersum
 est cor tuum in temetipsa, quoniam
 amaritudine plena es.**

CAPUT

CAPUT II.

In honorem dolorum B. Virginis Mariæ patienter ferre oportet calumnias detractiones, accusationes, & delationes falsas.

Ingenuus es Parthenophile, imo plane Inobilis; eam enim pro matre agnoscis & habes; quæ Patriarcharum, regum, ducumque non modo in terris filia existit; sed quæ & modo audiat, sitque regina mundi, ac cœlestis totius hierarchiæ. Unde nihil æque animum tuum pulsat, eumque citius è statu suo deijcit, quam si falsis criminationibus, inopinatis calumniis aut detractionibus infesteris; nec hoc omnino immerito: si enim sapientissimo Regum credimus *Eccl. 7. calumnia conturbat sapientem, & perdit robur cordis ejus*; dum scilicet, ut ait Gregorius Thaumaturg. insidias struit, & constantem labe faciat virum. Neque tu solus criminationes ejusmodi & calumnias metuis; vel detractionibus liberari appetis. Metuebat olim & ipse, qui sic scripsit spiritu sancto afflatus *Eccl. 26. A tribus timuit cor meum, & in quarto facies mea metuit delaturationem*

ram

ram civitatis, collectionem populi, & calumniam mendacem. Liberari vero petiit, qui alias patientiæ suæ securus, alloqui Deum sic non est veritus: *Memento Domine David, & omnis mansuetudinis ejus. cum Psal. 118. rogat: Redime me à calumniis hominum, ut custodiam mandata tua. Verum cum & ingenuus sis, sanctissimæ matris tuæ vestigia, & monita sequaris necesse est; & cum de nobilitate tanta glorieris, etiam heroicos actus, ac strages edas, summopere te addecebit. Porro amantissimæ matris vestigiis, monitisque insistes; si ex ejus observantia falsas, verasque accusationes, delationes injuriosas, calumnias, ac detractiones absque omni excandescencia, & vindictæ meditatione studiose coneris perferre. Generoso autem facinore te exornabis, si ad objecta taceas, remque totam divinæ providentiæ transmittas, victoriam certam consecuturus, ut ait S. Ambrosius serm. 17. in Psal. 118. Christus calumniis appetitus silentium detulit triumphale. Possèm tibi hoc loco, mi Parthenophile catalogum bene longum afferre*

afferre eorum, qui injuriis, ac criminationibus ejusmodi laceffiti, gloriose divinam eos comitante gratiam naturam impetus devicerunt: sed ne copiosior sit eorum series; quam ut hocce libello contineri possit; unius duntaxat qui præ reliquis Virginei honoris tuendi cense-ri potest fuisse studiosior, exemplum in medium proferam.

Testatur de Beatissimo comite Elzeario in vita ipsius virius, eum ab impiis Arrianis multas injurias, atroces contumelias, falsaque testimonia quæ feliciter ulcisci posset, pertulisse, in iisque perferendis sic se continuasse, ut etiam præcipuum eorum architectum ad se cum reliquis nobilibus accedentem præ reliquis honorifice exciperet, ac singularia peculiaris amicitiam officia ostenderet. Daphina castissima conjux rem admirata, ut certius veritatis ejus periculum faceret, in hæc verba scribitur eum allocuta. *Quid Tu hominis es Elzeari? qui nunquam erga eos, qui calumniis & injuriis te onerant, commoveris: Truncus es, an rupos? certe homo es, aut forte nescis & ne-*
quis

quis

quis irasci? ad quæ compositissimo vultu Elzearius: Ecquid prodest Dalphina irasci? nihil profecto, explicabo tibi arcanum pectoris mei: noveris itaque me aliquando sentire aliqua in animo adversus infestantes me indignationem; sed illico converto me ad expendendas injurias falsaque testimonia Christo impacta, eumque imitari gestiens, mihi dico: etiamsi famuli tui barbam tuam convellerent, & colaphos tibi infringerent, nihil esse ad Dominum tuum, qui majora perpessus est. Certumque habeas, Dalphina, me nunquam cessare à commemorandis injuriis salvatoris, donec animo pax, & tranquillitas oriatur. Generosi ista militis Christi, ac synceri filii Mariæ dicta sunt, & facta Parthenophile. Durum licet fateor, ac permolestum. Simile tamen, aliquid omnino à te spero, exspectoque, qui amore Christi patientis, & condolentis amantissimæ Matris tuæ exemplo adductus statuisti omnino patientiam excolere. Quo namque judicio, inquit S. Franciscus de sales, dilectionem nostram probemus ei, qui tanta nostri causa pertulit opprobria, nisi repugnantis nature motibus domandis, & contradictionibus aliorum patienter ferendis: Ad hanc.

hancce patientiam dolorissima Mater tua te hortatur Parthenoph. verbo, & exemplo. Verbo quidem dum ait: *O vos omnes qui transitis per viam, videte si est dolor, sicut dolor meus.* Exemplo autem, quando patientissima Virgo omnium injuriarum, ac falsarum criminationum, filio illatarum particeps effecta, Maria cum Jesu tacebat. Quam invicta inter atrocissimas calumnias filio, sibi que impactas? quam nulla unquam dejecta mole incubantium malorum; per omnia similis hac in parte filio, qui saturabatur opprobriis & maledictis, & cum constanter accusaretur, tacebat patientissimus tuus, meusque Jesus: tacebat omnium calumniarum ac detractionum particeps Tua, meaque amantissima Mater. Illa, illa afflictissima Mater per mediam infamiam, per derisiones, sanas, & exprobrationes, quasi Mater deterrimi latronis cum filio tendebat ad ultimi supplicii locum, & à lictoribus Deicidis circumdata stabat invulnerabilis, undique injuriarum vulneribus perfossa; nec aliud contra Virginem poterat gens maledicens, & blasphemans, quam

quam

quam possit contra solem obsusa nebula. Sed age sis, Parthenophile, apud animum tuum perpende, quo demum animo laturus esses, si Pater tuus, Materve, frater aut soror iis criminationibus, delationibus, calumniis, accusationibusve falsis afficeretur, quibus Dei & Mariæ filius exceptus est vel in vita, cum eum potatorem, amicum publicanorum, habentem dæmonium, & magum vocitabant; vel dum eum in passione sua seductorem, blasphemum, latrone deteriorem exclamabant; vel cum affixum jam cruci capita sua moventes & blasphemantes deridebant. dicebantque Vah qui destruis templum Dei? si filius Dei est, descendat de cruce; speravit in Deo, liberet nunc si vult eum. &c. Age, inquam, si hæc Patri, fratrive tuo innocenti contingerent, quid tibi animi superesset? An non mille millia si posses tonitrua in calumniantium capita contorqueres? Et fiebant tamen illa dilectissimo suo filio Jesu, & tacebat illa benedicta, gemens quidem, & dolens, sed tamen patientissima Mater Jesu.

Age

Age igitur Parthenophile tantæ Matris te filium non degenerem, sed fortem proba ac magnanimum; & quando omnia tibi possibilis in honorem dilectissimæ tuæ Dominæ & agere, & pati decrevisti, hocce die, qui tibi per annum sæpius redibit, atque utinam semper faustus! quibus quibus demum calumniis afficiaris, eas tacitus perfer, omni abstinens inprecatione, omni cupiditate vindictæ, tibi que ipsi sæpius occine: *Parthenophile esto quod audis, nempe genuinus filius Mariæ.* Video quid mihi possis reponere, duo scilicet: Alterum est, velle te equidem perlibenter eas injurias & infamiam perferre, si reus esses; aut talia innocentem sustinere, nimis arduum videri. Alterum est, timere te, ne, si ita tacitus ea opprobria perferas, omnibus fias despectui; metuis nimirum te habendum reum, aliaque, ac alia pericula incursum. Itanè sane Parthenophile? non te multis responsionibus ego quidem fatigabo; novi genium tuum ad virtutem pronum, hinc tuis querelis repono primo quod memorat

morat *Lucas Wadingus in annal. ad annum 1278. n. 29.* B. Joannes Pechamus Anglus humili quidem loco natus, alto tamen ingenio præditus. In prima adolescentia litteris operam dedit Lutetiæ Parisiorum, Magistro usus S. Bonaventura cujus insistens vestigiis in ordine S. Francisci doctrina, & sanctitate excelluit. Sed non defuerunt calumniatores, neque enim egregiæ virtuti sua deesse tinea potest, accusatus namque apud S. Bonaventuram Magistrum generalem, ordinis, doluit quidem valde ob inustam honori maculam, & denigratam famam. Dum tamen coram imagine Christi in crucem affixi ferventius oraret, & profusis lacrimis conquere-retur injuste tantas se pati calumnias, atque id à Domino permitti; intonuit ex alto Crucifixus, & subsequentes versus vel sub hoc ipso metro, aut certe sensu pronunciavit, qui in hunc ipsum diem habentur exscripti ante ipsam imaginem Crucifixi:

Et ego quid demerui pendens inter latrones?

Oravi, nec obtinui carnis petitiones.

Cali-

Calicem mortis sorbui, Patri placere studui per
carnis passiones.

Ergo non murmur exeat, si non fit, quod orasti,
Dum fraudat desiderium, ad majus beneficium
datorem obligasti.

Ad me si levas oculum, vides argento vendi,
Tradi quoque per osculum, & dure comprehendi;
Et alligari funibus, confici verberibus, sine lege
parcendi:

Relinquor ab amantibus, velut jam desperatus,
Præsentor Pontificibus quasi latro ligatus;
Quos amavi fortius ab illis citius sum spretus, &
negatus.

Tibi clamor, derisio, severitas minarum,
Et capitis velatio, & ictus maxillarum.
Omnes impune feriunt; & quidquid mihi fa-
ciunt videtur esse parum.

Saturatus opprobriis ducor ad Pilatum,
Renovatis injuriis ruunt in accusatum.

Hinc homicidam liberant; & me cruce verberant
ad mortem indicatum.

Nilibi habet veritas, si ve jus alligando,
Sed æmula clamoritas prævalet insultando.

Nec Præses dat præsidia, nec curam gerit curia de
justo liberando.

Quasi vile mancipium dat in Herodis manus,
Mox producor in medium, deludor ut infanus.

Tandem remissus Pontio, diro mortis supplicio
condemnor ut profanus.

Extra muros ejicior; & ipse crucem fero,
Matre vidente vestimentis spoliior, quæ gero!

Tan-

Tandem clavis confodior, & in cruce morior, de
vita non despero.

Tu ergo vermis non turberis, si statim non consequeris, quidquid à Patre quaris.

Obstupuit hisce auditis cæterum religiosus Pater, ac spiritali plenus dulcedine patientique animo deinceps tulit calumnias, quas tamen pro paterna sua cura in morigerum filium optimus Deus illico detegi permisit. Neque ego ullus dubito, si animum tuum Parthenophile serio ad piissimos versus hosce meditando sæpius applicueris, fore ut & tu similes patientiæ spiritus concipias. Ad alterum quod attinet querelarum tuarum punctum, cum scilicet metuis te plane ab injuriis opprimendum; mihi crede, si consilium meum sequaris, ac in honorem, reverentiamque dilectissimæ tuæ Matris hasce injurias heroico animo coneris perferre, te ab omni periculo, ac detrimento liberum ab ipsa Domina conservatum iri. Fuit, qui mille convitia, & flagitia comminisceretur in S. Venturinum ex ordine S. P. Dominici, quo plus quam vaticanum suum odium explere posset;

jam

jam statuerat ad moderatorem deferre, jam portas accesserat, ut Præsidi confidens criminationes exponeret, cæterosque religiosos in Venturinū concitaret; verum transeundum erat Accusatori templum, ubi in innoxium Venturinum incidit; precabatur autem is ante sacram Dei Matris imaginem, atque ita in sublime elatus à terra apparuit, ut altitudo in aëre suspensi altitudinem imaginis exæquaret, & è regione illius Venturinus penderet. Accessit aliud prodigium; criminator siquidem Venturino insuper loquentem audivit Matrem DEI, verè in servis suis etiam admirabilem: ex quibus visis, ac auditis in tantum fuit exterritus, ut agnitum errorem, pessimumque consilium mutaret simul, & damnaret peccatum confessione expians; tum veniam à viro sancto precaretur, serio professus, nemini impostero quam Venturino se amiciosem fore. *P. Barry in anno Marian. 28. Martii.* Vide sis Parthenophile curam, ac maternum animum ter Electæ Virginis Matris nostræ erga suos clientes,
B qui

qui injurias sibi illatas & sustinere patienter; & rei totius exitum Matri æterni judicis commendare ferventer consueverunt. Sed libet insuper aliud forte terribilius, sed æqualis vel majoris solatii exemplum adjungere ex *Philiberto Moneto in litte ann. Collegii Gandens. 1612.* In finitimo quodam oppido Gandiæ mulieri pudicæ, & piæ petulans mulier objecerat in jurgio per summā calumniam, quotquot haberet liberos, eos omnes ex adulterio suscepisse. Quid animi existimas Parthenophile fuisse piæ Deiparæque, addictissimæ Matronæ? rem tacitus totam illi, quam plus amabat suis liberis, & oculis Virgini commisit discernendam. Itum noctu cōbitum; sed vix fœmina somnum ceperat, cum à marito nimiū injuriosæ culumniæ credulo è lecto exturbata, ad arborem rapitur, laqueoque ex ea, propria carnificis mariti manu suspenditur: sed erat quæ manum supponeret consolatrix afflictorum, imo & funem dirupit, non secus, quam si novacula discissus fuisset. Ergo inconcubia

bia

bia nocte tacite gementem, remque totam DEO, ac miserorum solatio Mariæ commendantem denuo miseram oviculam conjugem in editum collem protractat, magnoque impetu sæpius impulsam in præruptas rupes præcipientem dare conatur; sed nec vestigio movere poterat, firmante eam manu MARIÆ. Retractam ergo denuo domum uxorem lecto se dare imperat, quod cum executâ esset misera, certa que mori, fistulam ferream glandibus plumbeis fartam in pectus uxoris, identidem opem Virginis implorantis explosurus admovet, verum flamma nulla ex sulphurato fomite concipitur. Ergo alteram expedit flammâ concepturam, & is excussus quidem est ingenti fragore, ac in sinum pavidæ mulieris summo impetu delatus globus, sed quasi laneus esset ictu penitus inani. Unde tandem conversus latro maritus veniam rogat, facileque à mitissima conjugè impetrat; uterque vero se æternum Dei Matri, devotissimeq; devovet. Ex quibus, aliisque sexcentis facile colligis Parthenophile,

quo sub præsidio versentur ii, qui injurias criminationes æquo animo ferentes, exemplo Virginis, gemente quidem animo, cœterum pacato, & in DEI voluntatem resignato perferre allaborant. Tu, age, propositumque ejusmodi apud animum tuum concipe, ex amore, compassionisque affectu erga dolorosam tuam Matrem omnes calumnias, detractiones, omnesque delationes sive iis veritas subsit, sive malevolo animo confictæ fuerint, quo decet Martyrum Reginæ filium, heroico animo perferendi, erit tempus cum hujus sibi delati cultus memor, patientiam tuam æterno præmio per filium suum coronari fidelissima Mater exposcet.

CAPUT III.

Sæpius memoria versandos dolores B. V. M. quod aptissime fiet recitando officium de dolorosa Dominâ nostrâ.

NOsti equidem Parthenophile ipsam dulcissimam Matrem tuam apud S. Bri-

Brigittam in revelationibus à Bonifacio IX. & Martino sexto approbatis, teste Mallonio in SS. *Syndone cap. 1. n. 19.* & amplissima polliceri præmia iis, qui devoto animo suos dolores venerentur; & non mediocriter conqueri de illis, qui tantos suos cruciatus negligentes, eorum non reminiscuntur. Sic igitur inquit Virgo: *Respicio ad omnes qui in mundo sunt, si forte sint aliqui, qui compatiantur mihi, & recogitent dolorem meum; & valde paucos invenio; Ideo filia licet à multis neglecta sim, tu tamen non obliviscaris me, vide dolorem meum, & imitare quantum potes; considera dolores meos, & lacrymas.* Quin & Te Parthenophile hisce verbis alloqui tristissima Mater tua censenda est, ut tui qua amoris, qua doloris ex immenso mœroris Mariani oceano hausti specimen hodie, cæterisve diebus edas, per horas singulas dolorosæ Virginis recordaberis, quod ut facilius possis, horas diurnas, quas vocant officium minus de angustiis Matris tuæ recitandum piè, & attendè, subjiciam; quid præmii inde sis consecuturus infra intelliges.

B 3

Offi.

Officium de septem sacris doloribus B.V.M.

Ad matutinum.

Prædictio gladii Simeonis.

Eia mea labia nunc annunciate ;
 Dolores, & compassionem virginis beatæ.
 Domina in adiutorium meum intende,
 Domina ad adiuvandum me festina.
 Gloria Patri & filio & Spiritui Sancto; sicut erat
 in principio & nunc & semper & in sæcula sæ-
 culorum Amen.

Hymnus.

Septem tuos dolores
 Maria cum considero,
 Tecum pati labores,
 Tecum mori desidero.
 Annæ gemit senectus,
 Et Simeon affligitur,
 Doloris eniæ pectus
 Quando Tibi transfigitur.
 ♯. Tuam ipsius animam pertransibit gladius do-
 loris.
 ♯. Ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Oratio.

INterveniat pro nobis quæsumus Do-
 mine JESU Christe nunc, & in hora
 mortis

mortis nostræ apud tuam clementiam
 B. V. Maria Mater tua, cujus sacratissi-
 mam animam in hora passionis tuæ do-
 loris gladius pertransiuit. Per te JESU
 Christe Salvator mundi, qui cum Patre
 & Spiritu Sancto vivis & regnas in sæ-
 cula sæculorum.

ψ. Domine exaudi orationem meam,

℞. Et clamor meus ad te veniat.

Et fidelium animæ per intercessionem dolorosæ
 Virginis requiescant in pace.

Ad Primam.

Fuga in Ægyptum.

Domina in adiutorium &c. Domina ad adjuvan-
 dum &c.

Gloria Patri &c. Sicut erat in principio &c.

Hymnus.

Fugis Maria prolis

Onusta sacro pondere,

Et luminare solis

De nocte vis abscondere;

Ægyptus est asyli

Locus tuis amoribus;

Juxta fluenta Nili

Liquefcis in doloribus.

ψ. Tuam ipsius animam &c. ℞. Ut revelentur &c.

Oratio & reliqua ut supra.

Ad Tertiam.

Amissio Filii in Templo.

Domina in adiutorium &c. Domina ad adjuvandum &c.

Gloria Patri & filio, & Spiritui S. Sicus erat in principio &c.

Hymnus.

In Patris esse rebus
Cum nescires filium;

Visa es tribus diebus
Pallere sicut lilium.

Clamans per angiportus
Fili, replebas æthera;

Dictura plus, obortus
Dolor premebat cœtera.

ψ. Tuam ipsius animam pertransibit gladius doloris.

℞. Ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Oratio.

INterveniat pro nobis quæsumus Domine Jesu Christe, nunc & in hora mortis nostræ apud tuam clementiam B. Virgo Maria Mater tua, cujus sacratissimam animam in hora passionis tuæ doloris gladius pertransivit. Per te Jesu Christe Salvator mundi, qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis, & regnas in sæcula sæculorum Amen.

ψ. De-

ψ. Domine exaudi, orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

Et Fidelium animæ per intercessionem dolorosæ
virginis requiescant in pace Amen.

Ad Sextam.

Occursus Christi cum cruce.

Domina in adjutorium meum intende;

Domina ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri &c. Sicut erat in principio &c.

Hymnus.

En fert trabale lignum,

Flagrisque Jesus icitur,

O Mater ecce signum,

Cui porro contradicitur.

Eheu crucem ferenti,

Corpus fluit cruoribus;

Et cor tibi parenti,

Submergitur doloribus.

ψ. Tuam ipsius animam &c. ℞. Us revelen-
tur &c.

Ad Nonam.

Astat Virgo Mater morienti filio.

Domina in adjutorium meum intende,

Domina ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri &c. Sicut erat &c.

Hymnus.

Calvariæ est amoris,

Et est doloris vinea,

B 5

Sunt

Hebdomas Patientiæ

Sunt præla vinitoris
 Clavi & corona spinea.
 Dum fixus est Jesus,
 Crucisque calcat torculum,
 Amor dolore læsus,
 Premit Mariæ corculum.

Ÿ. Tuam ipsius animam &c. R. Ut reveleñ-
 tur &c.

Oratio cum reliquis supra.

Ad vesperas.

Depositio Christi de cruce.

Hymnus.

Maria quando Petra
 Sensu doloris scinditur,
 Diesque nocte terra
 Luger, tibi cor finditur.
 Deposita membra ligno,
 Sed membra casta lumine,
 Foves sinu benigno,
 Lavas doloris flumine.

Ÿ. Tuam ipsius animam pertransibit gladius do-
 loris.

R. Ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Oratio.

INterveniat pro nobis quæsumus Do-
 mine JESU Christe nunc & in hora
 mortis

mortis nostræ apud Tuam clementiam
 B. Virgo Maria Mater tua, cujus sacra-
 tissimam animam in hora passionis tuæ
 doloris gladius pertransiuit. Per Te
 Jesu Christe Salvator Mundi, qui cum
 Patre, & spiritu sancto vivis & regnas
 in sæcula sæculorum Amen.

ψ. Domine exaudi orationem meam,

℣. Et clamor meus ad te veniat.

Et fidelium animæ per intercessionem dolorosæ
 Virginis requiescant in pace.

Ad completorium

Sepultura Christi.

ψ. Convertete nos Deus salutaris noster,

℣. Et per dolores Virginis averte iram tuam a no-
 bis.

Domina in adiutorium &c. Domina ad adjuvan-
 dum &c.

Gloria Patri &c. Sicut erat &c.

Hymnus.

Cum filio sepulto

Lapis sepulchro aduoluitur,

Tibi Maria multo

Dolore vita solvitur;

Sedens ad antra tumbæ

Mæsto susurro murmuris.

Instar gemis columbæ,

Et plangis instar turturis

Commendatio.

O Mater ut dolorum
 Per hanc amaritudinem,
 Cœlestium bonorum
 Gustem suavitudinem;
 Tecum pati labores,
 Tecum mori desidero,
 Septem tuos dolores
 Dum plango, & considero.

Habes Parthenophile officium sacris doloribus Matris Tuæ consecratum; nunc, quid præmii vel mercedis, si illud impigre consuetis horis perlegas, sis reportaturus, ex sequenti colliges historia; qua finita ad diem lunæ pacifice transigendum procedemus. Testatur author Pomerii *lib. 3. de B.V. p. 4. a. 3.* Beatum Evangelistam Joannem, ingens aliquando incessisse desiderium videndæ dilectissimæ suæ Matris, posteaquam jam ad cœlos assumpta fuisset. Igitur quodam tempore à se abreptus, spectavit cum Christo Dominam, audivitque de illius tormentis in cruce toleratis, atque de ingenti compassionis & commiserationis affectu dolorosæ Matris disserentem: filio deinde supplicavit Piissimam

simam

Summa Deipara, ut cœleste quoddam munus, idque non vulgare omnibus impertiretur, qui pie rerum illarum tum gestarum meminissent; Cui filius in dolorosam Matrem animo promptissimus illico hæc quatuor dona adpromisit: *Primum*, ut quisquis per dolores ante adductos precaretur, is priusquam è vita discederet, verum, ac syncerum de præteritis culpis dolorem cœlitus impetraret. *Alterum* fore ut suo ipsius præsertim imminente morte præsidio muniretur. *Tertium* se illius quisquis esset, cordi sua supplicia inscripturum: ideoque mercedem olim liberalissimam præstiturum. *Tandem* se Matri omne jus, facultatemque concedere pro tali aliquo quidlibet impetrandi. Felicem te Parthenophile si cordi tuo supplicia Salvatoris inscripta forent; felicissimum si dolorosa Mater tua pro Te vitam æternam à filio expostulet; sed confide, dolores Virginis afflictissimæ meditare identitem; erit, spero, ea hora, qua te hisce donis locupletem efficiet.

DIES LUNÆ.

Surge accipe puerum, & Matrem ejus & fuge in Ægyptum. *Matth. I.*

CAPUT I.

Magnitudo dolorum B. V. consideratur ex quadam comparatione ingentium dolorum quos aliqui Sancti perceperunt ex consideratione passionis Christi.

VT Mariani pectoris dolores, ac extremas angustias penitus paulatim inspicias Parthenophile, regulam tibi S. Bernardi hoc capite usurpandam propono, quam tradit in epistola quadam ad Canonicos Lugdunenses, affirmans id quod paucis sanctis concessum fuit, non esse credendum, quod B. Virgini fuerit denegatum. Imo vero omnino tenendum benedictam virginem omnibus gratiis, prærogativis, & privilegiis dotatam, & longe excellentiore modo cumulata fuisse, quam iis sancti reliqui fuerint exornati: id enim debebat

dur

tur titulo Matris Dei, ut quotquot doctes & gratiæ in reliquos sanctos velut flumina minora essent dispersæ, in Maria tanquam omnium gratiarum oceano plenissime reciperentur. Inde & ab Angelo dicitur *gratia plena*. Et SS. PP. applicant illud Virgini *Eccl. 3. v. 29. Multæ filiæ congregaverunt sibi divitias, tu supergressa es universas*. Et illud *Judith. 15. Tu gloria Jerusalem, Tu lætitia Israël, Tu honorificentia populi nostri*. Et omnino præclare *S. Bonavent. in 1. dist. 44. Tanta fuit Deiparæ dignitas, ut si omnes creaturæ quantumcunque possunt, ascenderent in gradibus nobilitatis, essent præsentis omnes, deberent reverentiam Matri Dei*. Eandem prærogativam in Domina nostra agnovit *D. Gregorius Theologus* cum ipsam hac, quæ est melle dulcior, oratione alloquitur:

Salve puella gratiæ

*Æquanda nullis, Mater, & virgo supra
Omnes decora virgines, & maxima,
Qua vincis omnes ordines, celestium
Regina, Domina generis humani &c.*

Lusit & alius virgineo metro post Nazianzenum Bahusius lib. 1. epig. contestans, gratias cæteris sanctis collatas huic
Bene-

Benedictæ inter omnes, non fuisse denegatas :

*Et locus in terris liquor in quem puppifer omnis
Confluit, & laticum quidquid ubique natat.
Est in quam virtus, & gratia confluit omnis,
Et dia dotes; Hæc MARIA, hæc maria.*

Ex quibus, aliisque compluribus testimoniis tandem concludo : Virginis dolores in passione, præsertim dilectissimi filii ejus acerbissimos fuisse, cum eam acerbiter, acutissimumque passionis suæ sensum compluribus sanctis amantissimus noster Salvator ex speciali affectu amoris tantum indiderit, ut cruciatus ex eo tantos perciperent, quantos humana mens assequi vix aut ne vix quidem posset; qui proin, non modo duplicatus, sed infinitis prope incrementis major virgineum cor Mariæ discidit. S. Clara de Monte Falco *crucif. hebdom. Nadasi.* Cum quodam die meditando Christi passioni, ejusque sacris doloribus toto cordis affectu adhæreret, Christum pulcherrimi juvenis specie crucem humeris bajulantem præsentem vidit; audivitque verba ista sibi loquen-

quentem: *filia mea Clara, quæsvi locum solidum in quo crucem meam plantarem, & inveni cor tuum. Ibi eam figere volo; oportet ergo ut moriaris in hac cruce, si filia mea & hæres vis esse.* Ex quo devotissima virgo tam alte Crucifixi memoriam imbibit, ut nunquam de illo sine lacrymis loqueretur; & annis aliquot, quidquid cibi aut potionis acciperet, amarum illi videretur ex crucifixi sui memoria. Denique quidquid ullo interno externove sensu perciperet, amarissimo fellis sponsi sui in cruce pendentis rore respersum sapiebat. Si vero tantum potuit in corde Claræ aspectus pulcherrimi Jesuli crucem ferentis; quid arbitraris Parthenophile morientis dilectissimi filii in corde Matris effecisse, quis unquam absinthium, & fel, quo hæc Domina tua identidem tota deinceps vita potata fuit, edisserat? Devotissima virgo Columba Ordinis S. Dominici, inter alia sponsi cœlestis sui ornamenta, hanc quoque gratiam obtinuit, ut cum ferventius aliquando ante Christi crucifixi imaginem precaretur, Christus quinos

ex manibus, pedibus, ac latere radios
ejacularetur, qui ingentem in virginis
animo flammam amoris excitarunt; ad-
eo ut quoties lectissimi sui sponsi pati-
bulo affixi imaginem conspiceretur,
toties illi propemodum viscera amoris
vehementiâ rumperentur. Ex quo igne
amoris major cupiditas enata fuit, ni-
mirum ipsos SS. Vulnerum cruciatus
tolerandi, quos Christus in cruce pro
se, totoque mundo sustinuit; cumque
id frequentius, contentiusque expete-
ret, immensos manuum, pedum, ac late-
ris sentire cœpit dolores, qui volen-
tem, sibi que de tanto beneficio congra-
tulantem usque adeo premebant, ut nec
pedibus insistere posset; nec muneri
suo obeundo jam par esset; inde ad
sponsum conversa, nonnihil extremos
cruciatus remitti sibi rogavit, eamque
mitigationem obtinuit, qua exequen-
do muneri, esset sufficiens, qui tamen
dolores vehementiores singulis feriis
sextis recrudescebant. *Gavaston. Lopez.*
Eodem dolorum & cruciatuum pon-
dere dotata fuit ex eodem S. Ordine
Ursu-

Urfula Agviria virgo prorsus admiranda sanctitatis, hæc cum anno 1592. post sacram synaxin se orationi dedisset, vidit B. Catharinam senensem Crucifixum præferentem, à cuius manu tres in ipsam evibrabantur clavi. Illa quæ ageretur res, non ignara, id solum amantissimum sponsum suum rogavit, ne stigmata in suo corpore conspicerentur, sed interni tantummodo dolores quantumvis intensissimi; quod & obtinuit. Ex quo tempore incredibiles cruciatus experta est, tantumque aliquando cordis dolorem perpeffa, ut id ferro transverberatum sibi videretur. *Gevaston.*

Vidit quoque Hispali anno 1504. morientem Blancham Gusmanicam nobilissimam virginem, quæ continuo patientis Christi doloribus meditando occupata, unde tantum cum amantissimo sponso suo patiendi desiderium eam incessit, ut eundem tenerrimis precibus rogaret, quo sibi concederet vel unius vulneris dolores experiri, nec irrita fuit oratio, tam ingentem, namque in altero pede cruciatum passa est,

est,

est, ut doloris acerbitatem diffimulare jam non posset, apparuitque ingens, hi-ansque vulnus, quod etiam ea mortua pluribus horis cruorem effudit. *Joës Lopez 3. p. l. 2. c. 23.* Non tibi hæc refero Parthenophile, quod velim tibi eam mentem injicere, & existimes corporali-ter Dominam nostram sacra Christi stig-mata expertam, quamvis enim hoc singulare Christi donum pluribus sanctis abvenerit, nullam tamen auctoritatem habeo, idem de Virgine nostra dicendi; hoc solum contendo, cum participem fieri dolorum Salvatoris nostri, benefi-cium præ reliquis sit præstantissimum, Matrem Domini excellentiori longe modo illius factã fuisse participem; om-ninoq; credibile est, mœstissimam Virgi-nem omnibus membris tantos persen-sisse dolores, ut mortua concideret sub cruce, nisi specialiter à DEO inter eas angustias conservata fuisset. Hinc S. An-selmus *in dialogo de passione* revelatũ ait: quod cum Joseph ab Arimathæa pete-ret corpus Christi à Pilato, inter alias causas etiam hanc attulisse, *quia Mater*
ejus

*ejus præ dolore moriebatur. Ac si diceret : Mater innocentissima est, non est consentaneum, ut cum innocenti filio, moriatur simul, & innocens Mater. Sed ulterius in proposito pergamus. Coleta Virgo ex ordine S. Claræ cum aliquando solum sibi narrantem Christum suos cruciatus audiisset, eaque tormenta quæ singulis membris exantlasset, usque adeo Domini cruciatibus ruminandis intenta fuit, ut sæpe viderentur clavis manus & pedes, & latus lancea configi, avebatque omnes martyrum cruciatus in corpore suo una perferre. *Wadingus tom. 5. annal. 1406.* Sed forte mirabilius tibi videbitur, quod idem author *tom. 2. anno 1297.* refert de Margarita Cortonensi, quæ cum Christum rogasset ut liceret sibi passionis suæ dolores sentire, hæc verba sibi dici audivit : *Vade ad crucem, & scrutare ibi plagas meas, & perquirere dolores, ibi experiri licebit, quam fuerint vehementes.* Collegit ex hoc dicto meditanda sibi identitem passionis sacræ mysteria Margaritha, tantoque in iis contemplandis affectu ferebatur, ut ipsa quo-*

quo-

quibq; singulos cruciatus Christi perpeti sibi videretur, & præ doloris magnitudine oculorum nervi ipsi quasi evellentur, & totum undique corpus intolerabili afficeretur cruciatu. Advertis Parthenophile dolorum horum a Christo communicatorum vehementiam; sed quanto majores fuerint Dominæ nostræ disce ex sequentibus. Petiit enim subinde Margaritha communicari sibi quoque dolores dolorosæ nostræ Matris, quos in cunctis opprobriis, flagellis, vulneribus, morte, & singulis passionis dominicæ circumstantiis perpessa fuerat. Nec in hoc omnino spe sua frustrata fuit; jubente enim ita Domino, summo mane venit ad templum, finita missa circa tertiam devotissima Deo anima, in crucifixum sponsum suum totâ animâ absorpta, cœpit primo secreta illa Iudæorum consilia de capiendo Christo; Judam cum illis paciscentem, mox Christum osculo tradentem intueri; quæ singula tam intenso doloris æstu contemplabatur, ut circumstantes judicarent eam in extremum mortis articulum

culum

culum esse prolapsam. Hora deinde nona, qua Christum vidit caput inclinantem, & SS. spiritum emittentem ita caput ejus subito & mortali quodam motu ad pectus decidit, omnibusque exterioribus sensibus destituebatur, ut vere defunctam circumstans populus arbitraretur; & hoc quidem corporis situ permansit usque ad vesperam, concurrentibus cum gemitu & lacrimis omnibus Contonensibus, quos turmatim advenientes jam Ecclesia capere non poterat. Wadinus tom. 2. a. 1297.

S. Maria de Oegnies adeo Christi dolorum meditatione & commiseratione liquefiebat, ut tantum lacrymarum vim & flumen perfunderet, ut quaqua incederet humum copiose irrigaret, neque de Christi suppliciis loqui, vel loquentes audire, vel effigiem patientis Salvatoris conspiceret poterat, quin vel à sensibus abriperetur, vel animo deficeret, ut scribit in ejus vita Cardinalis de Vitriaco. Sed ne quis perpeam existimet hoc speciale gratiæ genus soli devoto foemineo sexui concessum, libet etiam

etiam

Etiam paucos tibi referre staurophilos, qui simili doloris & commiserationis affectu in hac vita præditi fuerunt. Memini imprimis me legere tyrannum quendam, cum Christianum aliquem tyrannicis vinculis constrictum teneret, illeque perpetuo, mæsto, singultu, & lacrimis gravis incederet, ex eodem percontatum fuisse: ecquid causæ tantæ mæstitiæ, dolorisque subesset? cui cum dolorosus Christi athleta reposuisset, acerbissimam Salvatoris sui passionem à se identidem volvi, revolvique animo, ejusque sacra stigmata altius cordi sibi inscripta hæere; homo barbarus adeo ira excanduit, ut illius viscera rimari ferro, pectusq; aperiri juberet; cum ecce tibi in exciso corde quasi spirans crucifixi imago elaborata divinitus conspicitur, illustri in patientem Jesum commiserationis monumento. *Cantipr. lib. 1. cap. 25. n. 8.* Est & illud condolentis & compatientis Salvatori suo palmare exemplum quod civis Dionanthæus anno circiter 1216. cælo, mundoque spectandum exhibuit. Peregrinus loca
trans-

transmarina uti ipsa singulari passionis,
Christique vitæ gratiâ insignata sunt,
sic ipse non mediocri religione ac pie-
tate eadem obiverat; tandem in ipsum
Calvariæ jugum non sine intimo com-
passionis sensu evaserat, cum cruentis
suppliciis animovolvendis totus in-
tentus, & amore, dolore, & stupore
pariter absorptus, æstum mentis, &
compassionis jam ferre impotens, cum
salvatore suo mori expetens, disrupto
corde expiravit. *Idem ibid. n. 5.* S. Fran-
ciscus seraphicus teste Bernard. Bert. ser.
1. de compass. B. V. ob abundantiam la-
rimarum ex doloribus passionis Do-
mini emissarum debilitatem oculorum
incurrit. B. Frater Jacoponus de Tuder-
to ejusdem ordinis, audiens legi Evan-
gelium passionis Christi, non solum la-
crimas emittebat; sed etiam à suspiriis,
& magnis clamoribus non poterat ab-
stinere, unde propter hoc exiens de Ec-
clesia currebat ad cellam, ut ibi amarif-
sime defleret passionem Christi. *Idem
ibidem.* Possem complures ex minima
nostra societate quoque afferre, quibus

C

hoc

hoc singulare beneficium à DEO obtigit; nisi libelli brevitatis me aliò avocaret. Ut igitur eos taceam, quorum virtus BB. catalogo inserta toti orbi innotuit, sufficiat unum felici memorie Petrum Fabrum attulisse, unum ex primis S. Fundatoris sociis, de quo Orlandinus *lib. 2. vitæ, cap. 7.* in hunc sensum scribit: Petrus Faber ex prima Societatis Jesu decuria unus, ac S. Patri Ignatio dilectus discipulus, dum horas canonicas inchoaret, in acerbissimos Christi cruciatibus, atque indignam necem suæ mentis figebat aspectum, & ut psallendo progrediebatur, ita in reputandis acrioribus ejus pœnis, atque doloribus procedebat; ut cum pervenisset ad Nonam, sentire quodammodo & ipse posset dira illa tormenta, & supremos angores, quibus eâ Christus horâ paternos in amplexus extremum spiritum edidit. Quid tibi nunc videtur Parthenophile? si devotæ hæ animæ, ex sola auditione, nuda meditatione, piavè lectione, tantum doloris sensum perceperunt, ut in lacrimas solverentur, omnibus membris affige-

fligerentur, & doloris sensu, ac compas-
sionis affectu abriperentur, ut mentis
viribus solutæ, aut mortuæ, aut morti
proximæ crederentur. Quid inquam ti-
bi videtur de ea benedicta anima, quæ
& tenerrime amabat, & coram acerbis-
sima tormenta percipiebat, flagrorum
ictus maternis oculis hauriebat, spina-
rum aculeos, purpurei vestimenti ludi-
brium, irrisiones & opprobria specta-
bat, indignissimam judicis condemnan-
tis sententiam, clamorem rabidorum
Judæorum clamantium tolle, tolle, cru-
cifige, crucifige, non hunc, sed Barrab-
bam tumentibus præ dolore ambabus
auribus exaudiebat. Quid illa sense-
rit? quæ trabale lignum filio amantis-
simo imponi, latronis in modum educi,
inter duos crucifigi, vestibus virgineum
corpus nudari, heu quo vultu, quibus-
ve luminibus conspexit? Quo æstu
sanctissimum ac maternum pectus æstu,
averit, quod filii dilectissimi manus,
pedesque clavis terebrari, lancea ape-
riri latus, cor dividi persensit? Eheu do-
lorosissima Mater mea, verè non est do-

lor, sicut dolor tuus, vere absynthio
& felle potata es, vere amaritudine re-
plevit te Dominus omnipotens! Et
tamen tantorum dolorum oceano jacta-
ta nullum impatientis animi signum
euebas; Et miser ego, me filium
tuum profiteor? heu quam degener fi-
lius, qui tantæ Matris exemplo vix
puncturam doloriferam æquo perferre
animo, contendo. Ecce Mater dolo-
rum, ecce propudiosum filium, maternis
tuis pedibus gementem, tibi que, ac tuo
comprimis JESU condolentem advo-
lutum; Rogo te Mater plena dolori-
bus per ea verba, quibus moriens filius
peccatoribus ignovit, pro iisque Pa-
trem oravit, veniam impetra mihi ab
eodem, de omni commissa impatientia
& iracundia. Per ea verba, quibus ti-
bi Joannem, meque miserum, ac indi-
gnissimum peccatorem moriens filius
commendavit dicens: Ecce filius tuus,
te humillime rogo ac obtestor, inscribe
cordi meo tuos, filii que tui acerbissi-
mos cruciatus, ut amore vestri vivam
inter adversa patiens, & constans inter
dolo-

dolores. *Eia Mater illud agas, Crucifixi si-
ge plagas, cordi meo valide.* Plura loquen-
tem Parthenophile, tua me vetat præ-
sentia, cum Jacopono cellam subire li-
bet, quo affectui ulteriorique medita-
tioni indulgere securius liceat.

CAPUT II.

*In honorem dolorosæ virginis patienter ferenda
paupertas, & amissio bonorum.*

Quanta acerbitas in paupertate,
& amissione, & temporaliû bonorum
penuria reperiatur, eorum præsertim
respectu, qui vel honestiore loco nati,
infelici quodam infortunio, tristique
fato ad eas incidas redacti; vel certe
ingenio, indoleque nobiles iis tamen
mediis, quibus animum liberalibus, ac
honestioribus disciplinis excolant, sunt
destituti; profecto nisi ipse aliquando
mi Parthenophile inopia laboraveris,
non facile poteris in animum inducere.
Rem tamen ea non inepto expressit em-
blemate doctissimus Alciatus 121. depin-

git is juvenem cui manu dexterâ pondus
 derosus dependet lapis, sinistra vero
 ejus lævissimæ quædam alæ affixæ cer-
 nuntur, quibus alteram hanc corporis
 partem in altum elevare conatur, nisi
 onus lapideum in terra commorari ad-
 geret, congruit eidem adscripta epigra-
 phe :

Ingenio poteram superas volitare per auras,

Me nisi paupertas invida deprimeret.

Advertis, nisi fallor, acumen Partenophi.
 Neque minus bene de hoc paupertatis,
 inopiæque malo posteris reliquit Juve-
 nalis Satyr. 2.

Haud facile emergunt quorum virtutibus obstac-

Res angustæ domi.

Et Architas Philosophus : Sapientem uni-
 cum, inquit, habere incommodum paupertatem.
 Comicus in *Adelph.* cum exclamat : pau-
 pertatem esse onus inscium, valde grave, us-
 que adeo, ut etiam nobilem reddat ignobilem.
 Imo si communi proverbio fidem habe-
 mus : pauperi ne parentes quidem sunt amici.
 Ex quo etiam illud contingere cōsuevit,
 ut nisi moderato animo, modesteque
 rerum suarum penuriam, vel amissio-
 nem, pauper perferat, in omne genus de-
 licti facile prolabatur, nam propter ino-
 piam

opiam multi deliquerunt, ait Eccles. 27. Pau-
pertas impatienter perlata impellit col-
lum in laqueum, & desperationem, ani-
mū in proditiones, & latrocinia, decep-
tiones, furta & rapinas, virgineos
artus cogit in lupanaria, & quod pejus
est, compluribus constat experimentis,
fidem subscriptam sanguine proprio,
dæmoni exhibitam, ut divitiis potiren-
tur; nec citius tentare Christum stygius
lavernio ausus fuit, quam posteaquam
eum fame, & cibi inopia confictari ad-
verteret. Paupertas inimica bonis, scele-
rumque ministra, labitur in vetitum. Hocce
nihilominus malum, si fors te gravius
deprehendit Parthenoph. ut patienti
generosoque animo feras, idque in do-
lorosissimæ Matris tuæ honorem, suadet
& ipsius Virginis pauperrimæ exem-
plum, & amor pietasque ejusdem Ma-
tris in eos, qui ea incommoditate pres-
si, eam æquo, fortique animo perferre
conati fuerunt, quos Virgo dolorosa si-
nu suæ misericordiæ complexa suavif-
sime non raro excepit, & ab ea fortunæ
injuria sublevavit. Neque ego quidem

existimo opus esse, ut ad hanc heroici pectoris palæstram subeundam te existem pluribus pauperrimi Salvatoris tui vestigia legenda proponere, eam ipse à præsepio sibi comitem, conjunctissimamque sociam adjunxit, eadem cum ipso crevit in exilio, cum eodem inter duros præterea labores adolevit, in virili ætate nunquam destituit, habebant enim volucres cœli nidos, & vulpes foveas, ipse vero ubi caput reclinaret, non inveni; inclinavit tamen inter vepres, cum Patri æterno sanctissimum spiritum reddidit; pendet, cheu, nudus pauperrimus Jesus in cruce, & supremo in agone constitutus vel unicum frigidæ haustulum ingemit potius, quam ingeminet, nec tamen eo frui conceditur. Hunc filium suum, ut & in cæteris miseris animose subsecuta afflictissima Domina nostra, vel paupere diversorio prægnans, & puerperio proxima excluditur, & in stabulum omnibus aëris injuriis pervium conjicitur. Offerebant thesauros magi; sed Virgo iis muneribus in alios erogatis pauperes, egena pro-
pera-

perabat in exilium; sic enim ipsamet ait
S. Brigittæ l. 1. c. 10. *Omnia quæ habere
potui dedi indigentibus, nihilque nisi tenuem
victum, & vestitum reservavi. Et lib. 7. c. 25.
ait: de divitiis Ego & Joseph nihil reservavi-
mus nobis, nisi necessaria vitæ, ad honorem
DEI, reliqua dimisimus propter honorem Dei.*
Ibat itaque undique & undique doloris
gladio perfossa, quo toto tempore exi-
lij duro labore, nisi fors etiam gratuitis
aliorum eleemosynis, inopiam suam to-
leravit, & sustentavit. Redux in pa-
tiam, ut taceam, quod triduo omne, &
summum suum bonum amisisset; di-
gressa tamen inde in Nazaret, pauperis
conjugis consortio, pauperimum ale-
bat filium, inops tota vita, neque sub
amoroso, dolorosoque crucis stipite
constituta, aliquid à moriente filio pig-
noris, vel hereditatis loco accepit, nisi
pauperem Joannem filium, hoc est
(consolare mi pauper Parthenophile)
te ipsum, quin ergo & tu generoso ausu
Matrem pauperem, pauper & ipse li-
benter imitaris? exere animum: & si-
cut illa se prodebat Christi Matrem quæ in

tanta paupertate letabatur ut habet Virgi-
neus scriptor Novarinus in Matth. n. 39.
 Sic & tu te pro das tantæ Matris filium
 non degenerem, & pectore forti, paupe-
 riem & duros conando ferre labores. Ec-
 ce Mater tua; ecce sua inopia te pau-
 perem erigit, miseriis pressum, & omni-
 bus indigentem refovet, ac recreat. Ve-
 re pauperum Mater, & afflictorum so-
 latium Maria! Unde iis te verbis modo
 compello Parthenoph. quibus utitur S.
 Bonavent. in spec. led. 4. *Vide paupertatis*
Mariæ magnitudinem, & quicumque pauper
est, accipiat consolationem; quicumque pauper
est, multum consolari potest de paupertate
Mariæ, & de paupere Christo. Tu vero te
 ipsum anima, excitaque ad generose fe-
 rendâ hancce miseriam, & si voles ver-
 bis Uriæ 2. Reg. 12. *Arca Dei, (Maria)*
& Israël & Juda (tot Sancti & electi Dei)
habitant in papilionibus, & Dominus meus
Joab (JE' US) & servi Domini mei (Apo-
stoli) super faciem terræ manent, & ego in-
grediar domum meam, & comedam, & bibam
Ec. Non faciam rem hanc; sed pauper
pauperes Jesum, & Mariam consequar.
 Aderit

Aderit tibi mihi crede Mater afflicto-
rum non interno modo, sed corporali
etiam solatio; quod experti sæpe nu-
mero sancti, in iis inopiæ angustiis ad
Dominam recurrentes. Seraphicus Do-
ctor in psalt. Recordare Domina paupe-
rum, & miserorum, & sustenta eos ope refri-
gerii tui sancti. Doctor vero mellifluus
serm. 4. super Salve sic scribit: Omnino
necessario vultum quidem tuum O Virgo Dei
genitrix deprecabuntur omnes divites plebis,
multo magis egenus, & pauper (Parthenophi-
lus) opprobrium hominum, & abjectio plebis,
tibi dixit cor meum vultum tuum Domina re-
quiram. Hoc illa vultu medetur inopiæ
nostræ; his illa oculis misericordia suæ
te aspiciet, ut primum eam de ne-
cessitate tua interpellaveris. Sicut ubi-
cunque fuerit corpus, inquit, Rich. à S. Vid.
congregantur & aquilæ, ita ubicunque fuerit
miseria, tua & currit & succurrit misericordia,
adeo pietate tua replentur ubera, ut tacta ali-
cujus miseriæ notitia, lac fundant misericordiæ,
nec potes miseriæ scire, & non subvenire. In-
vitabatur illa aliquando ad nuptias,
Jois 2. & prima videt deesse vinum; ne-

mo illam in advocatam advocârat; ne-
 mo quidquam postulaverat, ad pietatis
 tamen officia, sua ipsius urgetur pieta-
 te; *si hoc*, inquit Bernardus, *fecit invita-
 ta, quid faciet invocata?* possem innume-
 ras prope afferre historias, quibus in
 penuria rerum domesticarum constitu-
 tis demonstrarem, misericordiæ regi-
 nam auxiliares manus exhibuisse; sed
 quod eæ passim prostent, ad unam alte-
 ramve contraham. S. Hermannus,
 quem cognomento à Virgine Deipara
 indito, Josephum appellant, etiamnum
 parvulus, cum effigiato puero Jesu à
 Virginis collo pendentem in imagine
 quodam templo exposita, panem, fru-
 ctus, & reliqua, quæ à paupere Matre
 suppeditabantur, sæpius communicas-
 set; delectatus ea innocentia Jesus, sæ-
 pius altari descendens, cum eodem
 comedit. Id ubi miraculum Herman-
 ni Mater ex eodem intellexit: age in-
 quiebat fili, quia natum Virginis sæpius
 convivam habuisti; precare Matrem
 ejus, ut & ipsa nobis esumentibus, &
 ope nunc omni destitutis epulum parat,
 victam-

viſtumque ſuppeditet. Retulit ad Vir-
ginem Deiparam conceptum verborum
ſenſum matris ſuæ Hermannus, mox-
que legationis ſuæ precium, ita volente
Virgine, retulit ſub lare domeſtico late-
re aurum reconditum; quod ſic in-
dicante Dominâ repertum aurum, &
Matri & filio ea, quibus indigebant, ab-
unde ſubminiſtravit.

Libet huic narrationi breviter annec-
tere ex Anno Mariano P. Pauli de Bar-
ry 29. *Januarij* alteram de S. Petro Tho-
ma ex ſacro ordine Carmelitarum ad
Patriarchatum Conſtantinopolitanum
elevato. Hic ut erat Virgini Matri ad-
dictiſſimus, refugium apud eandem in
omni neceſſitate quærebat. Ergo ino-
pia, penuriaque preſſus, triftis ince-
dens, ac forte amantiſſimam ſuam Ma-
trem in vota invocans, eandem miro
gaudio habet conſpicuam, ſe ſeque hiſ-
ce verbis alloquentem audit: *Petre no-
li timere, nihil tibi deerit, opem meam implo-
rantis vota ſemper audiam.* Poſtridie finito
ſacrificio, gratiſque actis, mercator ei ſe-
ſiſtit peccata expiaturus, cujus confeſ-

tionem cum excepisset, mercator decem scutatos aureos eidem dedit; ex quo tempore nunquam temporalium rerum cura angebatur. Nunc ego ad te conversus Parthenophile, ea tibi verba accino, quæ Richardus à S. Laurentio lib. 2. de laudibus Virg. part. 1. profert: *serviendum MARIÆ quia paslum subministrat famelicis, & potum sitientibus.* Ex quo colligis insuper, unâ, alterave duntaxat syllabâ immutatâ commode dici posse de Matre, quod alias de filio psal. 54. dicitur: *Jacta super Dominam curam tuam, & ipsa te evutriet.* Ipsa enim esurientes replet bonis, & dat escam esurientibus. Cogitat de Te, inops Parthenophile, tu cogitatum tuum in Virginem jacta, jacta spem, onera omnia, omnem sarcinam. *Non facile jactatur, qui cogitatum in Dei Matrem jactat.* ait devotissimus umbrae Virgineæ encomiastes.

CAPUT III.

Continet rursus memoriam dolorum B. V.

*MARIÆ, & petitiones variorum
donorum per eosdem angores
Dei Matris.*

A Ge sis Parthenophile, effare, si quis pro te, alias trahendo in captivitate turcicam lytrū persolveret, tu vero eo periculo defunctus insignes honores, lautasque divitias adires, meminissesne quandoque benefactoris tui? credo, si non omnino barbarus audire velles, diebus prope singulis, imo horis, tantum animo tuo beneficium obversaretur, neque enim similis es Pincernæ Pharaonis intra annos aliquot Josephi non recordantis. Verum quorsum ista, inquis, gratitudinis recordatio? paucis adverte, docebo: S. Thomas Archiepiscopus Valent. *Sermone I. de assumptione V.* sic scribit: *Venit (Dominus Jesus) ad Virginis mensam, & inde numerosam pecuniam accepit, quam redderet creditori, accepit namque carnem, unde Patri redderet pro amico, quem sibi fecerat ex servo, tot precia*

cia

cia peccatorum. O quam plene solutum est ab eo peccati debitum! O quam bene numeratam pecuniam creditori dedit super crucis mensam! Quot flagella, quot alapas, quot punitiões, quot vulnera, quot injurias, quot lacrymas, quot tormenta, denique atrocissimam mortem.

Ecce captivi precium, quo solutus est ab ergastulo; precium ergo redemptionis Christus persolvit; sed hæc mulier ei dedit unde solveret. Ipse Redemptor est, sed hæc mulier dedit illi, unde redimeret. O quantum tibi tenemur Virgo beata, quid tibi pro tanto beneficio retribuemus? jugem scilicet memoriam tantorum dolorum ac beneficiorum nobis ab hac optima Domina nostra exhibitorum. Profecto Virginis meminisse ipse nos docet Dei filius, quod bene advertens Arnoldus Carnot. de laudibus Mariæ sic scribit: Hoc stupendum est, quod consummata dispensatione incarnationis exspiraturus Jesus Matrem tanto affectu honorat, victor suppliciorum, & quasi sui immemor ad Matrem de cruce convertitur, & colloquitur intimans, quanti apud Deum meriti esset, & gratia, quam solum in illo puncto respi-

respiceret, cum jam capite vulnerato, fassis manibus, & pedibus in ultimis esset. Movebat enim eum Matris affectio, & omnino tunc erat una Christi & Mariæ voluntas, unumque holocaustum; ambo pariter offerebant DEO, hæc in sanguine cordis, hic in sanguine carnis. Verum brevis est sermone colligendum, quo initio, quo progressu ad hunc beatitudinis cumulum Virgo pervenerit, ut cum Christo communem in salute mundi effectum obtineat. Vide quomodo ex mente Arnoldi Virgo beata cooperata sit nostræ salutis, quàmque vel ipse moriturus Dominus Maternorum suppliciorum memor ligno affixus perstiterit, ut & tu optimum magistrum imitareris. Septies igitur minimum hodie dolorum Beatissimæ ac tristissimæ Matris tuæ, Parthenophile, recordaberis; quod commodissime efficies, si sequentes oratiunculas devoto animo, & attenta mente, ruminabis.

I.

Prædicio Simeonis.

Ave Dulcis Mater Christi,
Quæ cor tuum gladio

Trans-

Transfigendum audis tristi

Senis vaticinio

Tanti memor fac doloris

Mihi sis præsidio

Ut post vallem hanc mætoris

Cæli reddar gaudio. *Ave Maria.*

Oratio.

OMater sanctissima una cum sponso tuo castissimo Josepho gravissime afflicta, fac precor, ut gladius ille commiserationis tuæ, qui jam tum ab ipsa Salvatoris infantia ad usque mortem in cruce, animam tuam transfixit, intimas etiam cordium nostrorum medullas salutari sensu doloris afficiat. Per tristissimam vero illam Simeonis denuntiationem à nobis decretoria illa luce, averte ancipitem gladium infelicis sententiæ *Ite maledicti in ignem æternum.* Quin potentibus tuis precibus apud filium effice, ut felicissimam potius cum electis vocem audiamus: Venite benedicti Patris mei, possidete regnum. Amen Domina fiat, fiat!

2.

Fuga in Ægyptum.

Ave dulcis Mater Christi

Quæ præ Regis furiâ

Sævientis cæde tristi

Fugis exul patriâ,

O Regina Beatorum

Memor sis exilii,

Fac infractus vi malorum

Fiam consors filii. *Ave Maria.**Oratio.*

Cur me tantilla frangit calamitas?
 Cur primus statim impetus adverfi-
 tatis elidit? disce, quisquis affligeris non
 queri deinceps, non ulcisci illatam à
 quocumque injuriam. Ecce à morta-
 lium facile omnium nequissimo Ange-
 lorum Regina in longinquas regiones
 cum sponso suo ejicitur; Deique filius
 ad necem quæritur, ab iis ipsis, quos
 summa bonitate condiderat, & creârat,
 quos venerat redempturus, quos unico
 nutu, si voluisset, funditus delere po-
 tuisset. Tuis, O amantissima Mater
 mea obsecro, sponsique tui condolen-
 tis suffragiis illam mansuetudinem, il-
 lam

lam

Iam mihi maxime necessariam virtutem
obtine, O omnium Mater virtutum, tri-
stissima Virgo Maria. Amen fiat!

3.

Christi amissio in templo.

Ave dulcis Mater Christi

Natum lugens inclytum,

O quam tristis quæsiisti

Triduo jam perditum.

Hujus memor O doloris

Christum fac inveniam,

Et inventum per amoris

Nexum, semper teneam. *Ave Maria.**Oratio.*

AH! quot lacrymis ad te suspiro mi
JESU, neque tamen invenio, quem
diligit anima mea! fuerunt mihi lacry-
mæ meæ panes die, ac nocte, dum dico
mihi quotidie ubi est Deus meus? Ubi
moraris Deus, Jesu cordis mei, pro me
sic passe, sic interfecte? ubi moraris cor
cordis mei, O amor, & omne meum so-
latium, spes, quies, & gaudium meum?
Deus cordis mei, & pars mea Deus in
æternum! ubi, ubi tandem te reperiam,

&

& quando? Tu O dolorissima Domina
 & Mater mea, Tu, inquam, piissima cum
 dilectissimo sponso tuo Joseph, quæ
 ipsum illum dilectum nullâ tuâ culpâ
 amissum elapso triduo feliciter in tem-
 plo recuperasti, effice, qua vales apud
 Deum gratia, ut integerrimi amoris igne
 succensus, omnibus illum cogitationi-
 bus meis, omnibus dictis, factisque sem-
 per, & ubique quæram, tandemque hu-
 jus tædiosissimæ vitæ cursu confecto, in
 Hierosolymæ cœlestis templo repe-
 riam, tecumque æternum amplectar.
 Amen fiat!

4.

*Captivitas & passio Christi usque ad
mortem.*

Ave dulcis Mater Christi

Quæ dilectum filium

Capi, cædi flens vidisti

Manibus crudelium;

O per pœnas patientis

Nobis detur venia;

Per amorem condolentis

Marris crescat gratia. *Ave Maria.*

Ora-

Oratio.

Quis commiserationem plane im-
mensam non hominum modo, sed
etiam Angelorum, aut verbis explicet,
aut intelligentia comprehendat? quo
sensu doloris, quibus aculeis censes ma-
ternum pectus fuisse transfixum, cum
in filium plagis lividum, flagellis con-
cisum, spinis compunctum, toto corpo-
re sangvinolentum; mox ferali trabi
adjudicandum incidit? O Mater dolo-
rum! quæ pro mea, omniumque salu-
te, quæcunque filius tuus dilectissimus
corpore vulnera, lubentissimo tamē ani-
mo excepisti; mihi quæso multis quoq;
angustiis, doloribusque oppresso cle-
menter adsis, animique in quibusvis
adversis robur, & Christianam constan-
tiam tuâ intercessione consequere,
Amen fiat Domina!

Crucifixio & mors Christi.

Ave dulcis Mater Christi,
Quæ sub crucis stipite
Gemens natum morte tristi
Vides heu succumbere;

O per

O per ensem hunc doloris
 Qui tunc scidit animam
 Me fac firmet vis amoris
 Morris ad victoriam. *Ave Maria.*

Oratio.

Flerine potest O afflictissima Mater
 arboris tam funestæ te ut umbra de-
 lectet? ubi non lacrymis modo, sed
 etiam sanguine rigaris? ubi tot spinis
 Virgineum pectus, tot vulneribus san-
 ctissima anima tua sauciatur? quo im-
 mensus iste dolor, quo acerbissima suspi-
 ria? parum vereor illa mihi proderunt,
 nisi tu in extrema illa necessitate, dum
 absumptis viribus, fractis oculis, mem-
 bris gelido sudore fluentibus ictum
 mortis fatalem excipiam, nisi tum mi-
 hi O peccatorum spes & refugium, opi-
 tuleris. Illo, igitur, O tristissima Mater,
 humillime precor, ut decretorio mo-
 mento, à quo pendet æternitas, infi-
 mum clientulum potentissimo tuo mu-
 nias patrocinio, ut puram beatamque
 animam in tuas illas benedictas, & filii
 tui dilectissimi manus consignem.
 Amen fiat!

Depositio Christi de cruce in sinum Virginis.

Ave dulcis Mater Christi,
 Quæ de cruce mortuum
 Ulnis natum suscepisti,
 Madens undâ fletuum.

Eia præstet vis doloris
 Mater plena gratiæ,
 Ut supremis server horis

Gremio clementiæ. *Ave Maria.*

Oratio.

Quis hoc spectaculo non obstupescat? Divinum corpus intueor in Virginis sinu, frigido sudore, & concreto sanguine coopertum. O Mater, tuusne est ille unigenitus? hæc illa facies, in quam tecum desiderant Angeli prospicere? an potes, cum talem amplecteris, non tota dissolvi, penitusque deficere? Tu vero Christiane etiamnum peccare pergis? hoc est pro te jam perempto crudeliter Christo novum vulnus infligere, simulque novo doloris gladio Matris illius pectus pervadere? potius montes cadite super me! ante me terra, cœlumque opprimat, quam facinus tam immane committam. Amen.

7.

Sepultura Christi.

Ave dulcis Mater Christi,
 Quæ sepulchro conditum
 Plangens natum, heu quam tristi
 Mente volvis abitum!
 In virtute tot dolorum,
 Quos tulisti fortiter,
 Omnem contra vim malorum
 Stare fac viriliter;
 Demum sorte beatorum
 Fac gaudere jugiter. *Ave Maria.*

Oratio.

ENim vero huic funeri interesse tam
 favæ necis causa ausis peccatrix
 anima mea? neque formidas ne ad tuam
 præsentiam concretus sanguis ebulliat?
 quin & apertis vulneribus tuorum cri-
 minum accusator cruor erumpat? Ergo
 eminus cum Publicano pœnitente con-
 sistam, pereutiensque pectus meum, la-
 crymantibus oculis libellum supplicem
 ad pedes tuæ maternæ pietatis depo-
 nam, O peccatorum asylum, humillime
 deprecās ac submisissime rogans, ut sce-
 lerum meorum solutis nexibus, me in

D

gra-

gratiam cum filio tuo redire, impetres. Hæc mihi precor misericordia per tuam pietatem obtingat Mater Dei, & Mater misericordiæ! hanc omnibus votis, totoque affectu, per acerbissimos cruciatus, ac mortem filii tui, perque ejus sacrosancta vulnera, tuaque eo temporis articulo animi tormenta, filiali cum confidentia rogo nunc, & in hora mortis meæ Amen. fiat!

Commendatio ad Virginem septem doloribus sauciam.

Quid amantissima, & dolorosissima Mater mea, quid inquam innocentissimo cordi tuo Virgineo, quid tenerissimo pectore materno septem durissimis gladiis perfosso rependam? Utinam anima mea nocentissima petatur, fodiatur, & configatur sanctis tuis doloribus! *Eia igitur Mater istud agas, Christi tui fige plagas, cordi meo valide.* Moraris etiam piissima Mater & Domina mea? quod si mereor tormenta tanta, concede ea merenti; si non mereor, concede humil-

millime supplicanti, da poscenti, largire desideranti, impertire deprecanti. Materni amoris erga indignum, & sordidum peccatorem erit signum & tessera multiplex hic mucro : O Regina martyrum, & mater dolorum : si quid apud te est, valetque oblatum olim in templo filiolus, si quid profugus in Ægyptum parvulus, si quid triduo perditus, si quid cum cruce factus tibi obvius, si quid in probrosa trabe suspensus, si quid moriens, si quid inter amplexus tuos, sinumque depositus, si quid sepultus ; si quid amarum, & amabile tibi in Christo tuo, partire mecum dolores tuos, partire filii passionem ; ut utriusque commiseratione liquefiat anima mea. Sed ne repulsam patriar, verearve O clementissima Domina, id extremum rogo, ne tuos, filiique tui imprimis dolores augeam, ne unquam peccem deinceps, reliquis tuæ pietatis beneficiis maternelle annecte O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria. Amen fiat !

Parthenophile, quidquamne amor tuus, quo dolorosam Virginem comple-

Eteris tibi suggerit, quod præmii loco à
 tantæ pietatis Matre expectes? forte
 illud mihi repones, quod legisti ali-
 quando apud magnum illum amicum
 melliflui Bernardi, *B. Arnold. Carnotens.*
tract. de laud. V. tom. 6. bib. PP. Habet ho-
 mo mediatorem causæ suæ filium ante Patrem,
 & ante filium Matrem; Christus Patri osen-
 dit latus, & vulnera: Maria Christo pedus,
 & ubera: nec potest ullo modo esse repulsa, ubi
 concurrunt, & orant omni lingua disertius hæc
 clementiæ monumenta, & charitatis insignia.
 Bene profectò; verum cum in genere,
 ut philosophi loquuntur, solum præmii
 speres favorem, quid potissimum ex-
 pio considerationis affectu erga dolo-
 rosam tuam Matrem expectare possis,
 sequenti edocebo historiâ: Narrant re-
 velationes S. Birgittæ *lib. 6. cap. 97.* de
 viro quodam illustri, qui sexagenarius
 nunquam sacra exomologesi animum
 purgârat, nunquam cœlesti medicina
 vel epulo Eucharistico refecerat; quin
 & præstito aliquoties pessimo Dæmoni
 homagio, in gravissimis sceleribus por-
 ci instar volutatus, tandem ad extrema
 deduc-

Etus est. Eo in discrimine constitutus, cum vel desperasset omnino, vel desperationi proximus esset, Birgitta commiseratione pereuntis tacta, eidem sacerdotem submitit, cui (tangente cor hominis DEO) peccata confessus est, perceptoque Christi sacrosancto corpore, è vitâ discessit. Verum quò hanc hominis animam evolasse arbitraris? Salvator noster Jesus ad Birgittam suam hæc retulit: Hic vir ob conceptum animo de peccatis dolorem, quem illi mea benignitate, & merito Matris meæ ad extremum concessi, purgatorii igne tantisper adductus est, confixusque. Nam licet homo ille matrem meam in vitâ parum admodum coluerit, habuit tamen id boni moris, ut quoties de ipsius doloribus audisset aliquid, aut meminisset solum, illico condolefceret; quæ res illi fuit salutis compendium. Vide sis Parthenophile mi, quantum tibi de felici morte, deq; vita æterna polliceri possis, dum sæpius dolorum Beatissimæ Matris tuæ recordaris, cum sinceræ sis conscientia, & cordati animi, postquam

tantus malefactor tantum hoc medio
consecutus sit salutis beneficium.

DIES MARTIS.

Pater tuus, & ego dolentes quæreba-
mus Te. *Lucæ 2.*

CAPUT I.

*Tertia consideratio magnitudinis dolorum B.
V. MARIÆ ex unione & assimilatione
passionis ipsius cum passionibus
Salvatoris.*

Tot, tantique dolores patientis Do-
mini JESU fuere, quod apprimè
nosti Parthenophile, ut non ambigant
complures Doctores eos infernalibus
comparare suppliciis, juxta illud *Psalm.*
Dolores inferni circumdederunt me. Simile
quid de dolorosa Matre tuâ astruunt
comprimis graves, & eruditi scriptores;
videturque ipsa Virgo testari, cum in-
quit *Cant. 1. Nigra sum, sed formosa, sicut
tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis.*
Hæc siquidem verba Carthusianus pa-
tien-

tienti Virgini aptans, sic scribit allo-
 quens Dominam: *Nigra eras sicut taber-
 nacula Cedar, quia tunc cum stabas juxta cru-
 cem reputabaris vilis, iniqua, deformis, sicut
 impiissimi seductoris Mater infelix; cum esses
 pulchra instar pellium Sâlononis, & cœlisformi
 pulchritudine perornata, assimilata decori pa-
 cifici viri, qui extendit cœlum sicut pellem.*
 Quibus verbis innuit Dionysius, Vir-
 ginem dolorosam simul deformitatem
 ac nigredinem inferorum cum pulchri-
 tudine, ac gaudio Beatorum in cœlo
 conjunxisse, dum staret, ac mœstissima
 doleret juxta crucem; ait enim *nigra
 sum sicut tabernacula Cedar, hoc est adustio-
 rum,* quorum nomine damnatorum tor-
 menta capi possunt. Dolores itaque
 tristissimæ Virginis tanti fuerunt, ut
 iudicio quorundam excefferint crucia-
 tus quantumvis acerbissimos purgan-
 tium animarum, imo damnatorum tor-
 menta æquârint, ut docere videtur S.
 Bernardin. apud Salaz. *super prædida ver-
 ba cantie. in expositione de B.V. accommo-
 datque Dei Matri juxta crucem stanti,
 ac doloris gladio transfixæ verba psal-*

morum 87. & 93. *vita mea inferno appropinquavit. Et illa: paulo minus habitasset in inferno anima mea.* Vide *Christ. Vegæ Theologiam Marianam.* Porro omnium dolorum istorum etsi complures causæ fuerint, inter illas tamen, si non præcipua, ex primis saltem cense-ri potest summa illa, & inexplicabilis unio afflictissimæ Matris cum afflictissimo filio obrationem maternitatis, vîcujus arctissimi nexus omnes dolores Christi erant communes Matri. Hinc S. Hieronymus apud *Coruelt fol. 292. Quot laciones in corpore Christi, tot vulnera in corde Matris; quot clavi perforantes, quot idus percutientes, & carnem rumpentes, tot sagittæ per oculos intrantes, & totum cor, & Virginis animam vulnerantes.* Et S. Anselmus apud eundem: *Ô Domina quot fontes lacrymarum dicam erupisse de pudicissimis oculis tuis, euis attenderes unicum filium tuum, innocentem coram te flagellari, ligari, mactari, & carnem de carne tua ab impiis crudeliter diffecari? Ex quo arctissimo insuper nexu Matris cum filio tantus præterea doloris sensus in castissimis visce-*

visceribus Virginis exortus est, quantus ex nulla divisione, sive solius continui, sive animæ & corporis possit exoriri. Unio enim illa & amicitia quæ animæ intercedit cum suo corpore, vel continui ad suas partes, etsi ingens sit, collata tamen cum unione animæ Virgineæ ad animam talis, ac tanti filii non modo in comparationem venire non potest, sed pro nihilo prorsus existimanda, hæc enim supernaturalis est, illa naturalis; hæc ascendit ad fines divinitatis, illa naturæ finibus continetur: hinc anima **MARIÆ** incapax fuisset tot, tantorumque dolorum, nisi divinitus ad eos ferendos elevata fuisset, quod aperte designant SS. PP. testimonia, quæ velut gemens columbula Parthenophile meditaberis. S. Bernardinus tom. 1. serm. 61. c. 2. *Tantus fuit dolor Virginis, quod si in omnes creaturas, quæ dolorem pati possunt divideretur, omnes subito interirent.* S. Bernardus serm. 25. in Cant. *Est etiam sagitta electa amor Christi, quæ Mariæ animam non modo confixit, sed etiam pertransiit, ut nullam particulam vacuum in virginali pectore*

relinqueret, sed toto corde, tota anima, tota virtute diligeret. Ex quo facile colligis propter summam unionem omnes Christi dolores intensissime persensisse DEI Matrem. Præclare ad rem nostram D. Ubertinus: *sicut ipsa (Dei Mater) per solam gratiam Redemptoris, ipsum Redemptorem genuit; sic per eandem gratiam, dolorem suæ mentis plenissimè sola participavit. Elegerit enim gratia quæ ipsam ad dignitatem Matris elegerat, totam ad compassionem filii morientis impellebat.* Ut immentos præterea dolores SS. Matris tuæ penitus animo imprimas Parthenophile, considera, firmiterque apud animum tuum statue, Christi passionem ac sanctissimos ejus dolores tantos fuisse, quantos damnata per peccatum Adami, humana conditio sigillatim in unoquoque potuisset, & pati debuisset. Unde inexplicabilis rursus dolorum magnitudo in Dei Matre provenit, nam à Domino JESU spinis coronato, quot spinæ caput filii, tot vulneribus cor Virginis transfodiebant. Et sicut Christus tanquam caput Ecclesiæ, & tanquam princeps causa
ope-

operabatur salutem humani generis, torrentem imo rectius oceanum passionum & dolorum ex hauriens; sic Virgo tanquam proxima Christo, & ut eam appellat Bernard. collum capiti immediate connexum, cooperatrix nostræ salutis, & mediatrix nostra, tot tantisque acerbis & afflictionum oneribus, tantaque concurrantium malorum patientiâ, ea sibi munera, ac cœlestia charismata comparare debebat, quæ in hominum genus, præsertim Parthenophilos suos deinde effunderet, ut vere mare amaritudinis exstiterit: & vide sis num hoc satis apertis verbis expresserit jam supra D. Ubertinus *cita. à Convelt. pag. 893.* sic ergo inquit: *Ab aliquibus dicitur, quod illi dolores fuerunt in corde JESU à Divinâ Sapientiâ immissi; & quia divina sapientia videns infinitatem culpæ, & offensionum, etiam tantum dolorem requirebat, ut plena, & abundans satisfactio earundem daretur; & quia nulla creatura poterat in tantam dolorum mensuram nisi per unionem Divini suppositi dilatari in summo: ideo debebat hominem assumere in unitate per-*

sonae, ut ex tali unione assumptam naturam ad illius inestimabilis mensurationis receptandam capturam proveheret. Et deinde concludit: *Tantum enim dolorem Christus debuit assumere tanquam caput Ecclesiae, & tantum debuit illi sapientia divina infundere, quantum sufficeret ad praedicta omnia bona conquirenda ex eius passione.* Pergit deinde ad propositum nostrum Parthenoph. his verbis: *sicut ergo fuit in Christo homine, sic & in ipsius Matre, quod ad illam immensurabilem mensuram dolorum JESU supra omnem creaturam spiritu sancto influente accessit, quantum status maternae pietatis, dignitas participationis Jesu, & naturae consortium requirebat.* Et ideo *Beatam Virginem tantum replevit in summo Deus Christi doloribus, quantum omnis creatura non posset capere materiali statu non eveda.* Ita & *B.V.* ipsi magis condoluit, quia ipsa videbat, quod omnium dolores in se portabat; imo sicut ipse fuit omnium Redemptor; ita fuit ipsa omnium mediatrix, excusatrix & advocata omnium peccatorum. Et ideo cum esset ipsa advocata mundi, tantum dolorem spiritus sanctus infudit ejus visceribus, quantum sufficiebat omnium electorum genitrici, ad

ci, ad

ei, ad excusandam mundi ingratitude[m]; quia durâ morte sic expellebat de sua fabrica suum authorem, qui ad ipsos eruendos de faucibus mortis, de sinu Patris advenerat servilem assumendo naturam. Unde ipsa pro se, & pro toto mundo, digne Deo morienti, & de se genito exhibebat lamentum. Atque hoc demum, nisi fallor, genuinum videtur esse fundamentum, quod complures, qua sanctitate, qua eruditione nobilissimi Patres astruunt, omnem nobis salutem, ipsamque beatitudinem per Virginem concedi. Arnoldus Carnot. *serm. de laud. V.* sic Virginem alloquitur: *Erat tunc una Christi, & tua voluntas, unumque holocaustum: ambo pariter offerebatis DEO, tu in sanguine cordis, ille in sanguine carnis, unde communem in mundi salute cum illo effectum quoque obtinisti.* S. Germanus *orat. de Zona: Nullus est, qui salvus fiat, nisi per te O sanctissima: Nullus est qui liberetur à malis, nisi per te O purissima! nemo est cui donum concedatur? nisi per te O honestissima.* Maria itaque Mater tua Parthenophile Salvatorem nostrum in procuranda hominum salute, quodammodo adjuva-

bat; justioreque titulo Adjutorium Christi dici potest, ac debet, quam primi parentis Eva. Hinc præclare omnino Hugo Charen. in *Psal. 9.* *Hæc, inquit, est adjutorium Altissimi, quia juvat eum ad salvandum genus humanum, inde de ipsa vere dicitur Gen. 2. faciamus ei adjutorium simile sibi.* Neque est cur hoc criticus quidam, forte non sat catholico loquendi modo consonum arbitretur, si enim *1. Cor. 3.* Paulus recte dixit: *Dei sumus adjutores,* eo quod cum divinâ gratiâ hominum salutem impense quæreret, cur id non longe meliore verioreque titulo de dolorosa nostra Virgine dixerimus? quæ nos tanta dolorum vehementiâ sub cruce à moriente Jesu filios suscepit, & Deo peperit. Felix iterumque felix mi Parthenophile, qui in adjutorio hujus Virginis habitas! qui enim habitat in adjutorio altissimæ Domine, in Dei cæli protectione commorabitur. *Rich. à S. Laurent. Lib. 2. de laud. V. p. 1.* Sunt crede mihi Angeli sancti in procuranda nostra salute adjutores, nosque tuentur, ac protegunt; Verum nec dolores nostra causa,
vel

vel lacrymas norunt effundere, nec aliqua desolatione afficiuntur; sed semper vident faciem Patris, qui in cœlis est; Maria autem acerbissimos cruciatu sustinuit. Sunt sane cœteri beatarum sedium incolæ pro nobis intercessores, sed hi omnes si uni Virgini comparentur, omnino parum, aut nihil videntur efficere, condiderat animalia Deus in paradiso, omnesque creaturas reliquas, easque omni ornatu, & splendore decoras, sed tamen in omnibus iis non inveniebatur adiutorium simile Adamo. O singularis prorsus gratia Virginis, nulli alteri creaturæ concedenda! Nimirum misericordiæ Mater Patrem misericordiarum juvit, & in fugandis, evertendisque hominum hostibus sola opem Deo ferre censetur, sola *adiutorii* nomen promeretur. Quid retribuam tibi Domine Jesu pro tantis tuis doloribus, me ut servulū redimeres toleratis? quid rependam sputis, colaphis, calumniis, cœterisque injuriis, quibus me vilissimum mancipium in libertatem vendicasti? Quid sacratissi-

mis

mis tuis vulneribus, quid aridissimæ
 linguæ pro me felle & aceto potæ? Eheu!
 dulcissime frater, clamat sanguis tuus
 pro me in cœlum! eheu suavissime JE-
 SU, unice dilecte cordis mei, inter cru-
 ciatus, vepres, spinas & flagella! Quid
 rependam amatori, qui eligit pro me
 mori? *Tu delevisi chirographum decreti,*
quod erat contrarium mihi, & ipsum tulisti de
medio, affigens illud cruci, Tu expoliasti prin-
cipatus, & potestates. Coloss. 2. Eheu Do-
 mine Jesu miser, & egenus quid repen-
 dam tantis tuis erga me amoribus? Lo-
 quere cor meum intra me, dic Jesu tuo
 Salvatori, non aliud, hoc solum: Domi-
 ne tu scis, quia amo te. Quis ergo me
 separabit à charitate Jesu? non præte-
 rita, non instantia, non futura, nō mors,
 non infernus, non aliquid aliud. Patien-
 tissime Jesu ure, seca, divide, scinde,
 amore tui patiens ero, Tu enim amor
 meus crucifixus es. Sed nunc O mœ-
 stissima, O dolorum tantorum gladio
 transfossa Mater mea, nam & tuis quid
 rependam amorosis & amarissimis do-
 loribus, quibus salutem meam cooperata
 es?

es? quid sanguineis illis lacrymis, quid
mœstissimo cordi, quid tristissimis auri-
bus, quid castissimis visceribus, quæ
tot cruciatuum tormentis propter me
vilissimum peccatorem contremuerunt?
Nam & tu impetrasti deletionem chirogra-
phi diaboli, signata per Ester, quæ litteras A-
man fecit irritari. Rich. lib. 4. de laud. V. Tu
Virgo es pudicissima, quæ chirographum abo-
levisti decreti, & protoparentum abstulisti op-
probrium, mœrenti sæculo stillicidia gratiæ ir-
rorasti, & ipsum sæcunda ditasti fruge, tu per-
eunti mundo (michi) & aquarum diluvio in-
undantē portum salutis aperuisti. Quid tibi
Domina servulus abjectissimus repen-
dam. Ah utinam scindatur cor meum
ense ac mucrone, qui sanctissimum tuum
pectus pertransivit! Nolo, nolo, Ma-
ter audire, filius tuus nisi sim & filius
dolorum; tuis doloribus ab infantia
consecrato, utinam vel modicum te-
cum perpeti liceret! O mœstissima Ma-
ter, recordare omnium cruciatuum
tuorum, & exerce me tibi, qualiscuncq;
sim, tuum tamen filium, sed per passio-
nem filii tui Jesu, & per dolorosam com-
pas-

pas-

passionem tuam te rogat humillimus peccator, gratiam & constantiam in omnibus adversis mihi obtine, O dulcis, O clemens, eo piissima Virgo Maria!

CAPUT II.

Patientia colenda ex amore & compassione dolorosæ Matris Dei in afflictionibus animi, quales sunt: Tentatio, ariditas, scrupuli, molestæ turbationes &c.

Quam devotæ animæ gaudium afferat Parthenophile conscientia quieta & tranquilla, breviter expressit magnus ille doctor spiritus Thom. Kemp. devotissimis hisce verbis: *Habe bonam conscientiam, & semper habebis lætitiā.* Expressit & S. Augustinus ad Fratres in eremo ser. 10. hisce verbis *O felix conscientie puritas! O felix Sanctæ conscientie jucunditas, quæ vermem interioremem excludis, quæ à carcere doloris liberat rationem, quæ ab omni immunditia purgas mentem! O mens sancta, O paradysus deliciarum, variis bonorum operum virgultis consita, variisque virtutum floribus*

ribus purpurata, & suaviter cœlesti gratia irrigata! Hæc est fratres mei paradisus, in qua plantatur lignum vitæ & cœlestis sapientiæ: hæc est thalamus Dei, palatium Christi, habitaculum spiritus sancti. Expressit etiam S. Bernardus hac sententiâ: Nihil est jucundius, nihil est securius bonâ conscientia, mundus enim volubilitate circumrodetur, ploret, rideat, pereat, transeat, nunquam marcescet conscientia, subigatur corpus in pœna, jejuniis maceretur, verberibus laceretur, equuleo distendatur, gladio trucidetur, supplicio affligatur, securâ erit conscientia. Unde à contrario facile intelligere poteris Parthenophile, quanta crux sit, quantasque angustias afferat remorsus, & turbatio ejusdem conscientia. Credo equidem te non facile capere, quid tibi loquar, nisi hocce malo tentatus aliquando fueris, equidem sic existimo, nullum tormentorum genus reperiri posse, quod in comparisonem cum hoc possit venire; cum enim afflictiones reliquæ quasi ad hoc ab optimo DEO nobis immittantur, ut nos arctiore quodam vinculo connectant eidem, nosq; ad ipsius opem, solatium,

latium,

latiumque implorandum excitent, habet hoc prorsus contrarium inquieta conscientia, ut vel, si ex peccato orta sit ea turbatio, hominem à Deo vel longissime removeat, vel certe si ex scrupulo, remotum insimulet, unde fons gaudii & consolationis eidem quasi occlusus omnino videtur. Accedit quod ea animi affectio interna sit & spiritualis, quæ & gravius hominem urget, quam ceteri corporales cruciatus, & difficilius admittat remedium; cum quæ prope unicum hocce in morbo sit, prudenti scilicet animæ medico vulnus aperire, ejusdemque medicamentis acquiescere, contingit tamen non raro, ut vel volens obtemperare, æger vix sustineat, nimirum in contrarium continuo reclamante conscientia, quam velut proximam humanorum actuum regulam homini sequendam liberalissimus Deus addixit. Sciens hoc vaserrimus veterator dæmon, homines non omnino impios, imo subinde non mediocri virtute præditos, hocce dolo aggreditur, ut sive mendaciis, & falsis persuasionibus sive importunis

ten-

tentationibus, & scrupulis quietem pacemque animi perturbet; ex quo illud imprimis consequitur, ut exercitium virtutis abiiciant, angoribus impliciti caput turbent, valetudinem subinde lædant, immorigeri & inobedientes superioribus existant, impatientiâ, noxiâque tristitiâ non raro delinquant. quosdam blasphemis cogitationibus contra Deum, & sanctos, impiis contra fidem & sacras cæremonias, injuriosis & suspicacibus contra proximos, & superiores exstimulat, dumque turbato capite misera anima non sat gnara quo se vertat, modo se consensum præbuisse, modo causam, vel posuisse, vel non sat præcavisse existimat, eò fere subinde adducitur, ut collum laqueo injicere potius, quam pristinæ quieti se reddere posse videatur. Hinc in oratione ariditas, in conversatione desolatio, in actionibus omnibus turbatio, cum qua recte fieri nil potest, existit. Quidam anguntur, quod se peccasse addubitent, finguntq; elephantem, ubi sanus oculus vix muscam intuetur; alii se in confessione sacra-

cra-

cramentali vel non omnino, vel non expresse satis commissa declarasse; alii ne identidem in gravissima, ex sua quidem mente, scelera prolabantur, metuunt. Sed innumerabiles hujusmodi sunt conscientiaë tricæ, quas nemo facile vel internoſcet, vel ſanabit, niſi qui ſimili aliquando morbo conſictatus eſt. Ego perpennis omnibus, commodius remedium, ſi fors hac tam durâ quadam animi moleſtia labores Parthenophile, tibi præſcribi non poſſe exiſtimo, quam ſi in ea afflictione, humili patientia exſpectes conſolationem à Domino, donec is gratiæ ſuæ radios cordi tuo immittens nebulas ejuſmodi, & obſuſcationes depellat. Ages hoc igitur in internis ejuſmodi cruciatibus, ut amore doloroſæ & deſolatiſſimæ Matris tuæ patienti animo omnem eorum impetum ſuſtineas, teque exemplo Matris tuæ afflictiſſimæ, ad fortiter ferendam hanc crucem exſuſcites. Neque eſt quod ambigas, Dominam omni ſolatio aliquando deſtitutam fuiſſe; tum, cum tri-duo lumen oculorum ſuorum perdiderat,

rat,

rat, tum maxime, quando à moriente filio audiit ea verba omni spiculo & ense acutiora : *Deus Deus meus, ut quid dereliquisti me.* Poterat profecto tum de Virgine dici illud *Thren. 1. facta est quasi vidua Domina gentium, plorans ploravit in nocte, & lachrymæ ejus in maxillis ejus; non est qui consoletur eam ex omnibus charis ejus & Thren. 2. Cui comparabo te, vel cui assimilabo te filia Jerusalem, cui adæquabo te, & consolabor te Virgo filia Sion? Magna est velut mare contritio tua, quis medebitur tui; deduc quasi torrentem lacrymas, & per diem, ac noctem non des requiem tibi, neque taceat pupilla oculi tui.* Et respondere poterat dolorosissima Mater : *Submersum est cor meum in memet ipsa, quoniam amaritudine plena sum.* Poterat de Domina dici, quod quondam Helisæus ad Giezi *4. Reg. 4. anima ejus in amaritudine est.* Versa scilicet erat tum cythara salutionis & gaudii sui in luctum, & ploratum. Nemo ei tum *Xaige* sive ave dicebat; Nemo illuminatricem Mariam nuncupabat, cum velut luna eclipsata mœstitiâ palleret. Gemitatque potius, quam ediceret : *Nolite me vocare Noëmi, id est pulehram, quia amari-*
ritu-

ritudine replevit me Dominus, Ruth. I. Non
 tum gratiosa, sive gratia plena, cum de-
 precaretur, ut Dominus miseretur
 communis filii, & ipsum filium gemen-
 tibus præcordiis rogaret, & Consolato-
 rem optimum sanctum spiritum medul-
 litus invocaret, & Pater se audire dissi-
 mularet; Et spiritus Paracletus deso-
 latam relinqueret, solus filius verbum
 diceret; Ecce filius tuus; quod verbum
 cor Virginis seu spiculū dirupit, cū so-
 latii loco, discipulum pro tanto filio re-
 ciperet. Invocabat illa mortem, ne filio
 suo Jesu superstes sine amore & suo sa-
 latio viveret, & fugiebat ab ea. Ingemi-
 nabat crucem: flecte ramos arbor alta,
 tensa laxa brachia, ut recipiam amo-
 rem meum, verum rigida & immobilis
 perseverabat. *Posuerat itaque Domi-
 nam mors filii prorsus desolatam, & tota
 die dolore confectam; & mœstum factum erat
 cor ejus; & contenebrati oculi ejus. Ceciderat
 corona capitis ejus, & defecerat gaudium cor-
 dis ejus. Venerat Virgo in altitudinē ma-
 ris, & tempestas demerferat eam, infixam
 erat in limo profundi, & non erat sub-*
 stan-

stantia, & qui eam consolaretur non erat; unde & ipsam credibile est, Patri æterno cum moriente filio dixisse: *Ut quid dereliquisti me.* Tu igitur Parthenophile discè à Matre, quod ipsa didicit à desolatissimo filio, imitare in eo Matrem, in quo ipsa imitata est filium, & cordis angustias, desolationem spiritus, ariditatem mentis, conscientiaë scrupulosam inquietudinem fac animo forti, magnoque feras. Poterat Pater æternus audire, ac suum consolari filium, poterat filius Matri solamen afferre, & poterat cœlesti gaudio irrorare sponsam S. Spiritus; sed magis complacuit Patri, ut imbecillitas humana in Christum prævaleret, ejusque caro acerbissimis doloribus absque ulla consolatione subjaceret; quod ut certius consequeretur, sensibilem Christi partem in puris naturalibus reliquit, torrentes vero æternæ voluptatis sic cohibuit, ut ad cor non transirent, amovendo ab ejus mente, & cogitatione rationabili longius omnia objecta gaudii; à voluntate inferiore omnem dulcedinis & solatii ma-

E

teriam

teriam ablegando ; contra vero omnigenas afflictiones & angustias accersendo. Scio satis quid hinc reponas scrupulose, & tristis Parthenophile. Velle te scilicet libenter eam desolationem, cordisque angustias perferre, modo nosse, eas cum nulla culpa Deum offendente conjunctas esse. Præclare omnino! tandem in te quatrat, quod scripsit Gregorius : Bonarum mentium est, ibi agnoscere culpam, ubi nulla reperitur. Si ita est, cur metuis ? an tu sic afflictus metu peccati te DEO displicere posse existimas ? an tu iis suggestionibus te consensum præbere autumas, quas si à te depellere posses, vitam poneres, & sanguinem ? imbelle hoc tuum est iudicium ; Pater est Dominus, qui ad tempus probat filium, ut ex tanta desolatione ereptum, æterno voluptatis torrente aliquando exsatiat. Ex quo ulterius progredior, dicoque non solum patienti, sed etiam læto animo tibi ejusmodi desolationem, & ariditatem perferendam esse. Vel enim amantissimu tuus Jesus eam infligit, propter commissa in-

dies

dies venialia peccata, & imperfectio-
nes, ob quam causam per sæpe evenire
docet magnus Magister Spiritus S. Igna-
tius Loyola, & S. Laurentius Justin. *lib.*
de casto connub. c. 24. his verbis: *quo-*
niam nullus est, qui non saltem in multis venia-
libus offendat, equidem nemo invenitur, cui
sæpe divinus non subtrahatur gustus. Vel certe
propter culpam aliquam præteriti pec-
cati; vel superbiæ, aut præsumptionis;
quibus casibus, ut dixi, gaudendum tibi
potius, quam animo turbandum est,
cum sic aliqua ratione divinæ justitiæ,
satisfiat. Ob quam causam gaudebat
Ludovicus de Ponte ex nostra societa-
te, infernum esse, & purgatorium; solet-
que hoc gaudium enasci ex solido Dei
amore, & odio peccati, magnaque cog-
nitione divinæ excellentiæ, ac reveren-
tia ejus majestatis, quod manifeste pa-
tet in extrema desolatione Jesu & Ma-
riæ. Consuevit & divinæ benignitas ejus-
modi ariditatem, scrupulosque subinde
piis animabus immittere pro majori
meritorum incremento, quod doloro-
sa Mater tua Maria S. Brigittæ his ver-

bis dixit: *Turbari non debes, si quando eorum tuum induratur, quia hoc est ad majorem coronam.* Et clarius V. Baptistæ Verana ab ipso Christo, qui cum sic alloquitur: *Recordare quod Deus te clare fecit intelligere, plus mereri te, dum stas ante divinam majestatem sine devotione, quam cum stas cum multis lacrymis, & devotione, quia tum solvis partem aliquam debiti.* Itaque disce habere patientiam in die sterilitatis & penuriæ, recordare hanc subtractionem non esse ex odio, sed ex amore. Barthol. Cimatel. in vita apud Lyraum lib. 5. c. 2. Est & alia causa propter quam suis amicis etiam subinde tantam afflictionem immittit Deus, nimirum propriæ infirmitatis cognitio, & debita superbiolæ nostræ humiliatio. Magnus erat, qui dicebat Psal. 29. *Dixi in abundantia cordis mei, non movebor in æternum: & audi quid subjungat: avertisti faciem tuam, & factus sum conturbatus.* Quod expendens S. Bernardus serm. 74. in Cant. dixerat, inquit, *sanda anima quædam in abundantia sua, non movebor in æternum, cum subito sensit à se aversam faciem Verbi, seque non modo motam, sed etiam conturbatam,*

tam,

*tam, & sic in tristitia didicit opus fuisse sibi cum
 munere quidem devotionis, etiam pondere ve-
 ritatis. Expressit has veritates in mul-
 tis Sanctis Deus, quorum quædam
 exempla pro tuo solatio breviter subji-
 cio: S. Catharina senensis Virgo vere
 Seraphica, cum die quodam molestissi-
 mam turpissimorum phantasmatum, &
 cogitationum luctam superasset, & dis-
 jectis animæ nebulis, eam novo solatio
 Christus sponsus ejus præsens recreas-
 set; heu me, inquebat Virgo, ubi eras mi
 Domine, cum tam nefandæ animi meum
 imagines, tamque turpes ita pertinaciter soli-
 citabant cogitationes? cui sponsus: In cor-
 de tuo spectator aderam mea Catharina. Ex
 illa iterum: O mi sponse dulcissime tune in
 corde meo? eo tempore? cum tam horrendis,
 tam execrandis cogitationibus scaterent omnia?
 dic bona filia, subjunxit Christus, place-
 bant ne tibi cogitationes istæ? cui denuo Vir-
 go: absit, O absit Domine, nihil poterat cor-
 di meo esse gravius, molestius nihil, quidvis
 aliud, quantumvis grave maluissem. Ad quæ
 Christus: atque hoc ipsum ex me habebas fi-
 lia, quod ista, aversareris. Ribad. in vita.*

vides Parthenophile, quam recte mellifluus Bernardus *de inter: domo cap. 19.* dixerit: *Molesta est lucta, sed fructuosa, quia si habet pœnam, habebit & coronam: non nocet sensus, ubi non est cœnsensus, imo quod resistentem fatigat, vincentem coronat.* Et S. August. 197. *serm. de temp. Dæmon latrare potest, sollicitare potest; mordere omnino non potest, nisi volentem; nec extorquet à nobis consensum, sed petit.* Tradit Doctor Joannes Thaulerus apud Lyræum Lib. 3. c. 3. quod propria experientia didicerat, hisce prope verbis: *Novi, inquit, insignem Dei famulum, revelationibus, & visionibus cœlestibus admirandum, cui Deus plurima scripturæ mysteria ipse explicarât, hominum interna sensa, merita, gradusque gratiæ cujusque, aliaque ejus generis multa aperire solitus erat. Verum tam parum arridebant illi hæc omnia, & suspecti erant favores isti, quibus indignum se arbitrabatur, ut enixe Deum orârit, uti se iis absolveret, & exoravit. Quinque igitur omnino annos non modo vitam egit communem, atque omnis visionis & illu-*

lustra-

illustrationis expertem, verum etiam
omnis consolationis vacuum, quin imo
ariditatum, tentationum, & angustia-
rum feracissimam. Tandem & his ipse
supra modum gravatus vix respirabat,
& ægre quietem animi, ac pacem tene-
bat, cum ecce tibi, duo Angeli cœlitus
à DEO missi advenerunt, eum solaturi;
sed fortissimus athleta ad Deum con-
versus: *Domine Deus*, inquebat, *nullum*
ego solatium expeto, sat mihi est custodire lo-
cum, ubi habitas in anima mea, ita ut in eam
præter te introëat, aut in ea appareat nihil.
Quæ animi fortitudo sic DEO placuit,
ut supra alias multas prærogativas me-
ruerit à Patre cœlesti audire: Tu es fi-
lius meus, in quo mihi complacui. Bea-
ta Magdalena de Pazis simile quid huic
heroi, aut superius exercuit, siquidem
purum fel omnium desolationum visa
est sitivisse, cum enim subinde ipsi ali-
quid consolationis cœlo demitteretur,
suaviter cum Deo conquerens, aiebat:
Heu mi Domine, ut quid à patris inter nos
conventis discedis? pepigi nullum mihi mel, aut
dulcedinem dari, nisi fel tuum, Sacetum, nul-

las delicias, nisi tua supplicia, nullum domici-
lium aliud, quam Calvaria montem; nullam
aliam vitam nisi in perfectissima conformitate
cum morte tua. Idem sapiebat, ac sentie-
bat Maria ab incarnatione Carmelitana
discalceata, Virgo virtute & nominis
celebritate insignis, hæc enim, cum æ-
grotanti antistita ipsius asseveraret,
Deum in mortis angustiis opitulaturum
singulariter, respondit: Nihil, O Mater,
peculiare à Deo mihi velim concedi, volo mo-
ri de relicta, vi Christus in cruce, nullum ab eo
solatium exspecto, præter ejus gratiam, quam,
ne mihi deueget, humiliter rogo. Duvallius in
vita. Ad dam compendiose adhuc unum
de S. Ignatio exemplum, pro scrupulosæ
conscientiæ angoribus sublevandis,
quod in hunc sensum refert ejus vitæ
author Maffæus lib. 1. c. 6. Agebat vir
sanctus Manresæ, & aspirantibus cœ-
lestibus Zephyris in cepto nuper divini
obsequii cursu felicissime navigabat;
cum subito solita illa lux, quâ Deus cor
ipsius illustrabat, turbatur; & conscien-
tiæ limpidissimum æquor crescentibus
in immensum fluctibus rationis navim
in

in animi syntereses, & remorsus, tanquam in explicabiles quasdam syrtes, scopulosque impellit. Angebatur sine fine, ac modo, ritene & perfecte se apud sacerdotem de peccatis accusasset; precibus interim, jejuniis, verberationibus cæterisque corporis afflictationibus se se tantum non enecabat. Sed frustra erant omnia. Ergo conatus omnes vertit in eruendis animæ abditis recessibus, iterumque ac iterum, tertio, quartoque, etiam ex scripto ingenti doloris sensu peccata enucleatissime sacerdoti exposuit; verum augetur malum, non minuitur; eoque tandem devenit, ut nec vocationem suam à Deo esse, crederet, & levissima quælibet pro ingentibus piaculis haberet, crescenteque tentatione, rupto rationis clavo, cogitaret se de alto cubiculo dare præcipitem, ut vel sic morte propria malæ conscientiæ mederetur. Verum Deus qui virum Apostolicum probare, non opprimere cogitabat, gratiæ suæ luce fecit, ut tandem apertas dæmonis fraudes agnosceret. Ast dæmon necdum cedebat. In

memoriam itaque Ignatio revocat, quendam ex priscis anachoretis, constituta sibi lege, non ante cibum gustasse, quam à Deo quod petebat, impetrasset. Ergo similem sibi legem indicit; nec in septimum diem gustat quidquam, additis quotidianis exercitiis, precibus, & vexationibus corporalibus, eratque perrecturus, nisi is, cui conscientiam crediderat, severissime eidem imperasset, interdicturus alias etiam 'S. cibo Eucharistico, si diutius à corporis refectioe abstineret. Obedivit imperanti Ignatius; ostenditque confestim Deus, quanti obedientiam istam faceret, siquidem immissa cœlitus luce, detectisque dæmonis fraudibus; primum animo redita tranquillitas, deinde tanta spirituum concessa discretio, ut nemo deinceps, quantumvis molestis & implexis conscientiæ scrupulis affligeretur, frustra opem ab eo postulârît. Consecutæ insuper sunt multæ, mirabilesque de cœlo visiones, ac consolationes tantæ, ut merito cum propheta dicere posset *Psal. 93.*
Secundum multitudinem dolorum meorum in corde

corde meo, consolationes tuæ letificaverunt animam meam. Itaque ut caput concludam Parthenophile, si fors aliquo maiorum horum constringeris, inspice & fac secundum exempla, quæ tibi in sanctis monstrata sunt.

CAPUT III.

In honorem dolorosæ Virginis succurrere animabus in purgatorio, præsertim iis, qui singulari studio in Virginem, dum viverent, fuerunt affecta.

NE dubita Parthenophile posse coli, insigni quodam devotionis genere dolores mœstissimos sanctissimæ tuæ Matris, si singulari studio contendas, detentis in purgatoriis flammis piissimis cæteroquin animabus pro possibili tuo succurrere. Sunt enim eæ animæ Domine nostræ gratissimæ, easque non modo ipsa adjuvat, sed & suadet servis suis, ut eas precibus, cæterisque pietatis exercitiis liberando, visioni claræ Dei restituant. Sic S. Bernardinus in

E 6

illa

illa verba Eccl. 24. sermon. 3. de glorios.
 nom. Mariæ art. 2. c. 3. ait: *B. Virgo in re-
 gno purgatorii dominium tenet, propterea in-
 quit Ecclesiastici 24. Et in fluctibus maris am-
 bulavi, pœna siquidem purgatorii ideo dicitur
 fluctus, quia transitoria est; sed additur maris,
 quia nimirum amara est. Ab his tormentis
 liberat B. Virgo maxime devotos suos; Et hoc
 est, quod ait: Et in fluctibus maris ambulavi;
 scilicet visitans, Et subveniens necessitatibus, Et
 tormentis devotorum meorum, imo Et omnium,
 qui ibi existunt; quia filii sunt, cum sint filii
 gratiæ. Salvator etiam noster Matris
 suæ, & Matris misericordiæ pietatem
 erga animas in purgatorio detentas S.
 Brigittæ revelans, lib. 1. revelat. cap. 3.
 Matrem sic alloquitur: *Tu es Mater mea,
 Tu Mater misericordiæ: Tu consolatio eorum,
 qui sunt in purgatorio: Tu lætitia eorum qui
 peregrinantur in mundo. Ex eadem S. Bri-
 gitta devotissimus scriptor Blosius cap.
 13. monil. spir. ita confirmat: Audivit S.
 Brigitta ipsam Beatam Dei genitricem dicen-
 tem: Ego sum Mater Dei, Et Mater om-
 nium qui sunt in purgatorio, quia omnes pœnæ,
 quæ debentur purgandis pro peccatis ipsorum,*
 per*

per preces meas qualibet horâ aliquo modo mitigantur. Vides Parthenophile animas purgatorio detentas filiali amore complecti á Matre tua? quid ergo ambigis gratissimum fore officium, si charissima ea pignora materno in sinu tuis precibus componere, & collocare coneris? Existimo itaque hodierna die serio tibi incumbendum, ut in honorem dolorosæ Virginis, saltem aliquas preces pro animabus ejusmodi profundas, quod ut eo facilius in opus redigas, parvum officium pro earum solatio non ita pridem in lucem editum, subjiciam.

Parvum Officium defunctorum.

Ad matutinum.

Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

O Vos fideles animæ
 In Christo defunctorum,
 Sed merito prohibitæ
 Ab aditu cœlorum:
 Quam velim vobis dexteram,
 Opemque præsentare;
 Ut hinc ad cœli gloriam
 Possitis evolare!

E 7

An-

Antiph. Illuminare his qui in tenebris, & umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes eorum in viam pacis.

V. Si iniquitates observaveris Domine,

R. Domine quis sustinebit?

Oremus.

Fidelium Deus omnium Conditor, & Redemptor animabus famulorum, famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, ut indulgentiam, quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum Amen.

Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua liceat eis. Requiescant in pace Amen.

Ad Primam.

Fidelium animæ &c. ut supra.

O Magne Paternomine

Misericordiarum,

Facturas tuas respice,

Sed immemor irarum.

Pœnas sunt quidem meritæ,

Te tamen non negârunt :

Hinc

Hinc locus sit clementiæ,
Ignosce quod peccarunt.

Antiph. Illuminare his. Sc. cum reliquis supra.

Ad Tertiam.

Fidelium animæ Sc. ut supra.

O Jesu clementissime,
O optime Salvator,
Tuo redemptis sanguine
Sis mitis liberator.
Indulge te amantibus
Tuam benignitatem:
Pœnamque deprecantibus
Ostende bonitatem.

Antiph. Illuminare his Sc. omnia ut supra.

Ad Sextam.

Fidelium animæ per misericordiam Sc.

O Consolator optime,
O dulcis Paraclete!
Hos Tu desertos respice,
Et indigos quiete.
In hoc æstu temperiem,
Solatiumque dona;
Et post laborem, requiem,
Et sanctæ pacis bona.

Antiph. Illuminare his Sc. cum reliquis.

Ad

Ad Nonam,

Fidelium animæ Sc.

O dulcis Mater gratiæ,
 Solatrix afflictorum,
 Vim cohibe justitiæ,
 Rigorem tormentorum,
 Flammam voracem tempera,
 Et mitiga dolores;
 Incendium refrigera,
 Et fini hos angores.

Antiph. *Illuminare his Sc. ut supra.*

Ad Vesperas.

Fidelium animæ per misericordiam Sc.

Vos tutelares geni,
 Quorum sunt hi clientes;
 Quantum vestri subsidii
 Ipsi sunt indigentes!
 Piorum desideria,
 Est vestrum excitare;
 Optata refrigera
 Clientibus curare.

Antiph. *Illuminare his Sc. V. R. Oratio
 ut supra.*

Ad Completorium.

Fidelium animæ Sc.

Vos omnes quoque cœlites,
 In regno triumphante

Sola-

Solamini hos milites
 In flammâ hâc purgante.
 Vestri in terra socii
 Cum fuerint laborum,
 Nunc & beati otii,
 Vocate & bonorum.

Antiphon. Illuminare his &c. reliqua supra.

Oblatio.

O fons misericordiæ,
 Summæque bonitatis,
 Profunt piorum lachrymæ
 Hoc igne cruciatis.
 Locum tuæ justitiæ
 Agnosce infernum;
 Laudes tuæ clementiæ
 Hi cantent in æternum.

Requiem &c. Requiescant in pace Amen.

Ut te ultra confirmem Parthenophi-
 le, quo, ad dolorosæ Virginis, Matris
 tuæ honorem præcedens, aliudve, ab
 Ecclesia institutum officium frequenter
 recites, conducet, nisi fallor, nobilis hi-
 storia Illustrissimi Archiepiscopi Strigo-
 niensis autoritate approbata, & im-
 pressa, quam ex anni Mariani Sabba-
 tho septimo P. Nadasi fideliter transcri-
 ptam communicabo. Igitur Joannes
 Cle-

Cle-

Clemens Posonii civis, sexagenario major, supremo tantum septennio Catholicus, at serio pius, feliciter è vita cessit Anno 164L. Is vix dum elapso à morte mense integro, in Julio primum; deinde facile centies diversis vicibus, ac locis apparuit. Aiebat ille quidem se sacramentali confessione antiquum quoddam suum homicidium, quod pro ducentorum florenorum precio patrârat, eluisse quantum ad culpam, pœnas tamen se horrendas pati. Ergo uxori nuntiat, ut ducentos florenos pendat, illam esse summam sangvinis. Vovisse se Deo statuam Virginis Matris Jesum è cruce depositum ulnis complexæ, quæ in summo urbis templo collocari debeat: tria item sacra, duodecim cereos, & nonnullam pro egenis eleemosynam. Inde Sabbatho post diem cinerum crebra in domo noctu lumina ad lucem perpetuam transiisse comitem Nicolaum Palffii anno 1600. defunctum testata sunt, id quod Joannis etiam anima retulit. Statuario tiliam pro Deiparæ statua quærenti, ipse Joannes in
spe-

Specie senis indicavit. Postea & catenis, & igne, & profundis ejulatibus, ac vocibus horridus apparebat. Crucem flammeam, pansam item dexteræ volam ita iis, quæ tangebatur, impressit, ut exureret, idque non semel. Crucifixum sacris lypsanis preciosum exosculari iussus, tertio id fecit; & inter dexterum Christi brachium, ac latus apertum in nova illa dolorosæ Virginis statua collocavit, stolamque collo Mariæ Virginis dolorosæ aptavit, & cereum benedictum Christo in sinu Matris jacentis in dextri pedis hiatus vulnus velut in candelabrum imposuit. Signa plura exposcanti respondit: se proximo Sabbathi die niveæ instar columbæ ad futurum. Omnibus vero audientibus, & iis, qui vivum Joannem Clementem probissime norant, vocem etiam agnoscentibus, inter alias, voce etiam lacrymabili fusas preces, ita distinctâ voce clare suspiravit: *O mi Deus! O Domine mi! Tu es solatium meum, & mea fortitudo! meum refugium, & mea spes!* orantibus illis: *omnis spiritus laudet Dominum; ita, inquit ille,*

&

& ego etiam. Cum alii orarent : *Requiem æternam dona ei Domine , miserere ei Domine , parce ei Domine ,* Joannis Clementis spiritus ter devote subjunxit : *Amen, Amen, Amen.* Signa plura expectantibus ob hæreticos , respondit ea, quæ dedisset, sufficere : *si hæretici , in- quiebat, nolunt credere , Deus suo tempore sufficientia illis signa daturus est ; qui credere vult, credat.* Et post plura talia *O quam magnas,* inquit, *pœnas ego sum perpeffus ! & postea : Magnas ago gratias iis omnibus, qui me in hoc liberationis meæ opere adjuverunt. Dominus Deus, & ego reddemus mercedem.* Inductâ deinde feria sexta ad S. Martini ædem principem illâ statuâ Virginis dolorosæ, promisso Sabbathi die 28. Junij anno 1642. suaviter candidulæ instar columbæ apparuisse fertur candidatus jam æternitatis, & Sabbathi æterni, illo ipso Sabbathi die adeundi, felix Joannes Clemens. Vides Parthenophile quantum profit purgantibus animabus vel sola imago dolorosæ Virginis? vides quid potissimum exigat divina justitia, quo citius placari possit, Christi scilicet

crucifixi, & inœstissimæ Matris memoriam. Ast forsan hac injecta tibi mortis memoria gravius conturbaris? ne tantopere metue Parthenoph. ea nimirum, quæ à pœnis purgatorii liberant, eadem media ab illis pœnis præservant; ex quo ejusdem devotissimi authoris te verbis *l.c.* alloquor: Habes, si bene singula in imagine dicte dolorosæ Virginis contempleris, habes in illa Jesu in Mariæ sinu jacentis statua, omnem felicis tuæ mortis imaginem. Habes Jesum & Mariam inter quos expirare desideras; ut cum Augustino felix anima tua dum mundo vale, æternitati salve dicit, inter labores agonis ultimi. In hoc Jesu, in hâc Maria, hinc lactetur ab ubere, hinc pascatur à vulnere. Habes Mariam *dolorosam*, quæ sicut mortuum Jesum, ita te morientem sinu materno complecti parata est: Habes pendulam è Mariæ collo stolam candidam, imaginem illius, quam moriens expectas stolæ immortalitatis: Habes inter apertum Jesu latus, & dexteram manum Crucifixum, inter cujus oscula
vis

vis animam deponere; Habes denique, ut æternam Sabbathi requiem invenias, & lux perpetua luceat tibi, habes in hiante pedis vulnere cereum mortua-lem, quem manu teneas, dum fidelis expiras. Utinam ad ultimum illum tuum vitæ cereum in agone, præter & inter alia singularia dolorum illorum, atque amaritudinum solatia, plurimas videas animas, tua opera, ex illis ignibus liberatas. Quod tum futurum confide, si tuis precibus mœstissimæ Matris in honorem Dei oblatis, quam plurimas divinæ libertatis sedibus intuleris.

Libet rem totam perbrevis confirmare historiâ ex Annuis Eccl. tom. 13. anno 1237. fuit Lanfranchinus Januensis, qui ardentissimam devotionem erga Matrem Dei ex Christi vulneribus hauserat, totus meditandis Christi acerbissimis cruciatibus intentus; hujus animam cum Robaldus Ordinis Prædic. sacerdos tempore missæ sacrificii, ubi defunctorum memoria agitur, ferventius DEO commendaret, aspexit divam Dei parentem in brachiis animam Lanfranchi-

franchini multo plus sole lucidiorem,
sibi semel, & secundo & tertio exhiben-
tem, dicentemque: Ecce anima amici
pro quo sollicitus sacram hostiam litasti.

DIES MERCURII.

Non est qui consoletur eam, ex omni-
bus charis ejus *Thren. I.*

CAPUT I.

*Consideratio quarta de doloribus B.V. de-
sumpta ex intima cognitione eorum, quæ con-
ducunt ad movendam commiserationem, & de
quibusdam aliis circumstantiis dolorem
aggravantibus.*

NEscio mi Parthenophile, num satis
liquido perspectas habeas omnes
eas causas, ob quas amor tuus dulcissi-
ma Mater tantum mœroris, dolorisque
animo susceperit. Eas penitius inspi-
cies, si sequentia puncta acuratiore tru-
tinâ mecum perpenderis. Illud impri-
mis certum, teneriora corpora & facilli-
me,

ne, & gravissime lædi, porro fæmineo sexu nihil tenerius, nihilque mollius, unde ceræ instat omnes formas & impressionis Matris suscipiunt, magis sensibili affectu fœtus suos diligunt, & prosequuntur; gravius dolent adversis, uberius gaudent secundis; cum itaque Domina nostra nobilissimæ esset complexionis, ac constitutionis corporeæ, tenerrimi corporis, delicati & exquisiti sanguinis, facile omnes dolores filii in se transformavit, cumque perfectè nosset qualis, quantusque esset suus hic filius, non potuit non omnes filii sui dolores, & totius carnificinæ imaginem in se circumferre; dolebat ergo eò vehementius, quò magnitudo cruciatuum Christi erat intensior;angebatur sæpius quò numerus eorundem multiplicabatur magis; & quantò acerbiores erant plagæ filii, tanto acerbius contremiscebant viscera Matris. Accedebat quod mœstissima Mater, Virgo esset pudicissima; quæque pro insitâ, forte nullum antea spectârat hominis è medio tollendi supplicium, præter hoc, illudque
tam

tam atrox proprii filii; Erat insuper Mater fons pietatis, & misericordiæ scelestissimorum etiam hominum assue- ta misereri, & piissimum cor ipsius non in mille partes scinderetur in tantis filii sui doloribus, cum & rupes, & elementa bruta, & tota natura contremis- ceret? lacrymabili ejulatu, & clamore fi- lium suum olim deflebat David 2. Re- gum 18. *Fili mi Absalon, Absalon fili mi, quis mihi dabit mori pro te.* Job ad subitam mortem filiorum scidit vestimenta sua, & tonso capite corruit in terram. Et dicebat de Jonatha suo David: *Doleo propter te Jonatha, decore nimis & amabilis, super amorem mulierum, sicut mulier unicum amat filium suum, ita ego te diligebam.* Ve- rum longo majori mœroris æstu jacta- batur Virgo, cum, si Divo Bernardo credimus, sic loqueretur: *Videbam mo- ri, quem diligit anima mea, & tota liquefie- bam præ doloris angustia. Aspiciebat & ipse benignissimo vultu suo me p'orantem, & vo- luit me paucis verbis consolari, sed ipsa conso- lari non poteram; sed flebam dicens: fili mi, fili mi, cur tecum non moritur Mater? O*

F

mors

*mors mihi misere noli parcere; tu enim sola
 præ cunctis places: exerce vires tuas, trucidam
 Matrem cum filio, occidat simul Mater. Apud
 Convelt. 894. Parcebat nihilominus
 mors crudelis Virgini, ac ne cito mo-
 reretur, ut diu mori posset, spiculum in-
 torquere omisit; forte Parthenophile,
 quia alterum spiculum figendum san-
 ctissimo cordi Christi mortui prævide-
 bat, quod cum sentire non posset, eodem
 jam habitam in examini corde Jesu Ma-
 ter perfoderetur. O dolor talis, tantæ-
 que Matris! de hac plaga scribens Si-
 meon Metaphrast. apud eundem ibid. Hæc
 omnia profundius illam Dei Matrem trans-
 verberabant, quam ulli clavi, pro unâ filii
 plaga innumeris sauciabatur plagis. His ac-
 cedebat dignitas, & Majestas tanti filii,
 quæ dolores Matris piissimæ incompa-
 rabiliter exaugebat; quo enim nobi-
 lior, quo major, quoque dignior Per-
 sona est, cujus jacturam, damnumque
 patimur, tanto majore dolore obrui-
 mur: quanto vulnus est majus, quod
 universitas accipit, tanto plures exigit
 lacrymas; tantoque gravior calamitas.*

Erat

Erat autem Persona hujus filii, qui patiebatur infinitis modis nobilior, dignior, ac præstantior omnibus Angelis, & creaturis possibilibus; Erat vita Dei filii innumeris thesauris preciosior, infinitis mundis præstantior, unde & in corde afflictissimæ Matris, quæ rem secundum se æstimabat, major dolor exoriebatur, quam qui ex amissione omnium reliquorum bonorum enasci potuisset. Refert Dubravius *lib. 32. historie Vladislaum Hungariæ & Bohemiæ regem*, posteaquam uxor ipsius Anna puerperio extincta fuisset, tantum animo dolorem concepisse, ut adversus omne solatium aures occluderet, nullius voces pro remedio aliquid afferentes admitteret, nec unquam vestem lugubrem deponere statuisse, adeo intima cordis dolor invaserat, pectusque & viscera diviserat. Sed quid Anna Vladislao? tanto scilicet charior erat Mariæ Jesus, quo Deus altior hominibus, mensuramque doloris statuebat mensura & magnitudo patientis, ac morientis Dei. Urgebat insuper piissimæ Virginis pectus,

Eius, Judæorum iugens noxa, horrendum peccatum, & ab orbe condito inauditum tacinus & deicidium, constat autem homines quosdam eo amoris, & observantiæ erga Deum optimum maximum processisse, ut si peccatum aliquod contra Numinis honorem commissum inaudirent, tam vehementi mœrore corripenterent, quò vix sese quieti reddere valerent; scindebant ob eandem causam sanctioris vitæ viri in veteri lege sua vestimenta, cum Dei honorem læsum adverterent. Heu, heu, Parthenophile, quam non vestes, sed pectus amantissimæ Matris tuæ, & intimas medullas, ipsumque cor disscissum fuerit? posteaquam non Numinis tantum honorem, sed ipsum Numen læsum gravissimè, & tam immani carnificina interceptum conspexit. Augebatur tantus dolor Virginis amplius, quod clarissime conspiceret, ex eo Judæorum scelere dilectam sibi gentem, urbemque Hierosolymam funditus eversum iri, prout dein contigit, quando Judæi triginta, uno argento divenditi fuerunt, quod ab ipsis
Chri-

Christus argenteis triginta venisset; neque mirum, si tanta Judæorum calamitas gravissime Dei Matrem læsit, & afflixit, cum ipse Christus illius excidii aliquando mentionem faciens, fleverit, dicendo: *Jerusalem, Jerusalem si cognovisses & tu &c.* Erat tunc scilicet hora tenebrarum, nec conspiciebant quidquam rabiosi canes, quam sanguinem filii, & sanguineas Matris lacrymas, quibus tamen non modo ad commiserationem non movebantur, sed ad crudelitatem fortius, & fortius exardescabant.

Est & alia causa dolores Virgini non mediocriter aggravans; scilicet quod proverbio dicitur: solatium est miseris socios habere pœnarum, locum non reperit in mœstissima Domina, nec enim erat, qui vel simile quid pateretur ut Jesus & Maria, vel eosdem consolaretur. Unde & Hieremias cum dixisset: *cui comparabo te?* subjunxit, *& consolabor;* quasi diceret: si quem similes dolores sustinentem reperire possem, illū solatiū loco tibi adducerem. Sed cheu Parthenophile percurrere profanas historias, re-

lege sacras, & ecclesiasticas, similem doloribus animam non reperiēs; hinc recte Lyranus *in comment. hujus* ait: *non invenio aliquam ita afflictam, quam tibi possum in exemplum proponere, pro aliqua tua consolatione* O Virgo Mater. Et *Gloss. ord.* *Non invenitur tibi digna comparatio, tota es informis, tota horribilis, totam te possidet contritio; ad non esse tendis.* Refert Herodotus *lib. 3.* Sanitidem Ægyptiorum regem à Cambyse Rege Persarum bello victum, ac captum fuisse, una cum charissimis liberis filia, & filio. Cambyse ergo cum esset vindictæ cupidissimus, ut miserum parentem amplius affligeret, præcepit, ut filia capti regis vilissimis ancillæ vestibus induta, coram Sanitide parente cum reliquis famulabus urnas portantibus ad hauriendam aquam properaret; quo spectaculo Ægyptii quidem copiosas lacrymas effundebant; Pater vero illius, nullum doloris indicium prodebat. Admirans Cambyse, immaniore spectaculo statuit animum captivi regis excruciare; jussit ergo, ut Princeps filius sordidissima, & squallenti veste ami-

amicus, scurris ac mancipiis admixus, ferreum anulum in collo gestans, & ore, como ac fræno compresso, coram Patre suo per viam publicam transfret: quo viso Ægyptii quidem ejulatibus & singultibus auras implebant; Parens vero illum intuens, nullum mæroris argumentum edidit. Accidit nihilominus paulo post, ut transeunte illuc quodam sibi valde charo amico, qui & ipse eo bello captus fuerat, & ex summa divitiarum copia ad extremam paupertatem reductus fuerat, lacrymas Rex miser continere non posset. Quod advertens Cambyses ex eodem seiscitatus fuit: quid demum causæ subesset, quod filiorum miseriis non commotus fuisset, amici autem infortunium tam amaro planctu prosequeretur? cui alter respondens, dolorem, inquit, internum profusione lacrymarum non mediocriter minui, esseque quoddam levaminis, & solatii genus: internum autem dolorem quo in tanta miseria filios constitutos conspexisset, adeo acerbum extitisse, ut lacrymarum effusio nulla

ratione illum temperare, aut levaminis, solatiive quidpiam ei afferre posset, sicut in miseris amici. Ingentem dolorem Regis hujus fuisse oportet Parthenophile, cœterum si cum Virginis nostræ cruciatibus comparetur, nullius momenti fuisse facile intelliges; erant enim tot, ac tanti, ut nec sanguineis lacrymis temperari possent. Vidit Rex Ægypti filios vilibus indutos vestibus, mancipiorum more; Vidit cœlorum ac terrarum Regina unicum filium, & delicias suas instar propudiosi fatui alba veste, ac velut ridiculum regem lacera purpura indutum. Vidit ille filiam inter ancillas, & mancipia; Vidit Maria Jesum suum inter sceleratos latrones deputari. Vidit ille filios captivos, non morientes, aut exeruciatos; Vidit Domina nostra charissimum natum & à perfidis captum, & in turpissimum tum crucem levatum, & morte atrocissima peremptum. O quam vere, inquebas tum temporis mœstissima Mater mea: *Attendite & videte si est dolor similis, sicut dolor meus. Thren. I. Solabatur se*

se David de obitu amici sui Abner. 2. Reg. 3. his verbis : *Nequaquam ut mori solent ignavi mortuus est Abner. Manus ejus ligatae non sunt, nec pedes ejus compedibus aggravati. Sed nec hoc de suavissimo suo filio dicere poterat dolorosissima Mater; videbat enim Christi manus ac pedes funibus, ac demum clavis ligatos, ac transfixos, totum corpus flagellis, virgisque cruentatum & exulceratum, adeo ut nec species amplius, nec decor ullus in eo cerneretur. Dolebat aliquando Jacob Patriarcha Gen. 37. cum diceret : *Tunica filii mei est, fera pessima comedit eum, bestia devoravit Joseph! scissisque vestibus indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore. Sed nec hic luctus cum mœstitia Mariae pectoris conferri ullo modo potest; videbat siquidem Jacob filii sui duntaxat vestem sanguine conspersam alieno; hæc propriis oculis tenerrimum filii sui corpus vulneribus undique hians, & stillans proprium sanguinem intuita est. Supererant Jacobo filii alii undecim, ex quorum consortio solatium caperet; tristissimæ Virgini alius filius**

non erat. Agnovit tandem figmentum Jacob, & tale subesse, poterat suspicari; verum Maria filium suum à feris pessimis dilacerari non sciebat modo, sed etiam oculis hauriebat. *Vere Domina non est dolor sicut dolor tuus! & magna velut mare contritio tua!* Audiebat aliquando nominari arcam Dei, eamque à Philistæis interceptam sacerdos Heli, & cecidit è sella retrorsum juxta ostium, & fractis cervicibus mortuus est. *1. Reg. 4.* Umbra erat Arca illa humanitatis Christi, erga quam tantopere afficiebatur mystes senex; Ast ipsam hanc sacratissimam Dei humanitatem piissima Mater in manus pessimorum hominum incidisse, conspexit; nec solum captam, sed spineis ac ferreis cupidibus multipliciter perforatam, fœtis sputis deformatam, pedibus impiorum subjectam, contusam, profanatam, & sanctum sanctorum proculatum, non tam oculis, quam sanguineis lacrymis profecuta fuit. O horror ô dolor, ô Mater Maria! contremuerunt aliquando viscera materna fœminæ illius *3. Regum 3.* quæ audiebat:

bat: *dividite infantem vivum in duas partes, & date dimidiam partem uni, & dimidiam partem alteri. Ideoque clamabat: date illi infantem vivum, & nolite interficere eum. Verum divisio ea executioni data non est, recepit infantem integrum Mater; Tu vero ô afflictissima Mater nec charissimam tuam prolem vivam recepisti, nec totum, sed posteaquam in castissimo gremio tuo reposita de cruce fuit, anima & sanguine & spiritu carebat, & intercipiebatur præ angustia cordis tui spiritus tuus. Recordare Domina omnium dolorum tuorum, dumque anima mea à corpore dividenda erit, eam gremio tuæ clementiæ excipe! flebat & illa Mater Parthenophile irremediabilibus lacrymis, atque dicebat. Heu, heu fili mi, ut quid te misimus peregrinari? lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostræ, solatium vitæ nostræ: spem posteritatis nostræ, omnia simul in te uno habentes; te non debuimus dimittere à nobis. Tob. 10. Sed plorabat Anna Tobiam filium absentem, & vivum; Maria autem filium suum infami peremptum patibulo, deplorat. Dicebat*

itaque, vel gemebat rectius castissima simul, & mœstissima columba Marianum pectus: Consolantem me quæsi- vi, & non inveni; posuit me desolatam, tota die mœrore confectam. Ut autem ad compatiendum Virgini Matri tuæ, fortius commovearis Parthenophile, coronidis loco proponam tibi ingenio- sam devotissimi Patris Carthagenæ speculationem in ea verba *Thren. 3. Ma- gna est velut mare contritio tua.* Thargum Chaldæum, inquit, *lib. 22. hom. 4. verti: Magna est velut gigas contritio tua.* Ac si diceret: Tantum excedit dolor tuus *O Virgo*, aliorum dolores, quantum gi- gas excedit pigmeos, dolor tuus gigas est, reliqui pigmei. D. Hierony. de quæ- stionibus hebraicis transfert: *Magna velut aqua calida contritio tua.* Ac si dicat: reliqui aliorum dolores sunt aqua te- pida, dolor tuus est instar aquæ ferven- tis, & bullientis, quæ ubicunque car- nem contingit, ampullas educit, & ul- cera facit, & gravius quam prunæ ipsæ urit, ob subtilitatem materiæ, quæ fa- cilis poro penetrat. Sed, pergite au- thor,

thor, vim faciens in translatione nostra latina & vulgata, quæ valde conformis est hebraicæ lectioni, ubi *Jamin* proprie significat mare; expendamus, si placeat, proposita verba: *Magna est velut mare contritio tua.* Perinde fuit ac si diceret: aliorum dolores fluvii sunt, & fontes; dolor autem tuus magnus est velut mare, excedens non solum quantitate, sed & qualitate reliquos omnes. Nam sicut aquæ fontium, & fluviorum dulces sunt, maris vero amaræ; ita aliorum dolores in comparatione acerbitatis, & amaritudinis Mariani doloris, dulces sunt judicandi. Vel aliter. *Magna est velut mare contritio tua:* sicut omnes guttæ maris sunt amaræ, nihilque aquæ reperitur in eo, quod salsum & amarum non sit; sic dolor tuus. *O Virgo* præ magnitudine acerbitatis nulla dulcedinis consolatione mixtus est. Ita enim B. Virgo dolore immerfa erat, ut ab omni læta cogitatione se prorsus abstineret, unde sicut in maris tempestate fluctuum vicissitudo non cessat magno impetu concutere littus, & evanescentibus his,

alii magis tumefcentes succedunt, quibus magis & magis augetur tempestas; non dissimiliter lugubris, ac mœstissimæ Virginis cogitationes, quibuscum animo volvebat cruentum ejus sudorem in horto; terribilem illam agoniam, cum diceret: *Tristis est anima mea usque ad mortem*; comprehensionem illius cum fustibus, & armis; irrisiones & opprobria, per judicium tribunalia, gravissimam flagellationem, & immanem spinarum coronationem, crucis bajulationem, diram clavorum transfixionem, inter latrones turpissimam mortem. Istæ, inquam, cogitationes velut tumefcentes fluctus Mariani pectoris littus mirabili quadam vicissitudine, quasi certatim acriter concutiebant, & quibusdam earum evanescentibus, aliæ graviores & mœstiores succedebant, adeo? ut jam Maria non mare serenum, quæ regina serenissima dici solebat, sed mare turbulentum merito nuncupari posset. Hæc author de Virginis honore optime meritis, quæ gembundo tuo
ani-

animo Parthenophile accuratius perpendenda relinquo.

CAPUT II.

Ex amore & imitatione dolorosæ Virginis patientiam exercere in morbis, & ad versa valetudine.

Vix equidem credo te omnino nullo morbo, ægritudineve teneri Parthenophile; Ex quo enim in hoc miseriarum barathrum conjectum est genus humanum per peccatum, innumerabiles morbi, corporumque sinistrae affectiones prodierunt. Deficit prope, quantumvis studiosissimus rerum indagator Ravisius, cum morborum species investigat; nam posteaquam alphabeto bene longo *cap. 51.* morbos ultra centum quinquaginta recensuisset; vix tamen mediam eorum partem in medium attulisse censendus est. Unde non statui te excitare, ut ipse tibi dolores, cruciatusque corporis procures, quibus piis afflictationibus aliquam dolorum

rum

rum Virginis imaginem, similitudinemque in te exprimas; quamvis id permulti præclarique Dominæ nostræ studiosi summo suo emolumento tractitarint. Delicatiore modo siquidem tecum agere constitui, quam vel Philippus 2. Hispaniarum Rex cum filio suo Principe, quem teste Petro Matthæo Gall. *navr. 4. lib. 1.* circa vitæ suæ finem ad se evocatum, manu flagellum offerens, his verbis est allocutus: *Cape fili piæ instrumentum lanienæ flagrum, & Patris, atque avi sanguini, quo respersum vides, adde tuum.* Suaviore etiam ratione tecum agere conabor, quam cum suo Edmundulo filiolo Mabilia, Suri. 16. Nov. quæ munusculis puerilibus eidem persuasit, ut sextas ferias pane, & aqua duntaxat victitaret: misit deinde duo cilicia Parisios, alterum Edmundulo, alterum fratri in ea urbe litteris vacantibus; suavitque, ut se quot hebdomadis bis, terve, illis præcingerent. Et Edmundulo quidem nunquam linea mittebat indumenta, sed insuper contextam è setis vestem adjungebat. Delicior es Marchione
Aloy-

Aloyfio, qui parvulus mortis Christi recolendæ gratiâ sextâ quavis feria jejunabat. Tenerior & Magdalena de Ipris, quæ à septimo ætatis anno tenerum sinum urticis & aculeis implebat. Decem deinde annorum, cum Christum in templo vidisset, *O vere salutis nostræ author Jesu Christe*, inquit, *pro te nihil in rependenda vice habemus feci!* ubertimque plorans, & in abditam sylvam recedens, se spinis ad largam usque sanguinis effusionem verberabat, identitem vulnerum Christi cum lacrymis reminiscens *Myrcus in bibli.* Sed nec hoc potes Parthenophile, quod magnus quidam Princeps ac Præsul, Patriæ olim Pater potuit, fuit is Joannes Godefridus Imperialis Bamb. Ecclesiæ Episcopus, qui ut habet ejus concio funebris, Anno 1622. à puero dies noctesque cilicio duro gestando assueverat, diebus Sabbathinis in honorem Matris Virginis, sexta autem feria, in Jesu Christi crucifixi memoriam se flagellis acerrimè cruentabat, sæpe nudæ humo indormiscebat; adhæc omnibus Crucifixo dicatis sextis feriis, &

Ma-

Marianis doloribus ac honoribus Sabbathinis unica panis buccella, modicoque hâustu victitabat. Hæc inquam tibi nec suadeo, nec in hibeo, novi enim te ex eorum delicatulorum sanctorum esse numero, qui hæc, ac ejusmodi non tam imitationis gratia, quã admiratio- nis ergo proponi, contendunt; hoc igitur duntaxat hortor, & obsecro, ut siue fors aliqua, siue casus infortunatus, siue specialis Numinis providentia corporis afflictatio, valetudo debilis & infirma, morbi vis, & violentia, siue ægritudi- nis qualiscunque species obtigerit, id omne malum forti magnoque animo, ac patienti mente perferas, ea intentione, ut Virginis dulcissimæ, ac mœstissimæ Matris tuæ dolores acerbissimos tum pro tuo modulo, excola; tum quali- cet imitationis studio prosequaris. Le- gitur apud Portam *lib. 8. cap. 8.* si quis quotidie ex succo solsequii, seu molo- che cyathum medium sorbeat, omnibus morbis cariturum. Id non tibi modo medicamento genus præscribo, sed ta- men si morbis conflicteris, ex succo sol- sequii cyathum facias adhortor.

Solem

Solem suum Jesum sequebatur dolorosa Virgo, & succum cruentarum lacrymarum exprimebat mœstissima compassio, ebibe cyathum Parthenophile, dic ægrotanti animæ, dic moribundo corpusculo; calicem, quem misit mihi Pater meus, non bibam? imo verò sic te ipsum affare. *Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo*; morbus calix est salutis, ægritudo ut corpus affligit, sic patienter perlata, animum recreat; Invoca nomen Domini; cave ne in verba querula, aut motus inconditos prorumpas; neque enim opus est ut te moneam, ne in execrationes, murmura, blasphemias, aut superstitionas observatione prolaboris, peccata hæc hominum impiissimorum sunt, non Parthenophili patientissimæ Virgini dolores assiduo studio meditantis. Respiciebant fontem quendam ægri apud Æginense, ut in eo morbi, valetudini que exitum viderent; refert id Ludovicus Vives ex Pausania de rebus Achaia sic fere *in lib. 7. S. Aug. de civit. cap. 35.* templum scilicet fuisse Cereris, ac proximum

ximum fontem, in quem ægri post peracta sacra despectantes, morbi, valetudinisque exitum videbant. *Melius æger Parthenophile, in irgineo lacrymarum fonte, absque superstitionis nota, aut macula, morbi, valetudinisque tuæ exitum contemplaberis, qui erit voluntas Dei, & resignatio perfecta, fortis constantia in doloribus, & humilis patientia.* Ausim præterea te animare ad hauriendam ex hoc fonte salutem, aut certe ferendi morbi virtutem. Ipsumque, si hoc lubet, Cœlestis Cereris, ex qua nobis panis vitæ enatus est, templum, si pedibus non vales, mente adi, neque juxta, sed in ipso aditu fontem intueberis sanitatis; & si placet, dolorosæ Virginis, cujus hoc loco maxime honorem, & hyperduliam spectamus, sub Dettelbaco in superiore, aut si vis mœstissimæ Matris ad fagum in inferiore parte Franconiæ inter Lohram & Wisenfelt, vel quocunque beneficiis Dei parentis, ac doloribus ipsius insigni sacellum, specta ibidem miraculosæ sanitatis indicia, tabellas ex votis appensas.

&

& fontis hujus Mariani saluberrimam videbis virtutem; Fontemque curatio- num fateberis Mariam. Quod si adhuc non satis confidas, audi ipsam salutem in- firmorum apud Damas. *serm. de dor. Vir:* sic loquentem: *Ego evasi officina medici- nae agrotantibus; Ego fons perennis curatio- num.* Nosti præclare, lectionis enim E- vangelicæ perstudiosus es, Hierosoly- mis probaticam fuisse Piscinam, quin- que habentem porticus, in his jacebat multitudo magna langventium, cæco- rum, claudorum, & aridorum expe- ctantium aquæ motum. Porro Ange- lus Domini eam in piscinam certo des- cendebat tempore, movebatque Ange- lica sua virtute aquam; quique tum agrorum prior post motionem aquæ in piscinam descendisset, salvus fiebat, à quacuncque detineretur infirmitate. Parthenophile, Dolorosa Mater tua Piscina isthæc probatica est, in cujus do- loris fluentis, à sacrificii sanctissimi in monte Calvariæ æterno Patri exhibiti, promanantibus, non unus tantum sana- tur, sed quotquot se laverint diligen-
tius

tius. Sanabatur, qui prior post aquæ motum in piscinam descendisset; posteaquam ad Virginem descendit Angelus, quæ tum mota est, quando turbata est in sermone illius; verum, quia per eam motionem omnium Mater facta est, omnibus quoque medela existit ad salutem. Vis sanus fieri æger Parthenophile? te in piscinam dolorosæ Virginis demitte, & à quacunque infirmitate detineberis (si ita tuæ conducet saluti) liberaberis. Audi Richardum lib. 9. de laud. Virg. Maria est piscina probatica, in quam Angelus Domini secundum tempus descendebat, & movebatur aqua, & sanabatur unus. Tempore enim Incarnationis descendit Angelus Magni consilii in Mariam, & mota est aqua, quando ad novam salutationem turbata est Maria, & sanatus est unus, idest, quotquot crediderunt Deum trinum, & unum. Sed nisi te fatigem nimium morbo utcunque imbecillum, aliud sacram scripturarum autoritate plenum afferam testimonium. 4. Reg. 5. Leprâ laborans Naaman Syrus Princeps, iter ad

ad Elisæum Prophetam instituit, ut pristinam reciperet carnis sanam integritatem; cuius petitionem, posteaquam intellexisset Elisæus, misit ad eum nuntium dicens: *Vade & lava te septies in Jordane, & recipiet sanitatem caro tua, & mundaberis.* Iratus Naaman recedebat dicens: *putabam quod egrederetur ad me, & stans invocaret nomen Domini Dei sui, & tangeret manu sua locum lepræ, & curaret me.* Inductus tamen à famulis deinde herus, lavit septies, & sanatus est, & restituta est caro ejus, sicut caro pueri parvuli. Agnoscis mysterium? cur irasceris ubi morbo affictaris? quin septies lavaris in Jordane? aut quo Jordane? audi Rich. à S. Laurent. lib. 9. de laud. V. *Maria fluvius Jordanis, in quo ad præceptum Elisæi restituitur caro Naaman leprosi, sicut caro parvuli pueri, si in eo septies abluatur.* Porro lavaraberis septies, si septem Matris tuæ dolores penitus menti impresseris, iisque velut limpidissimis fluentis omnes impatientis animi maculas absterferis. Cæterum non existimo Parthenophile opus esse Maternam curam, quam dolo-
rosa

rosa

rosa Virgo suis clientibus in magnis morbi molestiis constitutis exhibere consuevit, tibi ob oculos ponere, ea enim pietas orbi Christiano notissima est universo. Si enim actorum s. eijerent in plateas infirmos, & ponerent in lectulis, ac grabatis, ut veniente Petro, saltem umbra illius obumbraret quenquam illorum, & libera-ventur ab infirmitatibus suis. Quid non poterit protectio & invocatio Mariæ? si hoc discipuli potuit umbra, quid non poterit illa, quæ non modo à Spiritu Sancto fuit obumbrata, sed etiam à cruce morientis Salvatoris, ex qua omnes curationes corporis, animæque in nos profluxerunt. Quo tibi tamen majori solatio sim, præsertim cum ex morbis mors persæpe timenda sit, dolorosæ Virginis curam erga suos sibi devotos, & infirmitatibus oppressos, pauculis historiis declarabo, quas fide dignissimi posteritati transmiserunt. S. Petrus Daman. lib. 6. ep. 29. Refert quæ consequuntur verba: *Clericus quidam Nevenensis Ecclesiæ morbo depressus elanguit, jam jamque crescente molestia, moribundus ad extrema*

trema

trema pervenit; hic regulam sibi sancta ser-
vitutis indixerat, ut B. Dei Genitrici quoti-
diana per singulas horas laudum vota persol-
veret; cumque velut egressurus in ejus pedo-
re spiritus anxie palpitaret, ecce gloriosa Ma-
ter Dei sibi visibiliter astitit, & sacri uberis
papillâ lac exprimens, ejus labiis instillavit, &
divinae virtutis anti doto protinus ille resumptis
viribus ex infirmitate convaluit; & mox cle-
ricalibus ornamentis indutus, ecclesiam adiit. se-
sequē choris psallentium fratrum lætus interse-
rens, mirum videntibus spectaculum præbuit.
Dicitur quod adhuc in labiis ejus quedam la-
eis videbantur vestigia. E. pergit ratio-
nem afferre S. Pater: Per hoc conjici po-
test, quoniam ejusdem labiis, quibus eam ille
laudavit, & coluit, gloriosa Virgo lac salutis
immulsit, ut per illud corporis membrum, quo
sibi venerabilis clericus laudis obtulerat glo-
riam, congrua vicissitudine recuperandæ salu-
tis suæ perciperet medicinam. Quamvis au-
tem sperare vix possis ægrotanti tibi
Virgineum hoc lac propinatum iri; cer-
tissimum tamen tibi afferet dolorosa
Mater solatium, & refrigeriū, si non tam
externis labiis, sed intimo á te corde in-

G

voce-

voctur. Alterum erga ægrotantem
maternæ pietatis cernè argumentum
apud Surium 23. *Junii*. Religiosa quæ-
dam erat vidua, quæ in sancta viduitate
diu serviverat Domino, & filias suas in
sancta virginitate sponsæ cœlesti inte-
gras servabat; huic, Maria Oegniacen-
sis in sanctorum numerum jam pridem
relata, vidit assistentem Divam Deipa-
ientem, & quasi flabello quodam caloe-
ri æstum, quo torquebatur humanissi-
me temperantem. Quam patiens, quam
in ei manus resignatus, quam æquo in
omni morbo fore animo Parthenophi-
le, si hanc tibi præsentem, tuosque do-
lores temperantem adverteres Domi-
nam? sed ne dubita eam in omni affli-
ctione tibi præsentem futuram, cujus
tu dolorum toties, tamque pio amoris,
& compassionis affectu recordaris. In-
numera sunt ejusmodi erga moribundos
beneficia magnæ Matris, variis libro-
rum voluminibus expressa, ad quæ bre-
vitatæ studio te remitto. Interim
quiete dolores, si qui sunt, Parthenophi-
le

te sustine, teque ad præscribendam devotionem accinge.

CAPUT III.

In honorem delorosa Virginis recitare rosarium 15. dolorum, cum annexis hymnis ejusdem dolorum mentionem facientibus.

PArthenophile, ingeniosus est amor, ut nosti, unde amatores mæstissimæ Matris tuæ varia invenêre argumenta, quibus indies dolorosa Virginis plantum partim meditando, partim vocali prece, partim sacris, sed lugubribus hymnis concelebrent. Sunt qui è celeberrimo D. Dominici Rosario quinque duntaxat dolorum mysteria colenda suscipiant; alii unum duntaxat doloris gladium, alii septem, longe plures alii commemorant. Quo itaque plenum desideriorum animum tuum omnibus, aut plerisque saltem affectibus exfatiem, quindecim præcipuos Virginis dolores hodie tibi colendos proponam,

more rosarii majoris per decades 15. dig-
 giti, ita ut ubi primam decadem per-
 curre, primi doloris mentionem facias,
 ubi secundam, secundi, ubi tertiam ter-
 tii, & sic deinceps. Quo etiam consula-
 tur memoriæ, scias rosarium per certa
 ætatis Christi tempora distributum esse,
 ita ut 5. primæ decades Christi infan-
 tiam complectantur; quinque inde aliæ,
 annos usque ad passionem; denique
 aliæ quinque tempus ultimorum cru-
 ciatum. Adjungam ex pio quodam
 libello, qui nuper in manus meas per-
 venit, figuram ex veteri testamento sin-
 gulorum dolorum imaginem, ut si libeat,
 mens pie exspaciari possit; singulis
 dein quinque decadibus hymnum mœ-
 stæ Virgini sacrum, ac demum toti rosa-
 rio suavissimam de doloribus Virginis
 contemplationem.

Primam itaque decadem sic percur-
 res, ut dum salutationem Angelicam
 incipis *Ave Maria*, adjungas ista verba
 primum Virginis dolorem exprimen-
 tia: *Pregnans ad hospitium non recepta, sed
 ad stabulum Bethlemiticum divertere coacta.*

Hujus

Hujus doloris, imaginem, quem afflictissima Virgo mox futura puerpera, ita omni diversorio exclusa pertulit, præfiguravit typus, cum Gen. 21. Agar è domo herili proscripta, vagatur exul cum infantulo. Ubi igitur sic decies, cum uno Pater noster, salutationem percurreris, incipies decadem alteram, his verbis: *Ave Maria, cruentam videns parvuli JESU circumcisionem.* Hujus doloris typus fuit Exod. 4. *Tulit Sephora acutissimam petram, & circumcidit filium suum, & ait: sponsus sanguinum tu mihi es.*

Tertiam dein decadem sic inchoabis, & perages: *Ave Maria, doloris gladio perfossa cum à Simeone audires filium tuum multis positam in ruinam.* Hujus doloris imaginem prætulit Noëma, quæ cum plausu Bethlehem ingressa, respondebat: *Ruth. 1. Ne vocetis me Noëmi, id est pulchram, sed vocate me mara, id est amaram, quia amaritudine valde me replevit omnipotens.*

Quartam decadem sic ordieris: *Ave Maria, lugens infantium cadem jussu Herodis interfectorum.* Præfiguravit hunc dolo-

rem Maria soror Moysis *Exod. 2.* cum luget infanticidium masculorum Pharaonis imperio perpetratum.

In quinta decade hæc addes: *Ave Maria cum Jesu filio, & Josepho sponso tristis in Ægyptum fugiens.* Hujus doloris signum videbis *Gen. 12.* cum sacra descendere cogitur cum Abram in Ægyptum, ut peregrinaretur ibi. Ubi hanc primam tertiam dolorosi rosarii peregeris Parthenophile, vel submissa voce, vel mœsto murmure, sequentem de doloribus tuæ Matris hymnum decantabis:

Hymnus.

O quam mœstus cordis æstus,
 Piam Matrem conficit;
 Suum natum dum libratum
 Super ligno conspicit!
 Obstupescit, inardescit,
 Ingemiscit, æstuat;
 Sic amore, sic dolore,
 Sic utroque fluctuat,
 Ah decora quondam ora,
 Quàm sunt modo pallida!
 Et perfossa, dixit ossa,
 Quàm sunt modo squallida!
 Quot cruenta sunt tormenta,
 Quæ te Jesu lacerant:
 Violenta tot lamenta
 Me præsentem macerant.

Fundat cœlum, fundat solum,
Lachrymarum flumina;
Aruere, marcuere
Mea pridem lumina.

Unitati, Trinitati
Sit perennis gloria:
Vulnerati Dei Nati
Perpes sit memoria.

ψ. Regina Martyrum qua juxta crucem constisti.

℣. Per te salutem hauimus ex vulneribus Christi.

Ave Princeps generosa,
Martyrumque prima Rosa,
Virginumque lilium!

Quæ dolore marcescebas,
Et amore tabescebas,
Contemplando filium.

Hujus nati per tormentum
Te precamur, & cruentum
Cordis tui gladium;

Ut hic tecum lugeamus,
Atque piè decurramus
Vitæ nostræ stadium! Amen.

Secundam tertiam dolorosi Virginis
rosarii in hunc modum decurres Parthe-
nophile: Primam decadem sic? *Ave*
Maria mœstissima filium tuum triduo per-
ditum inquirens. Hanc amaritudinem
expressit typicè Anna ad filium absen-
tem suspirans *Tob. 10. Eò quod die statuto*

*minime reverteretur filius, sebat Mater
ejus irremediabilibus lacrymis:*

Secundam verò sic: *Ave Maria cha-
rissimo sponso Joseph morienti cum filio assi-
sens. Judith. 8. Mortuus est Manasses so-
latium Judith conjugis suæ.*

In Tertia dein decade sic orabis: *Ave
Maria ex morte S. Joannis Baptiste vehe-
menter afflicta. 2. Paral. 35. Regem Jo-
siam optimum lugent interemptum fi-
liz Sion.*

In quarta decade: *Ave Maria dolens
ob varias tentationes, & ludibria filio inter-
pradicandum irrogata. Gen. 37. Dolet Ra-
chaël primogenitum suum Joseph à
fratribus irrideri.*

Tandem quintam decadem sic ordie-
ris: *Ave Maria summodò anxia cum Ju-
dæi quærent Jesum interficere. Hunc do-
lorem videtur omnino præfigurasse
Ester, cum mœrore conficeretur, eò
quod impius Aman necem machinare-
tur Martochæo.*

Hymnus.

Jam toto subitus vespex eat polo,
Et sol attonitum præcipites diem,

Dum

Dum fœvæ recolo ludibrium necis,
 Supremamque catastrophæ.
 Spectatrix aderas supplicio parens,
 Cor induta Parens vere adamantinum,
 Libratus media filius in cruce
 Centum cum gemitus dabat.
 Pependens ante oculos natus, atrocibus
 Sectus verberibus; natus hiantibus
 Fossus vulneribus; quot penetrantibus
 Te confixit aculeis!
 Eheu sputa! alapæ, verbera, vulneta;
 Eheu! fel, aloë, spongia, lanceæ:
 Eheu! spina, cruor, quam variâ pium
 Cor pressere tyrannide!
 Cunctis interea Itas generosior
 Virgo funeribus: prodigio novo,
 In tantis moriens non moreris tamen
 Heroïna doloribus.
 Sit Summæ Triadi gloria, laus, honor,
 A qua suppliciter sollicita prece
 Posco, Parthenii roboris æmulas
 Vires, rebus in asperis.

¶. Regina Martyrum qua juxta crucem consististi.

¶. Per te salutem habuimus ex vulneribus Christi.

O quot undis lacrymarum,
 Quo dolore volvitur,
 Mergiturque, de trabali
 Dum revulsum stipite,
 Cernit ulnis incubantem
 Virgo Mater filium!
 Os suave, mite pectus,
 Et latus reconditum

Sauciamque tum sinistram,
 Dexteramque sauciam,
 Et cruentas inde plantas
 Mille tringit lacrymis.
 Centies que milliesque
 Stringit arctis nexibus
 Pectus illud, illa labra,
 Illa, & illa vulnera :
 Sicque tota colliquescit
 In doloris osculis.

Eia Mater obsecramus
 Per tuas has lacrymas ;
 Filiique tristi funus,
 Vulnerumque purpuram,
 Hunc tui cordis dolorem
 Conde nostris cordibus.

Esto Patri, filioque
 Et coevo Flamini ;
 Esto summæ Trinitati,
 Sempiterna gloria ;
 Et perennis laus, honorque
 Hoc & omni sæculo. Amen.

Tertiam demum partem dolorosi ro-
 sarii sic perages : Decas Ima : *Ave Ma-*
ria tristissima ob valedictionem filii euntis ad
mortem. Hujus doloris figura esse pote-
 rat Sara, suum unicum Isaac dimitten-
 tem, ut in monte immolaretur ; Saram
 enim ejus rei consciam fuisse, tradunt S.
 Augustinus, Nyssenus, Procop.

Decas

Decas 2. *Ave Maria obvia Christo facta cum crucem bajularet.* 2. *Machab. 3.* Tristi Pontifici Oniæ flentes Virgines occurrunt.

Decas 3. *Ave Maria stans juxta crucem morientis Jesu doloris gladio perfossa.* 2. *Machab. 7.* Mater Machabæorum filios suos milere torqueri, & emori conspici.

Decas 4. *Ave Maria in cujus sinu depositus mortuus filius.* 4. *Regum 4.* Dolens Sunamitis videt in sinu, & genibus suis filium expirantem.

Decas 5. *Ave Maria filium cum aliis tristissima sepeliens.* 2. *Reg. 21.* Filii Resphæ, quos Mater substrato sibi cilicio in crucem actos luxerat, & custodierat, sepulturæ traduntur. Nunc ut memoriæ tuæ consulam Parthenophile, quindecim hosce dolores Marianos pauculis his versibus complexos excipe.

1. 2. 3. 4. 5.
En, stabulum, cultrum, gladium eademque fugamque.

1. 2. 3. 4. 5.
Amissum, Functum, Plexum, irrisum, interimendum.

1. 2. 3. 4. 5.
Amplexum, occursum, fixum, positum, atq; sepultum.

Hymnus.

Stabat Mater dolorosa

Juxta crucem lachrymosa,

Dum pendebat filius.

Cujus animam gementem

Contristatam, & dolentem

Pertransiuit gladius.

Quam tristis, & afflicta

Fuit illa benedicta,

Mater unigeniti

Quæ mœrebat, & dolebat,

Et tremebat, cum videbat

Nati pœnas inclyti.

Quis est homo, qui non fletet,

Christi matrem si videret,

In tanto supplicio?

Quis non posset contristari,

Piam Matrem contemplam

Dolentem cum filio?

Pro peccatis suæ gentis

Vidit Jesum in tormentis,

Et flagellis subditum.

Vidit suum dulcem natum,

Morientem, desolatum,

Dum emisit spiritum.

Eja Mater fons amoris,

Me sentire vim doloris,

Fac ut tecum lugeam.

Fac ut ardeat cor meum,

In amando Christum Deum,

Ut sibi complaceam.

Sancta Mater istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

Tui nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati,
Pœnas mecum divide.

Fac me verè tecum flere,
Crucifixo condolere
Donec ego vixero.

Juxta crucem tecum stare,
Te libenter sociare,
In planctu desidero.

Virgo virginum præclara,
Mihi jam non sis amara,
Fac me tecum plangere.

Fac me plagis vulnerari,
Cruce fac inebriari
Ob amorem filii.

Inflammarus & accensus,
Per te virgo sim defensus
In die Judicii.

Fac me cruce custodiri,
Morte Christi præmuniri,
Confoveri gratia.

Quando corpus morietur,
Fac ut animæ donetur,
Paradisæ gloria. Amen.

¶ Regina Martyrum quæ juxta crucem con-
stitisti:

¶ Per te salutem hauriamus ex vulneribus
Christi.

G

7

Ora

Oratio.

INterveniat pro nobis Domine Jesu
Christe apud tuam sanctam elementiam, nunc & in horâ mortis nostræ piissima Virgo Maria Mater tua, cujus sacratissimam animam in hora passionis, & mortis tuæ doloris gladius pertransivit. Qui vivis & regnas cum Patre in unitate spiritus S. Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Meditatio de B. V. juxta
crucem.

Stabat juxta crucem JESU Mater
sejus. O amantissima Mater mea,
& homina ubinam stabas? nunquid
tantum juxta crucem, imo certe in cruce
cum filio tuo dulcissimo crucifixa
eras. sed hoc distat, quod ipse in corpore,
tu autem in corde; Nec non & ejus
vulnera per corpus dispersa, in materno
tuo corde sunt unita. ibi Domina
laceratum est cor tuum, ibi spinis
coronatum, ibi illatum, ibi exprobratum,
& contumeliis plenum, aceto & felle potatum.
O Mater! cur ivisti immolari pro nobis? nunquid
non

non sufficiebat passio filii tui pro nobis,
nisi crucifigeretur & Mater? O cor
amoris, cur conversum es in globum
doloris? aspicio Domina cor tuum,
sed cor non video: imo magis myr-
rham, & absynthium & fel video,
Quæro Matrem Dei, & invenio sputa,
flagella, & vulnera, quia tota conver-
sa est in ista. O plena amaritudine, &
doloribus, quid fecisti? cur vas sancti-
tatis facta es vas pœnalitatis? O Do-
mina, quare non es solitaria in tua ca-
mera? quare ivisti ad Calvariæ locum?
non est tua consuetudo virgo pudicissi-
ma ad talia properare spectacula. cur
te non retinuit pudor virginalis, cur
non retinuit horror facinoris? cur non
retinuit verecundia muliebris, cur non
loci turpitude, cur non retinuit vulgi
multitudo, & mali detestatio? Cur non
retinuit clamoris vehementia, stulto-
rum vesania, dæmoniacorum caterva?
Hæc non considerasti Domina, quia
cor tuum totum alienatum præ dolore
in te non erat ubi animabat, sed in fi-
lio, quem amabat; erat in afflictione
fili

fili

filii, & in vulneribus Unici, & in morte dilecti. Non considerabat cor tuum vulgus, sed filii vulnus, non presuram, sed fixuram; non clamorem, sed livorem: non horrorem, sed dolorem. Revertere, revertere Mater nostra ad locum pristinum, ne cum percussione pastoris, te etiam amittamus, ut non unâ horâ utriusque privemur regimine. Non est consuetudo Domina mulieres tali morte condemnari: nec etiam contra Te sententia damnationis lata est; sed forte ista audire non potes, quia amaritudine repletum est cor tuum. O mira res, tota es in vulneribus Christi, totus Christus crucifixus est in intimis visceribus cordis tui. Quomodo est hoc, quod continens sit in contento? O homo vulnera cor tuum, si vis hanc intelligere questionem. Aperi cor tuum clavis, & lancea, & veritas subintrabit. Non enim intrabit sol justitiæ in cor elatum. Sed ô vulnerata Domina, vulnera corda nostra, & in cordibus nostris tuam & filii renova passionem. Cor tuum
vul-

vulneratum conjunge cordi nostro, ut tecum tuis vulneribus pariter vulneremur. Cur hoc tuum cor saltem ô piissima Mater, non habeo, ut quocunq; pergam semper tuo filio videam te confixam. O Domina suavissima si non vis mihi dare tuum filium Crucifixum, nec cor tuum vulneratum, saltem quæso mihi tribue filii tui vulnera, contumeliasque & illusiones, ac opprobria, & illa, quæ in te sentis. Quæ enim Mater est, si posset & à se, & à suo filio non auferret passiones, & in suo fero reponeret? aut si sic inebriata es istis, quod nec ea vis à tuo corde, nec à filio tuo separare; saltem ô Mater illis ignominias, & vulneribus me indignissimum conjunge, ut tibi, & filio tuo salarium sit habere socium pœnarum. O quam beatus essem, si possem vobis saltem in vulneribus sociari! Quid enim majus est, ô Mater, quam habere cor junctum cordi tuo, & filii tui corpori perforato? Nonne cor tuum plenum est gratiæ illius? Et si apertum est, quomodo si perforatum est

cor-

corpus illius, non emanat simul dulcedo ejus in cor sibi junctum? Et si filius tuus gloria beatorum est, quomodo si perforatum est corpus ejus, non emanat illius dulcedo gloriæ in cor sibi junctum? Non enim intelligo aliter posse esse, sed timeo ne simus aliquando longè, & credamus esse propè. O Domina, quare mihi quod peto non tribuis? Si te offendi, pro justitia cor meum vulnera. Si tibi servivi, nunc pro mercede peto vulnera. Et ubi est, ô Mater, ubi est pietas tua, ubi est immensa clementia tua? quare facta es mihi crudelis, quæ semper fuisti benigna, quæ facta es mihi avara, quæ semper fuisti liberalis & larga? Non peto à Te Domina solem, neque sydera, sed peto vulnera? Quid est hoc, quod de istis vulneribus es avara: Aut à me Domina vitam aufer corporalem, aut cor meum vulnera; verecundum enim mihi est, & probrosum videre Dominum meum Jesum vulneratum, & Te convulneratam Dominam, & me servum vitiosissimum pertransire illæsum.

Certe

Certe scio, quid faciam, vel ibi sine cessatione, & intermissione, cum clamore & lacrymis tuis pedibus provolutus postulabo, clamabo, ero nimium importunus, & hæc mihi tribues; vel si me percusseris, ut recedem, stabo tamen & tua sustinebo flagella, donec ero undique vulneratus. Si autem sine percussione blandiri volueris, perseverabo constans, & tua recipiam blandimenta, & ipsæ blanditiæ cor meum vulnerabunt amore; si autem ne quidquam dixeris, tunc cor meum vulnerabitur tristitiâ, & dolore, & sic sine vulnere non recedam.

DIES JOVIS.

Attendite, & videte si est dolor sunt dolor meus.

CAPUT I.

Magitudo Mariani doloris consideratur ex eo, quod sit Regina Martyrum.

Non defuerunt Parthenophile, iique graves authores, qui Matrem tuam sanctissimam Virginem corporali gladio

gladio verè Martyrem interiisse affirmarent. Ita enim quosdam sensisse refert Isidorus *lib. de vita & morte SS. cap. 68. S.* item Ambros. & Beda *in cap. 2. Luca.* Timotheus autem Presbyter Hierosoly: *in oratione de Simeone*, citatus à Metaphrasæ, eandem sententiam refert, breviterque sequentibus verbis refutat: *Hinc nonnulli existimarunt Domini Matrem gladio morte affectam, finem accepisse Martyrii, propterea quod dixerit Simeon: Tuam quoque ipsius animam pertransibit gladius. Non ita autem habet: ferreus enim gladius corpus dividit, non dissecat animam. Quo fit ut intemerata & sanctissima Virgo, hucusque sit immortalis propterea quod qui in ea habitavit, eam traduxerit in loca in quibus est assumpta. Quæ ultima verba Timothei eam videntur insinuare sententiam, quæ olim astruebat, Virginem Matrem omnino mortuam non fuisse, sed vivam in cælum transportatam. quò etiam inclinare videtur Epiphanius *hæresi 78.* his verbis: *Ego non audeo dicere, scilicet fuisse mortuam, sed silentium mihi impero. Verum Dominam nostram**

nostram & corporaliter obiisse, & sine profusione sanguinis, communis est sensus, & Ecclesiae traditio. Docentq; gravissimi quique P.P. ac Theologi; opus enim erat, ut moriendo Mater assimilaretur filio, & ut luculentius constaret, eam esse passibili corpore praeditam, non vero materiã quadam coelesti, ut aliqui commenti sunt. *V. S. Thom. in 3. dia. 4. q. 2. a. 1.* Unde & S. Paulinus epist. 58. ad August. sic scribit: *Nec Mariam beatissimam usq; legimus occisam, ut de corporali gladio Saneus ille Simeon ei futuram passionem prophetaffe videatur.* Concors nihilominus SS. Patrum est sensus, beatissimam Virginem non modo Martyrem fuisse, sed insuper per quantam excellentiam, ut jure quodam merito plura pertulisse supplicia censenda sit, quam reliqui simul omnes, ex quo & à SS. Doctoribus, & catholica Ecclesia *Martyr Martyrum & Regina Martyrum* appellatur, & invocatur: Ex quibus rursus ingentissima & intensissima dolorum Marianorum magnitudo, ac vehementia patet.

telcit.

tescit. Testatur illud imprimis S. Anselmus *de excell. V. cap. 5.* his verbis: *Dolor Virginis major fuit omnibus doloribus, quidquid enim crudelitatis inflatum est corporibus Martyrum, leve fuit, aut potius nihil, comparatione tuæ passionis; (Virginem alloquitur) quæ nimirum sua immensitate transfixit cuncta penetralia tua, tuique benignissimi cordis intima. Et utique pia Domina non crediderim potuisse te ullo pacto, stimulos tanti cruciatus, quin vitam amitteres, sustinere; nisi ipse Spiritus vitæ dulcissimi filii tui pro quo moriente conquerebaris, Et tantopere torquebaris, te confortaret. Testatur Amadæus *hom. 5. de laud. Vng. Gloriosæ pectus altissimo pietatis jaculo confossum, extremas spirabat inter angustias, hausit poculum amarum ipsa morte, Et quod hominum genus ferre non posset, adjuta divino munere fœmina valuit sustinere, vicit sexum, vicit hominem. Testatur Richard. à S. Laurent. lib. 3. de laud. V. Ipsa fuit Martyr in anima, Et gladius doloris, qui pertransivit animam ejus, in unigeniti passione pro amarissimo ei Martyrio computatur. Voluit siquidem filius, ut omnium Sanctorum speciositati**

sitati participaret Mater sua, imo universam
 sanctorum pulchritudinem excederet; Et sic-
 ut appellatur virgo Virginum, ita & Martyr
 Mar. yrum debet appellari; quia quidquid in
 Virgine operabatur, novum erat, sicut prædi-
 xerat Ierem. 31. creavit Dominus novum su-
 per terram. Testatur Bernardus serm.
 Signum magnum: Tuam animam pertransit
 vis doloris, ut plusquam Martyrem, non im-
 merito prædicemus, in qua nimirum corporeæ
 sensum passionis excefferit compassionis affe-
 ctus. Testatur S. Hieronym. vel So-
 phronius, ut alii volunt, serm. de assump.
 Quia spiritualiter, & caro ejus passa est gla-
 dio passionis Christi, plusquam Martyr fuit.
 Testatur S. Ildephonsus serm. 2. de as-
 sump. Quod si gladius usq; ad animam perve-
 nit, quando ad crucem stetit fugientibus
 Apostolis, cum videret Dominum pendentem,
 etiam plusquam Martyr fuit, quia in animo
 non minus amoris, quam meroris, est intus
 gladio vulnerata. Testatur idipsum piis-
 simus Guilielmus in cap. 3. cant. Illustre
 ejus (Virginis Deiparæ) Martyrium à
 Prophetante Simeone evidenter insinuaturn
 fuit, cum loquens de filio diceret: Tuam ipsi-

in animam doloris gladius pertransibit. plane
 gladius acutissimus dolor Dominicæ passionis a-
 nimã piæ Matris penetrans, atq; trans verberas
 eam spiritualiter commori filio fecit Martyres
 alii fuere moriendo pro Christo, hæc commoriendo
 Martyr fuit, & commartyr Christi, illorum
 corporale, Matris spirituale, & proinde
 præstantius Martyrium fuit. Plus est esse com-
 martyrem Christi, quam Martyrem Christi,
 Martyres suo, hoc est hominum sanguine, sed
 Maria filii, hoc est Dei sanguine intus rube-
 bat. Testatur Richard. de med. villa
 in 3. di. 33. a. 7. q. 4. Licet ipsa benedi-
 cta Virgo non fuit corporaliter martyrizata,
 tamen tanta pœna & anxietas eam cruciavit
 tempore passionis filii sui, quod fuit plusquam
 Martyr. Testatur demum Salvator
 noster, quem Matri suæ loquentem in-
 ducit S. Brigita lib. I. revelat cap. 56. his
 verbis: Testimonium perhibeo tibi, quia in
 passione mea fuisti plusquam martyr. Præ-
 dixerat idipsum Prophetans Joël 2.
 cum dicit: sol vertetur in tenebras, &
 luna in sanguinem, sol enim justitiæ Je-
 sus vere in passione sua versus est in te-
 nebras, Et luna Maria versa est in san-
 guinem

guinem per vehementiam compassio-
nis. Hic tu mi Parthenophile recogi-
ta crudelissima Martyrum tormenta,
considera laniationes, expende rogos,
cruces, & catastas; revoca in mentem,
quæ jam suo tempore scribebat Vas
Electionis Paulus *Hebr. 9.* ludibria, &
verbera experti, insuper vincula, &
carceres. lapidati sunt, secti sunt, tenta-
ti sunt, in occisione gladii mortui sunt;
circumierunt in melotis, in pellibus ca-
prinis, egentes, angustiati, afflicti &c.
recogita Machabæorum sartagine, &
impias membrorum mutilationes: Pe-
tri & Andreæ cruces; Bartholomæi vi-
vi excoriationem; meditare lapides
Stephani: carbones Laurentii; gladios
Jacobi & Pauli; feras Ignatii, ac Teclæ;
confidera præcipitia montium: fove-
as squalore, horroreque plenissimas,
subterraneos carceres, & non jam sex-
centa, sed millena mortis, necisque
supplicia, quibus invicti Christi pug-
iles mactati sunt, & interempti, tanta
crudelitatis specie, ac tyrannide, ut vel
attentius reminiscenti capilli insurgant

H

&

& horreant: Et tamen his omnibus graviora tulit, pertulitque in animo Virgo Mater tormenta & supplicia. peribant illi subinde momento unico gladii ictu trucidati; alii ad horam urebantur, & assabantur ignibus, alii inedia unius hebdomadis morti tradebantur; ast Mariæ Martyrium longissimum existit, statim enim quo effecta est Mater Dei, cognovit se illius filii Matrem, qui pati, qui crucifigi, qui que tam atroci morte mori pro peccatoribus debebat, adeo ut singulis horis, ac momentis filii sui Christi mortem intueretur; quod hisce verbis exponit S. Brigitta: *Vide Novar. in umbra 484. Melius quam prophete præscivit filii sui passionem, ideo eum laetans, cogitabat quod felle & aceto esset potandus in cruce: quando eum manibus gestabat, videbatur illi quod crucis brachiis esset confixus; quando dormiebat, cogitabat mortuum ex cruce depositum; quando osculabatur, Judæ osculum cogitabat; quando fasciis involvebat, funes cogitabat, quibus ligandus ab impiis carnificibus; quando manu ducebat, ducendum ad tribunalia, ut impiis iudiciis sistere.*

sterneretur. commorabatur igitur inter
 ubera Matris jam tum in infantia, velut
 myrrhæ fasciculus Jesus ob passionis a-
 maritudinem; quod præclare adver-
 tens Rupertus lib. 1. in cant. Virginem
 ita loquentem inducit: Nolite solam at-
 tendere horam, vel diem illam, in qua vidi ta-
 lem dilectum ab impiis comprehensum male
 tractari, illud spinis coronari, flagellari, cru-
 cifigi, felle & aceto potari, lanceari, mori, &
 sepeliri, nam tunc quidem gladius animam
 meam pertransiuit, sed antequam sic pertran-
 siret, longum per me transitum fecit; Prophe-
 tissa namque eram, & ex quo Mater ejus facta
 sum, scivi eum ista passurum. cum igitur talem
 filium in sinu meo foverem, ulnis gestarem,
 uberibus lactarem, & talem ejus futuram mor-
 tem præ oculis haberem, qualem, quantam,
 quamque prolixam me putatis materni doloris
 pertulisse passionem? hoc est quod dicit: fasci-
 culus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera
 mea commorabitur. De hac insuper Vir-
 gine sponsus ait cant. 7. Come capitis tui
 sicut purpura regis iuncta canalibus. Quò
 hoc tendit, inquis Parthenophile? An-
 ne Virgo ascititiis capillos tingebat

coloribus? an vero unguentis infectos reddebat? ne hoc tibi persuadeas velim, modestius sese gerebat Domina nostra; quia verò assidua cogitatione Christi filii sui cruciatus, tormenta, & passionem animo versabat, hinc Virgineæ cogitationes ruborem referebant, & purpuram redolebant; hinc Guilielmus: *Quot vulnera filius accipiebat in carne, tot pia mater accipiebat in corde. Rubebat caro filii sanguine passionis, rubebant maternæ illæ cogitationes ut ita dicam sanguine compassionis, bene ergo illi dicitur: comæ capitis tui sunt purpura regis; consentit Guilielmo Hailgrinus, qui hæc verba exponens ait: Sensus est, mens tua prudenter circumcisa, & cogitationes tuæ tinctæ in sanguine Dominicæ passionis, sic affectæ semper fuerunt, quasi recenter viderent sanguinem de vulneribus profluentem. Idem Cardinalis in cap. 7. cant. ad illa verba: Et ubera tua botrus, ita scribit: Ubera botris assimilata sunt, in quo mirabilis prærogativa merendi monstratur in Virgine, quæ non minus meruit fundendo lac de uberibus suis ad filii nutrimentum, quam Martyres, qui per botros figurantur*

antur

*xantur, meruerunt fundendo sanguinem suum
 in Martyrio &c. Neque solum affli-
 ctissima Mater hæc filii sui tormenta
 considerabat, antequam infligeren-
 tur, cogitabat vel maxime etiam post-
 quam ad Patrem abiisset, nam teste Lu-
 cio Dexterò in Chonic. anno Christi 37.
 Beata Virgo individuo comite Joanne filio
 suo frequentissimè loca sacræ passionis, & re-
 surrectionis filii sui inuisit. neque aliud sua-
 det pietas, vel singularis in dilectum
 suum amor. Hæc meditare Partheno-
 phile, & plange, dicque cum Bernard.
 de lam. B. V. Utinam Virgo dolor ille sic
 quotidie inhaereret visceribus meis, sicut inhae-
 sit tum tuis! Altera deinde ratio doloro-
 sæ Virginis nostræ Martyrium reliquo-
 rum Martyrum arcerbius fuisse, desu-
 mitur ex eo, quod ut bene S. Bernardus
 loquitur *serm. signum magnum. in Virgi-
 ne fuerit Martyrium cordis, in aliis dun-
 taxat supplicium carnis, ubi vi nimia
 sensus facile obtunditur, qui vero in
 corde, animove residet, facile in im-
 mensum solet excrecere. hinc rursus
 D. Bernardus *serm. 4. in cœna Dom. lo-***

quens de dolore, quem Domina pertu-
lit audiens illa verba : *Deus meus, Deus
meus, quare me dereliquisti?* sic Christum
affatur : *in isto modico Domina mea, Ma-
ter, Virgo incorrupta, Virgo intemerata, Virgo
ante partum, Virgo post partum, Mater tuâ,
imo Martyr tua, Martyr non ferro carnisficiis,
sed acerbo dolore cordis, quam amarè flebat,
quam amarè dolebat.* comprobatur autem
hoc ipsum Philosophica ratio, dolor si-
quidem passionis oritur à læsione car-
nis, cum perceptione sensus, & redun-
dat in animam : dolor vero compassio-
nis oritur, & incipit in anima, & redun-
dat in sensum & carnem ; quanto igitur
anima est potentior, & magis domi-
nans super carnem, & caro delicatior,
magisque subiecta animæ, tanto ma-
jore cum redundantia, & dolor ma-
jor est, qui incipit ab animâ, quam ille
qui incipit à carne. quæ in dolorosa
Matre nostra omnia perfectissimè con-
tiggerunt. quod totum confirmat Alex-
and. de Ales *super Psal. 88.* referens ver-
ba Hieronym. vel Sophronii *serm. de as-
sump. V.* *Alii sancti passi sunt pro Christo*

in carne, sed B. Virgo in ea parte sui passa est,
quæ immortalis habetur; & ideo, ut verum
satear, quia spiritualiter, & atrocius passa est
gladio passionis, plus quam Martyr fuit. Ac-
cedit insuper tertia ratio: Marty-
res scilicet reliqui in carne patiebantur
refractaria, noxia, sæpe peccatis vitia-
ta, & odio digna, quæque pugnabat ad-
versus spiritum, hinc vel ipsi persæpe
acerbis eam multabant cruciatibus,
coniiciebant in ignes, equales eos deside-
rabant pro ea dilaceranda; ast Virgo
torquebatur in innocentissimo Christi
corpore, quod nulli noxæ unquam sub-
ditum, ipsoque artifice S. Spiritu for-
matum fuerat, omni honore, amoreque
dignissimo, quodque ipsa piissima Ma-
ter omni obsequio, benevolentiaque
annis compluribus foverat. Præterea
dolor ejusque acerbitas in Martyriis
aliorum causabatur à natura, ob separa-
tionem corporis & animæ. Dolor au-
tem Virginis non solum à natura, sed
insuper à gratia causabatur; porrò
quanta est unio, tantus est amor, & è
contra; Matris autem & filii unio erat

& naturæ & simul gratiæ maxima, quæ
intercedere poterat, unde ex unione
maximus amor, & ex amore par cor-
respondens dolor. Maximus est amor
Seraphinorum in Deum, sed ex sola
gratia, at Deiparæ amor in Christum
primo ex gratia erat longe major, &
insuper ex natura, unde coniice Parthe-
nophile, num quispiam tantos dolores
digne æstimaverit? Nolim etiam præ-
terire aliam causam, quæ bene per-
pensa non mediocriter Domini nostræ
mæstissimæ dolores Martyrum suppli-
ciis exhibet graviores; fortissimi enim
illi pugiles, quo majori Charitatis in-
cendio in Deum flagrabant, eo leviori
sensu tormenta percipiebant; at quo
Virginis in Christum amor erat arden-
tior, & doloris magnitudo intensior; ut
enim leve est, quid pati ejus amore,
quem impense diligis; ita supra mo-
dum grave aspicere cum extrema tole-
rantem, quem tenerrime diligis. Ibat
glorianter, lætissimoque vultu ad carce-
res Agatha, quia Jesum diligebat; S. S.
Marcus & Marcellianus ad stipitem
alliga-

alligati, pedibus clavis confixi, hilari voce canebant: *Nunquam tam jucunde epulati sumus, quam hæc libenter Jesu Christi causâ perferimus.* Tiburtius candentes, prunas nudis pedibus à Fabiano iudice premere iussus, exclamabat in gaudio exultans: *prunæ mihi flores videntur.* S. Theodorus cum suspensus torqueretur, tanta lætitia cordis perfundebatur, ut ægre concederet ex illo se cruciatu extrahi, eo quod Angelus pulcherrimi juvenis specie aqua limpidissima plagarum loca lavaret, cœlestique linteo detergeret. Innumera hujusmodi exempla tum scriptores veteres, tum recentiores in monumentis præsertim Japonicæ, novellæque Ecclesiæ commemorant. Verum longe aliter contigit in Maria, cujus charitatis magnitudo dolorem pari proportione accendebat; sicut enim Martyribus dulce erat, pro eo quem sic diligebant dura pati, & aspera, ita acerbissimum erat Virgini, quem summe diligebat in tantis tormentis exinanitum contueri. Com-

H 5

phile,

phile, quibus monstrari posset Dominam nostram plus omnibus Martyribus doloris exhausisse: ut quod nullus Martyrum tanti vitam propriam æstimaverit, quanti Virgo Innocentissimi sui filii vitam, & salutem. sufferebant Martyres tormenta amore Jesu omni amore, cultu ac victima dignissimi; Verum cui bono tormenta Christi, quibus Mater æquè affligebatur ac propriis? certe non alterius, nisi peccatorum, hominum omni odio, pœnâ, ac morte dignissimorum. Patet præterea assertio nostra, ut loquuntur Theologi, à posteriori, collata siquidem dolorosæ Dominæ nostræ merces major, quam cæteris Martyribus; majores quoq; dolores ipsius commonstrat; illam enim reginam Martyrum triumphans conspicit Ecclesia, & militans veneratur non uno duntaxat per anni decursum die, prout cæteris cultum exhibere consuevit, sed quot hebdomadis diem sabbathinum ejus memorandis doloribus consecravit. Statueram hoc loco huic dissertationi finem imponere Parthenophi-

nophile, nisi in devotissimo Virginis filio Joanne Carthagena, alia præterea occurrisset ratio, genio tuo, ut spero, non omnino disconveniens: Excessit itaque acerbitas dolorum Virginis, omnium Martyrum dolores, eo quod cruciatus instrumentum quo anima Dominae perfossa fuit, reliquorum instrumenta Martyrum crudelitate superaret; tanto enim mors terribilior redditur, quanto instrumentum mortis horribilius est. hinc qui igne cremantur fortius certamen sustinent, quam qui aquis suffocantur. Qui variis sagittis confodiuntur, acerbiores sustinent mortem, quam qui solo laqueo vitam finiunt. Vide ergo Parthenophile, vide sis instrumenta quibus sancti Martyres vitam posuerunt; revoca in memoriam lapides Stephani; intuere enses jugulantes Apostolum gentium; contemplantur cultros excoriantes Bartholomæum; attende assantes prunas, & craticulam Laurentii; Audi rugientes Leones & trucidantes Ignatium; pectines dilaniantes Virgines; aliaque prope

innumera suppliciorum tormenta, quæ ad excruciosos Christi pugiles orcus excogitavit; ipsa tamen omnia longe inferiora sunt, si comparentur cum iis, quibus Virgo excruciosa est instrumentis passionis, quæ alia non fuerunt, quam ipsa dilectissimi filii passio, sive ut melius dicam, ipsius Christi Servatoris cruce atrocissima interempti, summi, maximique dolores, qui omnes medullas ossium, & intimum penetrale cordis sanctissimæ Virginis penetrarunt. Atque hinc est, quod sicut aliorum Martyrum sacris imaginibus appingi assolent passionis suæ instrumenta; aliud Beatissimæ Matri, seu dolorosæ Virgini insigne doloris non apponatur, quam filius gremio exceptus, aut è trabe sanctæ crucis suspensus. Consideres ista velim Parthenophile, facileque animum tuum ad veram patientiam in adversis exemplo Virginis comparabis, si tamen, ut jactas, eam syncerè diligis, ac imitari contendas.

CAPUT II.

*Amare dolorosæ Virginis labores manuum,
frigus, æstus, procellæ. cæteræq; aëris inju-
riæ patienti animo perferenda.*

NUllus dubito Parthenophile, quin
& tu pro singulari tua in Virginem
dolorosam, & afflictissimam Matrem
tuam devotione, Martyrii cujusdam
subeundi desiderio tenearis. laudo ani-
mos; ut autem verum fatear, nescio quo
potissimum in numero Martyrum sis
collocandus; metuis enim ignes, metu-
is frigus, times gladios, formidas ro-
gos, fugis cruces, horres catastas, refu-
gis acinaces, & demum, quodnam pas-
sionis instrumentum benigniore vultu
intueris? fors ex eorum numero esse
peroptas: qui quidem ea tormenta li-
bentes, volentesque subierunt, quæ
quantum ex ipsis erat, paratam mini-
tabantur mortem, quamque propediem
intulissent, nisi divinitus vim suam ex-
erere prohibita fuissent? Verum me-
tuo num & tantum tibi sit animi; quid
enim si non solum labiis tuis apponi

H 7

fineret

fineret passionis suæ calicem Christus, sed & omnino ut ebiberes præciperet, vel permitteret? credo itaque te libentius cum S. Evangelista Joanne ex ardentis olei, picisque balneo illæsum egresum meditari, quam incerti eventus introitum. Ut ut sit, multum profecto mihi de tua virtute, & amore imitandi dolorosam Virginem, persuadeo; unde saltem illud de Te præsumo, omnino alere te internam Martyrii voluntatem: quæ, ut docet Martinus de Magistris sola, etiam sine admotis tormentis, ad laureolam eam consequendam sufficit; videturq; ea opinio plane veri similis, in quantum id affirmat de præmio essentiali, quod respondet operi operantis juxta illud S. Paulini in festis natalibus S. Fœlicis:

*Cœlestem nactus sine sanguine Martyr honorem,
Nam Confessor obit, pœnas non sponte lucratus,
Acceptante Deo fidem pro sanguine mentem
Et infra:*

*Martyrium sine cade placet: passura voluntas
Sufficit, & summa est meriti testatio voti.*

Age

Age igitur Parthenophile mentem novam concipe, testareque millies, ac millies esse te paratissimum & pro nomine Jesu tormenta quælibet sustinere, & compassionis affectu erga eundem crucifixum, matremque tuam doloris gladio perfossam, centies, centiesque emori; placebit Christo generosa resignatio, & Matri tuæ compatiendi desiderium summopere arridebit. Ne tamen omnino sis absque omni sensu doloris, quo amorem tuum dolorosæ Virgini hodie testeris; patienti generosoque animo perfer hodie, totaque vita tua labores sive corporis ii sint, & manuum; sive animæ, intellectus & ingenii, voluntatis aut memoriæ, tum cæteras aëris molestas impressiones, calores nimios, insolentem æstus, sive intensius subinde frigus & hyemem, frequentiores tempestates, auræ foetores, & quidquid demum hisce fere affine est, & agnatum. Erit ea res & Virgini gratissima, & ipsa tibi auxilio accurret, & non mediocre meritum à Domino tuo consequeris. Est tibi autem prorsus standum inpatientem.

tiam.

patientia constanti, ne unquam animum
abjicias, vel despondeas. Equidem so-
lent subinde labores etiã ex necessita-
te, pro amore tamen Christi patienter,
libenterque suscepti, esse dulces; solet
non nimium sub initium urgere vel ca-
lor, vel frigus; nec illico aliæ intempe-
rantis auræ inconstantia patientiam
profligat; ast ubi labor, studiumve
diuturnum, ubi procellarum varia in-
commoda, valetudinis etiam frequen-
tior illapsus; ubi frigus opinione, ex-
spectationeque diutius, & severius; ubi
æstus qua caput, qua agros, qua prata,
lataque cœtera exurit vehementius;
tum demum quasi patientia in furorem
versa, immemor salutis, & finis ultimi,
immemor sanctorum propositorum,
immemor patientissimi Jesu, & doloro-
sæ Virginis, exardescit animus, effun-
ditur in blasphemias, & juramenta;
concipit execrationes, & detestationes;
non jam memor omnia à Dei nutu, &
providentia pendere; sed modo tribue-
re sagis, modo malis dæmonibus, imo
quos dæmonas paulo ante velut autho-
res

res detestabatur, protinus velut auxiliatores pro lue avertendâ invocat. Hocce scelus est execrabile prorsus Parthenophile. Sed quia verecundioris conscientiæ es, mitius tecum agam. Si itaque frigus pateris, recordare patientiæ, ob amorem dolorosæ Virginis susceptæ. Recordare Martyrum quadraginta, qui hyemis tempore frigidissimo nudi sub aperto aëre supra stagnum rigens pernoctare jussi, ut frigore congelati necarentur, inter cœtera unanimi voce hæc loquebantur: *Quadraginta in stadium ingressi sumus, quadraginta item Domine, coronâ donemur. Nihilominus vi frigoris, dolorisque adactus unus, turpiter stationem suam dimisit, fugitque in proximum tepefactum balneum turpis apostata, cujus coronam cœlo delapsam constantior, ultroque se profitens Christianum Janitor initio ethnicus, sine Martyr asportavit. Brev. Rom. 10. Martii.* Si labores urgeant nimii, tuo quidem iudicio, memento Reginæ Martyrum, quæ graviores pertulit, estque solatium, ac umbra in filii
sui

sui honorem, sui que laborantium: ipsius enim, teste Richard. à *S. Lau. lib. 4. Misericordia comparatur nubi, quia pluviâ gratiæ fecundat ad bene operandum. Ut scilicet inertis otio repudiato, pius quisque laborem amplectatur, & fructus vitæ parturiat. Crede mihi Parthenophile, si serium laborem amore tuæ dilectæ libenter perferas, & te solatium ab eadem copiosum recepturum, & non vulgari præmio donandum. Prius docet Vincent. Belvacens. lib. 7. histor. cap. 102. Referens vilam sanctissimam Virginem à quodam senex ex ordine Cisterciensi in sui honorem egregie laborante sudorem Maternis manibus abstergere. Posterius vero habetur apud Henr. Gran. dist. 9. ex 103. Quod cum Monachi dicti religiosissimi Ordinis Cisterciensis in agro messi colligandæ laborarent, & laborando sudorem emitterent, cuidam ex eo ordine Virgo apparuerit, cumque senex, quæ, qualisve esset, interrogaret, in hæc verba refertur, respondisse: *Sum Maria, cujus es & Tu, & domus ista, & omnes, & omnia quæ sunt in domo ista, & in ordine isto:**

isto:

isto: visitavi hodie monachos meos, sudorem-
que eorum collegi mihi in vase isto, & hic odor
optimus coram me, & filio meo, digne utique
remunerandus premio opportuno. Pote-
ratne Parthenophile, melius laborem
suorum Virgo efferre, vel commendare?
poteritne quidquam ad te excitandum
esse aptius, ut mœstissimæ Matris tuæ
in honorem strenuè & patienter allabo-
res? Præclarissimè in rem nostram D.
Bonaventura in specul. B. V. super verba
Psal. 122. Sicut oculi ancillæ in manibus
Domine suæ sic scribit: Ancilla Domine
(Mariæ) est qualibet anima fidelis, illi devo-
ta, imo etiam Ecclesia universalis; oculis hu-
jus ancillæ in manibus Domine suæ semper de-
bent esse, quia oculi omnium nostrum ad manus
Mariæ semper debent respicere, ut per manus
ejus aliquid boni accipiamus, & per manus ejus
quidquid boni agimus Domino offeramus.
Labora itaque strenuè Parthenophile,
sic venies ad Christum, prout ipse te in-
vitavit Matth. 2. Venite ad me omnes, qui la-
boratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.
Sic per patientiam venies quoque ad
Virginem, teste Bonavent. in Psalt. Veni-

te

te ad eam (Matrem dolorosam) qui laboratis, & tribulati estis, & dabit refrigerium animabus vestris. Nullus enim tam magnus labor (inquit umbra Virginea) qui per Virginem levis non fiat, nullus tam vehemens operanti æstus, qui in Maria solamen non inveniat, ac refrigerium. Expertus hoc ipsum Benedictus ab infante Jesu dictus ex sanctissimo Ordine Carmelitarum discalceatorum, qui cum passim se devotissimum Virgini exhiberet, eminebat tamen in hoc, quod, cum esset opificii tetrini bene peritus, dum in eo versaretur, identidem repeteret: *Hoc pro infante Jesu; istud pro SS. Matris ejus cultu servit.* Atque sive parum, sive multum laboraret, omnia tamen hoc velut intercalari versu Jesu, & Mariæ offerebat. Exstimula te Parthenophile ad patientiam, eo libentius perferendam quod ipsa serviat mœstissimæ Matri. *Annus Mar. 3. Jan.* Refert S. Gregorius in dial. Quod S. quidam Sutor Deus dedit hâc arte, & labore manuum suarum sibi Virginem devincerit. Laborabat per hebdomadem strenuè, ac insigni

Insigni patientia, ast vero mox ubi Sabbathum, dies doloribus Deiparæ sacer illuxerat, templum S. Petri Romæ repetens, ante ejus portam omne lucrum in pauperes erogavit. Hinc factum, ut Deus cuidam servorum suorum monstraret pulcherrimum in cælo palatium, quod Sancto illi artifici struebatur. Horum è numero, sic patienter pro gloria Virginis laborantium, fuit quoque magnus Dei servus Desiderius ex familia S. Bernardi frater laicus, is cum à teneris Virginem singulari affectu prosequi consuevisset, in sacro eo ordine longius progressus, labores suos Deo, Virgini-que insigni patientia, & constantia consecrabat. Accidit ut ruri pascendis ovibus intentus sub crepusculum vigiliæ assumptionis Dei Matris in cælum, oculis in cælum sublatis Matris suæ triumphum contemplaretur, tantaque animi suavitate, gaudioque perfusus est, ut totam eam noctem, & magnam sequentis diei partem, in ea contemplatione, ac dulcedine exigeret. Nec dubitavit ipsemet Bernardus de tanto dono divinitus

nitus

nitus edoctus, brevi oratiuncula suis
 domesticis publice affirmare, unum è
 fratrum laicorum numero, qui foris in
 villa occuparentur ea nocte tantas è
 cœlo gratias, lumina & solatia perce-
 pisse, quanta vix omnibus domesticis
 obtigissent, quidquid demum sublimes
 contemplatione animo voluissent *An-
 nus Mar. 21. Julij.* Ecce mercedem Par-
 thenophite eorum qui fideliter, patien-
 terque pro gloria Virginis laborant.
 Jam, vero, quam gratum sit Dominae
 nostrae pro ejus gloria labores animi
 impendere, notius est, quam ut vel ex-
 emplo vel declaratione opus sit. Con-
 stat in Alberto Magno, constat in Fran-
 cisco Suarez, constat ex iis quae affert
 Umberto *lib. 2. de vitis Prædicat. cap. 5.*
 Aliquando visam esse Deiparam coram
 quodam fratre concionante, librum
 apertum tenere. Alias alteri cuidam
 verba salutis in aurem dictare. Additque
 Gerhardus Lemovicensis maximū fru-
 ctum ex tali prædicatione ortum. Con-
 stat demum ex quotidiano usu studiosæ
 juventutis, quae post Deum suos labores
 à no-

à nemine, vel gratius acceptari, vel felicius adjuvari, quam à Virgine experitur. Porro quod ad cœteras aëris impressiones attinet, quæ non raro permolestæ esse solent, hominemque ad impatientiam provocare, oportet omnino easdem patienti animo perferre, remque totam sic à Deo optimo Maximo ordinatam eidem Numini in acceptis grato, hilarique animo referre. Ut tamen videas Parthenophile, & in his miseriis patienter perlatis, Matris tuæ opem non deesse, unum alterumque subjiciam exemplum. Singulare est quod de magno Patrono meo S. Antonio de Padua traditur in ejus vita; is enim cum Vincentiam aliquando contenderet, nubem sibi imminentem, ingentemque pluviam minitantem conspexit, adversus quam, cum non haberet, quo se defenderet, Rosarium coronæ in modum capiti suo imposuit. Res mira! pluvia toto itinere comitata, ita reliquit intactum, ut ne gutta quidem unica in eum decideret. S. Mariæ Oegniacensi visitanti Deiparæ imaginem
dimi-

dimidio milliari à suis ædibus distitam, Beatissima Virgo duos Angelos comites addidit; cumque pluvia ingrueret, defendebatur umbellâ stellulis distincta, quæ cœlo descendere videbatur. Similia in aliis aëris incommoditatibus à Virgine præstita beneficia, unde rectissime S. Amadæus *hom. 8. de laud. B. V.* sic scribit: *Ex quo cœlos cum filio suo regnatura conscendit, induta decore, induta pariter fortitudine præcinxit se, mirabiles elationes maris solo nutu compefcitura. Mare siquidem præsentis sæculi navigantes, seque plenâ fide invocantes, ab impetu procellæ, & ventorum rabie eruit, eosque secum orantes ad litus felicissimæ patriæ perducit. Quod si vero per miraculum subinde ita illæsos suos filios conservat Maria, ne metue Parthenophile, eandem tibi adfuturam, & ubi conatus fueris, patientiæ gratiam impetraturam primum, dein patientiæ præmio, & laureola feliciter in cœlis coronaturam.*

CAPUT

CAPUT III.

*In honorem dolorosæ Virginis recitanda lita-
niæ de ejusdem doloribus ; Rosarium 5. dolo-
rum præcipuorum , & quædam annexæ
preces plenæ solatiis.*

QUOD de omnibus Christi cultori-
bus, & electis affirmat Christus, eos
in mundo pressuram habituros, id enim
vero singulari quodam modo electo-
rum omnium primæ competit Mariæ,
ut non obscure hæcenus vidisti Parthe-
nophile, ipsius siquidem tota vita mo-
lestiis, ærumnis, periculis & afflictioni-
bus referta fuit, ut virtus ejus eximia
magis magisque commendaretur, & eo
in cælis esset beator, quo graviolem, &
frequentiolem in terris crucem pro fi-
lio, & cum filio sustinuisset. Ambo sa-
ne & filius, & Mater de torrente in via
biberunt, & propterea inter, & supra
cœlites omnes extulerunt caput, sta-
tumque tristissimum, ac luctuosissimum
cum longelætissimo regno, & sempiter-
no gaudio commutârunt. Hæc ante
præsentem devotionem præfari libuit

Parthenophile, quibus te excitarem, ut filiale pietatis officium exerceas, flens modo cum flentibus Jesu & Maria, quo aliquando gaudere similiter cum gaudentibus in cælo possis; Non enim stultos, & stupidos, sive ab omni pietatis, & humanitatis sensu alienos, sed clementes, compatiētes, faciles & sui similes amant Jesus & Maria, qui eorum laboribus & doloribus perinde, ac suis indoleant. Et de præmio quidem compassionis infra dicam, nunc in quibus potissimum compatiaris, duobus modis proponam: dolores litaniarum in modum Virginis propositos; tum rosarium perbreve quinque duntaxat decadem, ut si tempus vacet, singula; sin minus unum saltem pietatis exercitium dolorosæ Matri persolvas.

Litaniæ de Dolorosâ Virgine
Maria.

KYrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christi audi nos.

Christe

Christe per Matrem tuam dolorosam exaudi nos.

Pater de cœlis Deus,
Fili Redemptor mundi Deus,
Spiritus Sancte Deus,
S. Trinitas unus Deus.

Per Virginem
dolorosam misc-
rere nobis.

S. MARIA Mater dolorosa.

S. Maria prægnans omni hospitio & ope in Bethlehem exclusa.

S. Maria videns recenter natum filium omnibus aëris injuriis expositum.

Quæ infantulum dierum octo lapideo cultro circumscidi, & primo sanguinem fundere vidisti.

Tristi senis vaticinio doloris gladio perfossa.

Abiens in Ægyptum, ibique cum JESU filio & sponso Josepho plurima aspera perferens.

Dolens ob amissum triduo in templo filium.

Ex captivitate, & morte S. Joannis Præcursoris Domini afflicta.

Ex obitu dilectissimi sponsi Josephi ingemiscens.

Mœrens ob gentis Judaicæ incredulitatem & pervicaciam.

Anxia propter odium, & insidias principum in Jesum.

Gemens & præscia brevi rapiendum filium ad crucem.

Medullitus illacrymans cum filius tibi valediceret,

Sancta MARIA Dolorosa.

Ora pro nobis.

Quæ ingenti mœrore filium triginta
argenteis venditum percepisti.

Quæ eundem solum relictum à disci-
pulis, & à Judæis captum audivisti.

Quæ intimo doloris sensu, toto cor-
pore flagellis lacerum conspexisti.

Quæ Deum filium tuum impio latro-
ni posthaberi cognovisti.

Quæ corde dissecabaris cum clama-
rent Judæi: Crucifige, crucifige.

Quæ regem regum, & Dominum Do-
minantium aculeis & spinis corona-
tum vidisti.

Quæ æterni Patris sapientiam stulti
in modum alba veste illudi conspe-
xisti.

Quæ gementi sub crucis durissimo
onere, sæpiusque prolapso filio tri-
stissima occurristi.

Quæ eundem dilectissimum tuum fi-
lium, inter gemitus cordis, & innu-
meras lacrymas ad montem Calva-
riæ comitata es.

Quæ filium pudicissimum vestibus nu-
dari, & illudi vidisti.

Quæ eundem felle, & aceto potari, &
blasphemari cognovisti.

Quæ inter sanguineas lacrymas filium
tuum cruci affixum clavis, & velut
leprosum ac novissimum virorum,
& percussum à Deo intuita es.

Sancta MARIA Dolorosa.

Ora pro nobis.

Quæ

Quæ tibi Joannem in filium, teque in Matrem Joanni ab agonizante filio dari audivisti.

Doloris gladio faucibus, cum audires à filio Deus meus, ut quid me dereliquisti.

Horrore & dolore plenissima tui dilecti contemplans passionem, & vulnera.

Extremis affecta tormentis, cum animam filii in manus Patris morte transmitti advertisti.

Cujus benedictam animam tum varius doloris gladius pertransivit.

Vulneribus undiq; lividum, & ex sanguine dilectissimi filii corpus de cruce excipiens.

Sanguine ac vulneribus perfossum corpus filii materno gremio excipiens.

Eisdem SS. vulneribus concretum sanguinem sanguineis lacrymis abstergens, eademque mortis dirissimæ signa, summo animi dolore, & reverentia exosculans.

Mœroribus gravis, eundem filium ad sepulchrum comitans.

Instar turturis tristi gemitu per triduum solitaria ingemiscens.

Mater Jesu crucifixi.

Ut in omni tribulatione & angustia nostra nobis succurrere digneris. Te rogamus audi nos.

Ut nos ab omni peccato mortali præservare, & eripere digneris. Te rogamus audi nos.

I 3

Ut

SANCTA MARIA DOLOROSA.

ORA PRO NOBIS.

ORA PRO NOBIS.

Ut animas in igne purgatorio detentas tuis precibus liberare digneris.

Ut morborum molestias in nobis lenire digneris.

Ut in conscientia molestis angustiis, erroribus, scrupulis, & perplexitatibus nos adjuvare digneris.

Ut in hora mortis nostræ nobis tuo patrocinio adesse digneris.

Ut inter mortis angustias materno tuo favore consolari digneris.

Ut animas nostras agoni proximas tuo filio commendare digneris.

Ut jugem Passionis filii memoriam in nobis impetrare, & conservare digneris.

Ut post hanc vitam Jesum benedictum fructum ventris tui nobis propitium monstrare digneris.

Per acerbissimos dolores tuos.

Per crudelissimam passionem filii tui.

Per salutiferam mortem ipsius.

Per sanctissima vulnera ipsius.

Per tristissimam sepulturam ipsius.

Per omnem compassionem Tuam, S. Joannis Evang. S. Magdalena & reliquorum sanctorum, qui passioni filii tui interfuerunt, & condoluerunt.

Mater Dei dolorosa. Te rogamus audi nos.

Agne Dei pro peccatis hominum in monte Calvaria occise. Parce nobis Domine.

Agne Dei pro peccatis nostris vulnerate & crucifixe, Exaudi nos Domine.

Agne

Te rogamus audi nos.

Agne Dei pro peccatis nostris sepulte. Miserere nobis.

Kyrie eleison, Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.

ψ. Tuam ipsius animam pertransibit gladius doloris.

℞. Ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Oremus.

Interveniat pro nobis Domine JESU Christe nunc, & in hora mortis nostræ apud tuam clementiam B.V. Mater tua, cujus sacratissimam animam in hora passionis tuæ doloris gladius pertransivit. Per Te pie Jesu, qui cum Patre, & S. Spiritu vivis & regnas in sæcula sæculorum.

His litanis cum fervore, & compassione perlectis, ordieris rosarium, sive potius tertiam partem Rosarii, quod ortum habet à S. Patriarchâ Dominico, illam scilicet, quam dolorosam vocamus. Ita ut in prima quidem decade, ad illa verba: *Benedictus fructus ventris tui Jesus. Subnectas ista: Qui pro nobis in horto sanguinem sudavit, & captus est.*

I 4

Par-

Parthenophile, poteris hujus in decursu decadis varia & illustria meditationis habere argumenta. Ut 1. quod Christus sponte pro te, tuisque peccatis morti se crudelissimæ objecerit. Ut tu ejus causa, & gloriæ amplificandæ studio nullum periculum subterfugas. 2. Cœpit pavere, tædere, & mœstus esse; positus genibus oravit, & factus est ejus sudor sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. *Lucæ 22.* Ut discas spernere amore Jesu patientis, & compatientis Virginis terrena gaudia, affligere corpus, supersedere vanis tripudiis, attentè, & flexis genibus orare; & si quid etiam sic orans non impetres, non irasci, aut conqueri, nondum enim sanguinem fundis, sicut tuus Jesus. 3. Ut per agoniam Christi roges felicem mortem. Sic S. Carolus Boromæus dum in imaginem, in qua hæc agonia expressa fuit aspiceret, & in ejus contemplatione fixus detineretur, cum summo suo salatio, expiravit. *ejus vita.* S. quædam abbatissa erga passionem Domini mirifice affecta, tunc expirasse legitur, & recta in cœlum

coelum evolâsse, cum hic illi agon præ-
 legeretur. *Justus Pol. 4.* poteris perpen-
 dere dolorem Virginis in Christi com-
 prehensione, quam ei, verisimiliter S.
 Joannes annuntiavit commoranti in Be-
 thania. Fuit enim hic nuncius tanti
 doloris causa, quantum humana mens
 non satis potest percipere. Amittebat
 enim Virgo talem filium, qualis nun-
 quam existit. Unde cum nunquam ex-
 stiterit talis nec Mater, nec filius; ita
 nunquam talis visa est magnitudo dolo-
 ris. Et si plorabat Rachaël filios suos,
 noluitque consolari, eo quod non sint,
 sed capti ab Herode, tu cogita, quid de
 Matre Domini sentiendum.

Ubi in secunda decade deveneris ad
 ea verba: *Benedictus fructus ventris tui Je-
 sus.* Subjunges ista: *Qui pro nobis flagellis
 cæsus est.* Porro in decursu hujus deca-
 dis, varia rursus animo doloris excita-
 menta poteris pertractare. *J.* summam
 ignominiam Christo illatam, cum castis-
 simus, verecundissimusque, filius Vir-
 ginis, coram spurcissimis nebulonibus
 omnino nudus statueretur; quam ille

nuditatem libenter tuus *Jesus Parthenophile* pertulit, tum ut eam tegetet, quam post lapsum *Adamus* advertit; tum ut tibi, tuæque nuditati incuteret verecundiam. 2. Duritiam, & crudelitatem verberum in tenerrimo corpore poteris considerare. Congregavit, inquit *Evangelista Matth. 27.* *Pilatus* universam cohortem, quæ (si historicis credimus) constare solebat sexcentis sexaginta sex militibus, quorum quilibet ictus inflixit, idque lege adactus, ut scribunt aliqui, ne unus altero melior haberetur; aut certe more militari, sicut dum quis gladiis sociorum necandus est, suum singuli enses vibrent apud quasdam nationes, necesse est. Hinc tantus plagarum, & vulnerum ex ea flagellatione numerus. In *revelat. S. Brigittæ lib. 7. cap. 10.* adeo crudelis describitur, ut per eam costæ tui *Jesu* nudarentur. *S. Vincent. Ferrerius serm. de pass. D.* tot plagas *Jesum* asserit multatum, quot sunt totius corporis ossa, quorum sunt ex medicorum sententia ducenta septuaginta sex; singulis autem

tem

tem ossibus ictus tres impactos fuisse. Bonavent. dicit *de Pass.* Christum quinque millia plagarum, vulnera vero 5676. ex flagellatione suscepisse. S. Gertrudis *lib. 4. divin. instin. cap. 35.* refert fuisse 5400. Joannes Aquilanus *de amara Christi passione* Divo Bernardo revelatum, ait, Dominum Jesum 6066. percussiones accepisse. Quæ quidem sententiæ facile componi possunt, si circumstantiæ temporis, loci, aliæque nonnihil accuratius examinentur. Certum tamen est, ut ut sit, gravissimam fuisse flagellationem, cum Propheta dicat: *supra dorsum meum fabricaverunt, alii legunt, araverunt peccatores. 3.* Quæ mens hic Matri tuæ Virgini, quæ hæc præsens spectabat? uti tradit Aug. *lib. med. cap. ult.* Anselmus *opusc. de pass. Dom.* Et revelationes S. Brigittæ *lib. I. c. 10.* O mœstissima Mater mea (procumbe mecum in genua Parthenophile) quis tibi tum sensus erat, videre filium à tanta carnificum multitudine, nudum, ad columnam alligatum flagellari? O Jesu! O Pater cœlestis! O Mater! O miseran-

dum cor Matris! estne tibi tantum spaci-
 um, ut 5475. vulnera excipias? *revel.*
S. Brigitt. Et tamen excepisti. Doloro-
 sa Virgo duc & me ad Pilati palatium &
 columnam, ut una tecum videam Je-
 sum flagellari, sed amoris dolore ego
 moriar; supervixisti Tu amantissima
 Mater mea, quia gravioribus doloribus
 reservabaris.

Posteaquam in tertia decade perve-
 neris ad verba superius dicta *Benedictus*
fructus &c. subnectes ista: *Qui pro no-*
bis spinis coronatus, & illusus est. In hujus
 vero decadis decursu perpendere pote-
 ris sequentia: J. summam ignominiam
 Christo illatam, hic enim cum esset
 Rex gloriæ, cui omne genu flectendum
 erat in cælo, in terra, & inferis per sum-
 mum ludibrium, quasi stultus, & infam-
 is Regni terreni affectator explodi-
 tur; a lapis cæditur, & arundine, quam
 manibus ejus, sacratis, quibus cæ-
 lum & terram sustentabat, indiderant,
 eisdem rapta, sacro sanctum, & veren-
 dum ac tremendum angelis caput per-
 cutibant. Ut discas & Tu parthino-
 phile

phile acceptas injurias æquo Salvatoris
tui amore subinde animo perferre. 2.
Ingentem dolorem sacratissimi capitis
undique & undique spinarum acutissi-
mis aculeis, digitali longitudine imple-
xis, & invicem contextis perforati,
transibant siquidem spinæ furioso im-
petu impactæ, usque ad ipsa cerebri lo-
culamenta, ita ut sanguis per frontem,
faciem, oculos, vultumque, in quem de-
siderant Angeli conspicere, miserando
prorsus spectaculo deflueret. fuitque
hoc inauditum ante Martyrium tam
dolorosum, ut nisi divinitus sanctissima
Christi humanitas adjuta, & sustentata
fuisset, eo tormento exspirare debuisset.
Vide Parthenophile rursus an sub hoc
spinoso capite te deceat esse membrum
tam delicatum? 3. Intuere mæstissi-
mam Matrem tuam, & cogita, quis do-
lor, quis mæror, quis cruciatus cordis
ejus tunc erat, quando dilectissimum
filium suum horrendo illo spineo du-
meto redimitum, purpura ridicule
indutum, sceptrum arundineum in ma-
nu sua tenentem, ludibriis undique ex-

positum, a lapide cæsum, sputis conspu-
tum, & deformatum cernebat? O Mater
suavissima simul ac dolorosissima fac me
quæso consortem tanti tui doloris;
concede mihi puncturas istas, & acule-
os in corde & mente mea perferentescere!
age Parthenophile, amore Christi & Ma-
tris tuæ dolorosæ potius spineam,
quam auream cum senensi Catharinâ in
hac vita coronam elige.

In quarta decade superioribus verbis
ista subnectes: *qui pro nobis crucem ad
montem calvarie portavit.* considera in-
terim i. obedientissimum Isaac tuum
Salvatore onustum ligno, super quo
immolandum erat, prout poterat ad
montem potrahentem, disce esse Deo
obediens, ejusque in manus resignatus
usque ad mortem. Vide qua alacritate
sæpius prolapsus, crucem tamen resu-
mere conetur, tanquam regium sce-
ptrum, nec in ipsa cruce positus eam re-
liquit, etsi audiret: *descendat de cruce &
credimus illi.* Nunquam tibi crux dese-
renda est Parthenophile, si cum Christo
voles regnare; dic ergo cum Andréâ:

Salve

Salve crux preciosa, jam diu desiderata, &c.
nec sis similis Cyrenæo, qui cogi debuit, ut crucem post Jesum portaret.
2. cogita posteaquam in mutuum conspectum venêre Jesus & Maria, Mater & Filius, & penetra, si potes, colloquia cordis utriusque, quibus se invicem affabantur. M. Tene ego conspicio fili mi IESU, meæ deliciæ, cor meum, Deus meus, & omnia? quis mihi hoc tribuat ut moriar pro te? *Iesus*: dulcissima Mater, venit hora, ut ex hoc mundo vadam ad Patrem, Ecce hic ille tibi prædictus à Simeone gladius animam tuam transverberaturus. Sed recede dilecta mea, tuis enim afflictionibus lancinor, recede columba mea, baptisma habeo baptizari, & vado illud perficere. M. fili mi dulcissime IESU, sine Matrem in amplexu tui tecum commori, quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram, Deus IESU cordis mei. *Iesus* si ita lubet Mater mea, montem mecum conscende, offer holocaustum irato Patri, veruntamen dum morientem videris, corque tibi doloris gladio diffindetur,
sine

sine

sine sic nos omnem implere justitiam, post tres dies iterum videbo te, & gaudebit cor tuum, & gaudium nemo tollet à Te. Heu, heu, heu Parthenophile! qualis ecclypsis inter solem Jesum, & lunam Mariam.

In quinta deinde decade reliquis addes ista verba: *Qui pro nobis crucifixus est, & mortuus:* Hic quid potissimum tibi considerandum præscribam nescio; omnia sunt plena mysteriis, sive cogites dolores Virginei corporis Christi; sive quod pro crucifigentibus se oret; sive quod Matri Joannem Iesus in filium donet; sive quod mortuali lectulo depositus aquæ haustulum expetat, nec obtineat, sive innumera alia, quæ pia compassio tibi suggeret, omnia consideratione, & imitatione dignissima, suadeo tamen ut inter cœtera consideres ea verba Joannis *Stabat juxta crucem Iesu Mater ejus:* ubi in extrema desolatione heroicam fortitudinem Virginis deprædicat Evangelista, tibi in exemplum, ut inter adversa quæ libet Jesu & Maria innixus, divina providentia, & volun-

luntate confusus, nunquam despondeas
animum, sed semper stes erectus, me-
mor te tantæ heroinæ non degenerem
filium. O dulcissime Jesu da mihi ut
nullus dies abeat, quin passionem, &
mortem tuam recolam, ejusque præser-
tim in hora mortis particeps efficiar.
O mœstissima Mater impetra mihi, per
dolores filii, & tuam compassionem
quotidie memori, tecum cum cruce li-
benter stare, cum filio tuo crucifigi, &
tecum ac cum eodem æternum vivere.

Sequitur oratio devotissima, quam re-
fert Hortulus animæ impressus Lug-
duni Anno 1516. Kalend. April. &
additur: qui cunque eam triginta
diebus devotè dixerit in honorem
SS. passionis Jesu Christi, & in ho-
norem B. V. quæcunque licita petiê-
rit, impetraturum. qua authoritate
non additur.

SANCTA MARIA perpetua Virgo Vir-
ginum, Mater misericordiæ, Mater
gratiæ, spes omnium desolatorum, con-
solatrix omnium desperantium; per
illum

illum gladium doloris, qui tuam pertransiuit animam, dum unigenitus filius tuus Dominus noster Iesus Christus supplicium mortis pateretur in cruce. Et per illum filialem affectum, quo ipse materno dolori compassus, integerri-
mæ dilectionis suæ Vicario Sancto Iohanni Te providendam commendavit, compatere, condole, consule quæso anxietati, aduersitati, infirmitati, paupertati, solitudini, & qualicunque necessitati meæ. O miseratrix miserorum; O dulcis consolatio afflictorum, ac Mater misericordiarum; desolatorum piissima consolatrix, & in omni necessitate pupillorum prompta adiutrix! Ex audi ergo preces meas, & respice orbitatis meæ, & miseræ lacrymas. Et quia in diversis malis, & angustiis propter peccata mea positus sum, ignoro ad quem fugiam, nisi ad Te Dominam meam dulcissimam Virginem Mariam, genitricem Domini nostri Iesu Christi, conformem, ac consimilem, ac reformatricem humanitatis nostræ. Ergo aures tuæ pietatis sive consuetæ mi-
seri-

fericordiæ tuæ precibus meis benigne accommoda. Per viscera misericordissimi filii tui; per dulcedinem quam tuæ habuit, quando humanum genus amplexatus est, ut deliberaret una cum Patre & Spiritu Sancto carnem pro nostra salute assumere fragilem; & Angelo annunciante, & Spiritu Sancto obumbrante de te piissima Virgo MARIA incarnatus est; & novem mensibus in tuo sanctissimo utero clausus, Deus & homo gestatus est; ac discursis novem mensibus Spiritu Sancto cooperante gloriosam aulam tui virginalis uteri egrediens, non aspernatus est visitare mundum. Per angustiam, quam idem filius tuus Dominus noster Iesus Christus habuit, quando in monte Oliveti Patrem invocavit, ut si fieri posset, transieret ab eo calix passionis suæ. Per trinam orationem ejus: per tristem quoque incessum tuum, quo secuta es eum cum lachrymis ad crudele spectaculum passionis ejus, & mortis. Per probra, sputa, colaphos, irrisiones, falsas accusationes, & judicia injusta; per vestem

vestem sorte, & ludo acquisitam; per vincula, & flagella ejus, per trinas lachrymas ejus, per guttas sanguinei sudoris ejus, per patientiam, & taciturnitatem illius, per pavorem, & tædium, & mœstitiâ cordis ejus. Per verecundiam, quam habuit, quando denudatus est in cruce, & coram Te, piissima Virgo Maria, omnique populo perpendit. Per regale caput ejus aridine conquassatum; per spineam coronam ejus; per sitim, & gustum aceti cū felle mixti. Per lanceam infixam sacratissimo lateri ejus per sanguinem, & aquam, quæ de latere profluxuerunt, & misericordiam & gratiam super nos abundantes effuderunt, per clavos infixos manibus, & pedibus ejus; per commendationem ejus, quâ Patri suam preciosissimam animam commendavit; Per dulcissimum spiritum ejus, quem cum clamore valido, clamando Heli Heli Lamafabathani. Et inclinato capite emisit spiritum dicens: Consumatum est. Per scissuram veli in templo, & terræ; per obscurationem solis & lunæ; per tremorem terræ; per misericordiam ejus factam in latrone; per

per crucem, & passionem ejus, per descensionem ejus ad inferos; Per omnes animas, quas adventu visitationis suæ lætificavit; per gaudium, & victoriam, & gloriam resurrectionis ejus; per apparitionem ejus, qua per quatragesima dies post resurrectionem Tibi præelecta Virgo Maria, & Apostolis; cæterisque electis apparuit, per gloriosam ascensionem illius, qua Te Virgine gloriosâ, & ipsis cernentibus in cælum elevatus est. Per gratiam Spiritus Sancti paracleti, quam discipulorum cordibus in lingvis igneis infudit, & per eos in toto orbe terrarum longè lateque diffudit; Per tremendum diem judicii, quo tempore venturus est judicare vivos & mortuos, & sæculum per ignem. Per omnem compassionem ejus tecum in hoc mundo participantis; per suavitatem osculorum ejus, per ineffabile gaudium, quo assumpta es in conspectum ejusdem filii, ubi gaudes & exultas sine fine; Lætifica cor mecum, & exaudi me in hac petitione mea, pro qua suppliciter exoro, & devote. (*hic profer petitionem tuam*)

Et

Et sicut certus sum, quod ille nihil tibi negans, te honorat; ita sentiam facilius, plenius, celerius, & efficacius tuum sanctissimum adjuvamen & consolamen, sanctissimam suavitatem misericordissimi cordis tui, & sanctissimam filii tui voluntatem timentium se, & delectantium in se, & petitionem cordis eorum, & summam necessitatem meam in his, & in omnibus rebus; pro quibus sanctissimum supplex invoco nomen tuum, & adjuvamen tuum, ut obtineas mihi apud Deum dilectissimum filium tuum in fide catholica, spem firmam, charitatem perfectam; veram cordis contritionem, fontem lacrymarum, sinceram confessionem, dignam ac sanctissimam satisfactionem, diligentemq; custodiam à peccatis, contemptum mundi, dilectionem Dei & proximi, flagella dilectissimi filii tui, in corpore meo immundissimo, veram patientiam ad omnia, quæ pro amore filii tui sunt sustinenda, etiam mortem turpissimam si oportuerit, executionem votorum, perseverantiam in bonis operibus,
mor-

mortificationem propriæ voluntatis, conversationem tibi placentem, felicem obitum, & in extrema hora vitæ meæ pœnitentiam vehementem, bonique sensus integritatem cum loquela Fratrum, & sororum, & omnium benefactorum meorum vivorum, & mortuorum vitam sempiternam, Amen.

Parthenophile, plura ista sunt, quam una forsan die obire possis; non moror, fac quæ potes; cœterum non ægre feras, toties dolorum Christi, & compassionis SS. Matris ejus te meminisse oportere; Res constat ingenti præmio. & ut concludam, scias piissimum virum nomine Sanchez ex ordine S. Francisci non aliud fere cogitare, aut meditari solitum, quam Dei Matris acerbissimos dolores, quos à doloribus filii sui olim capiebat; & ob eandem causam non aliter erat consternatus perpetuo quasi, quam si præsens Virgini dolenti adfuisset. Mercedem tulit ingentem, sæpe enim Consolatrix afflictorum, unâ cum Ioanne Evangelista teste scilicet dolorum Virginis sub cruce stan-

stantis; eundem ingenti cordis solatio
& gaudio invisit. *Ann. Mar. 13. Jan.*
O si vel semel hoc tibi obtingat, quam
amplo munere tuum obsequium erit re-
pensum. Sed ne tibi metuas; indigni
equidem sumus istâ in terris lætitiâ,
erit, cum post dolorum horum piam
memoriam, æternum cum Virgine, in
cœlis lætabimur.

DIES VENERIS.

Stabat autem juxta crucem Jesu
Mater ejus. *Joan. 19.*

CAPUT I.

*Magnitudo dolorum Beatissimæ Virginis
consideratur ex triplici amore erga
IESUM filium suum.*

Non ita rerum imperitus es mi Par-
thenophîle, quin noveris rebus
quibuslibet precium & æstimationem
imponi ab amore, amor scilicet judex
est, & censor valoris, à quo cujusque
rei dignitas dependet; hinc fit ut sæpe
res tantâ arte, ingenioque elaboratas,
à natu.

à natura non raro ita perfectas, ut vix aliquod precium dignitatem earum exæquare possit; verum cum iudice amore careant, flocci fiunt, ac jacent. Certe virtutis tantus splendor est, tantumque precium, ut, vel ipsis ethnicis testibus, si oculis videri posset, mirabilem sui in animis hominum amorem excitaret, verum cum non videatur, non amatur; atque hinc est, quod à paucis condignè æstimetur. Sicut ergo forma, juxta Philosophorum placita rebus dat esse physicum; sic amor dat esse morale precii, & valoris. Quid prætulit Reginam Esther omnibus fœminis, tot regnis, & provinciis pulcherri-
mis repertis, ut ei dimidiam monarchiæ partem Rex Assuerus promitteret? *Esther* 4. prætulit ejusdem regis amor. Quanto non amore subinde homo rapitur in caducum flosculum? lapillum fragilem, quem ipsi idcirco preciosum vocitant; eoque per infortunium aliquod amisso, heu quam cruciantur, furere occipiunt, laqueos meditantur, ipsos dæmonas evocant, ut re-

K

amatâ

amatâ & concupita repotiantur. Quo igitur rei cujusdam amor altiores in pectore hominis egit radices, possessioque illius magis stabilita est; tantò intolerabilior ipsius apparet amissio, tantoque majores cruciatus, angores, & tormenta cordis illi progenerat, qui rem tantopere dilectam perditam deplorat. Ex quo clarissime rursus convinci potest, in SS. Virginis pectore, ac animo inexplicabiles, solique Deo cognitos dolores arsisse, quod ipsa sola præ creaturis reliquis omnibus filium maxime diligeret, cum tam dilecti mors, amissioque instaret. Erat autem amor Virginis erga dilectissimum filium suum triplex, ex quo vicissim ineluctabilis magnitudo doloris Matri dolorosæ enata fuit. Et primus quidem *Naturalis* erat, *acquisitus* alter, & tertius *supernaturalis*. De naturali certe amore constat Deiparam filium plus dilexisse, quam cæteræ matres omnes diligant; diligebat suum Jesum non tantum ut partem sui, sed ut se ipsam; si enim ideo Matres plus diligunt filios, quam iidem à Patribus diligan-

ligan-

ligantur, quia magis sciunt quod sint earum filii, quam Patres. Sciebat Virgo Deipara cujus hic esset filius perfectissime, suus, & Patris æterni. Erat hic filius ejus unigenitus, atque sine Patre secundum humanam naturam, adeo ut reliquorum parentum erga filium divisus, totus in solam matrem confluxisset. Profecto Hieremias 6. cap. ut eam nobis proponat amaritudinem, qua peccatorem suum lugere peccatum oporteret, inquit: *luctum unigeniti fac tibi plantam amarum.* Et Isajas declarans magnitudinem divini amoris erga suos, & singularem curam eis velut infantibus blandiendi, & consolandi in ipsius Dei Personâ sic loquitur: *Quemadmodum Mater consolatur filios suos, ita & consolabor vos.* Regiusque psaltes ut ingentem erga Jonatham, quem interiisse audiêrat, amorem testaretur, exclamavit: 2. Reg. 1. *Doleo super te frater mi Jonatha decore nimis, & sicut Mater unicum amat filium suum, ita ego te diligebam.*

Erat præterea hic Unigenitus **MARIE** cunctis gentibus desideratus, in-

dole sanguinea, genioque ad summam admirationem amabili; Erat corpore, & mente Virgineâ, proportionem membrorum, & compositione formosissimus, Matrique similimus. si autem teste Bernardin: Senen. tom. 3. serm. 1. de glor. Nom. Mariæ art. 1. c. 2. similitudo & propinquitas est causa naturalis amoris, juxta illud Eccli. 23. omne animal diligit sibi simile. Necessè est inter Matrem hanc, huncque filium amorem fuisse perfectissimum, utpote maxime sibi propinquos, maximeque similes. Christus enim secundum humanam suam naturam totus erat de substantia Matris, si carnem spectes; Unde inter nullos fuit tanta dilectio, & intensissime filius à tanta Matre diligebatur in tantum, ut nullus amor Maternus eidem posset comparari. Erat præterea filius vitæ integerrimæ, moribusque compositissimis, ac sanctissimis; Erat Davidici Regni heres, & universorum Dominus; Erat in illo denique quidquid amabile in ullo vel haberi, vel optari potest. Mater præterea castissima nullis peregrinis, vel privatis

vatis

vatis amoribus retardabatur, neque amando filium excessum quendam amoris, ut cæteræ Matres subinde solent, poterat committere, hinc rapiebatur tota in filium absque ulla dilectionis intermissione. Ex quibus illud conficitur, si tantopere Mater Jesu naturali amore filium est profecuta, necesse est, in morte ipsius, ac amissione tantum dolorem materna confecisse viscera, quantus nullus dolor exstitit, vel cum omnium Matrum primogeniti ab Angelo devastante interficerentur in Ægypto; vel si omnium Matrum filiorum simul interemptorum dolor in unus miseræ Matris pectus conflueret. Sicut credimus authori Ciceroni in eo dialogo, quem de amicitia conscripsit, Orestem & Pyladem simul à Rege Thoante comprehensos fuisse, quod crederentur Dianæ simulacrum auferre furto voluisse; cum Orestes capite damnatus fuisset, nec tamen recte nosset, quis Orestes, quisve Pylades vocitaretur, Pyladem Orestis sibi amicissimi nomen tribuisse; obstitisse contra Orestem, seque

hoc nomine compellari, affirmasse, nec prius amore certare desiisse, quam ulterque vel neci traderetur, vel alter pro altero victima caderet, vel certe, ut contigit, utrique vita maneret. Quid sentiendum de amantissima filii sui Maria, quam illa amoris vehementia adacta, libenter filii loco vitam posuisset, quantoque acerbior ipsi vita fuit, quam optata mors, quod ab eo separaretur, quem ipsa tantopere dilexerat. *ficcine separas amara mors.* Quanto rectius ipsa dicebat, quam Agrippina de impio suo Nerone; Imperet filius meus, etsi miseram, imo ex eo capite felicem occidi, vel occidere matrem oportebit. Si Iacob audito nuncio de morte filii tantum doluit, ut *Gen. 37.* scissis vestibibus indutus sit cilicio, luxeritque filium suum multo tempore, omnemque consolationem respuerit, dicens: *descendam ad filium meum lugens in infernum.* Quid doloris, quidque mæstitiæ Virgeneo pectori adhæsisse autumas Parthenophile, in morte sui unigenti? gemebat scilicet: *Fili mi Jesu, Jesu fili mi, quis mihi tribuat*

tribuat ut ego moriar pro Te, Jesu fili mi, Fili mi Jesu; Doleo super Te fili Jesu, decore nimis, & amabilis; ac speciose præ cunctis filiis hominum, Quis mihi hoc tribuat ut moriar pro te fili mi Jesu! Verissimum igitur est, quod Bernardus de lamant. B.V. tradidit: Non credo plane enarrari posse dolorem Virginis, nisi tantum fuisse creamus, quantum unquam dolere potuit de tali filio talis Mater.

Alter amor amantissimæ Matris erga filium dilectissimum erat acquisitus, cujus perfectio juxta Philosophum 8. Eth. c. 3. & 5. ac S. Thomam 22. quæ 23. a. 1. requirit idem domicilium, benevolum, & mutuum amorem, solet enim amor foveri & nutrirî communicationis, & familiaritatis pabulo, quo deficiente facile evanescit; unde & Aristoteles ait: *silentium dirî mere amicitias*. Ex quo capite rursus præcellentissimum fuisse Virginis amorem in suum dilectum clarissime convincitur. Aliæ imprimis Matres utero gestantes prolem non agnoscunt, multo minus cum eadem confabulantur, neque enim vel infantes usu rationis utuntur, vel Matres

qualis sit advertunt; Dominus autem
 Jesus à primo suæ conceptionis instan-
 ti, omni ratione, prudentiâ, & sapien-
 tiâ, quâ creatâ, quâ increatâ pollebat,
 atque adeo ab eo momento, quo verba
 illa Deipara protulit: *fiat mihi secundum
 Verbum tuum*, ab internâ cum filio suo
 colloquutione nunquam cessavit. Quis
 referat suavissima colloquia ut primum
 mundo edidit salvatorem? quis ediffe-
 rat benevolentiam Matris dum millena
 infingeret amoris oscula, foveret sinu,
 lactaret ubere. Erat deinde vita utriusque
 communis inter labores, & duri exilii
 incommoda, quæ tum abditi cordis,
 sensuumque communio non intercesse-
 rit, ubi tam continua alterius in alte-
 rum amoris argumenta, ubi Natus sine
 Patre amorem utriusque parentum debi-
 tum uni Matri impendebat, ubi Mater
 sine complexu conjugis, & paternas in
 amando filio vices simul explebat, il-
 ludque identitem utriusque auribus in-
 sonabat: *Dilectus meus mihi & ego illi cant.*
 3. *Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus.*
 Posteaquam autem Puer Jesus profictebat
 etate

estate & gratia apud Deum & homines;
 Quantum seminarium amoris præbe-
 bat pulchritudo, & forma insolita, stu-
 penda & nunquam visa decoris species,
 & Majestas? Erat præterea unicus filius,
 Matris studiosissimus & observantissi-
 mus; Erat desiderium collium æterno-
 rum, & desideratus cunctis gentibus.
 Erat præterea ea Mater, seque ipsam
 clarissime talem agnoscebat, quæ tot,
 tantisque beneficiis à filio præventa,
 & cumulabatur indies, ut nec supremus
 Angelorum princeps ea fatis capere va-
 leret, cum & filius Deus esset, & infinita
 posset, & infinite quasi amatæ Matrî
 vellet conferre. Accedebant beneficia
 mutua Matris in filium, de quibus Me-
 thodius *orat. in Hypop. Dom. ad Virgi-*
nam conversus, sic eam alloquitur: Eu-
ge, Euge, quæ debitorem illum habes, qui
omnibus mutuo dat; Deo namque universi
debemus, Tibi vero etiam ille debet. Nos
profecto omnes Deo vitam debemus,
suscepitque idem beneficium à Domino
Virgo; at debet vicissim vitam, quam
habet humanam Virgini Deus, utpote
 K § quam

quam ab ipsa per veram generationem suscepit. Itaque Creator omnium cui omnes creaturæ debent, bruta elementa, flumina, fontes, plantæ, volucres, pisces, astra, cœli, & cœlestes spiritus, debitor factus est MARIÆ; ex quibus beneficiis mutuis, quamvis longe majoribus illis, quæ Virgo acceperat, indies indiesque augebatur Amor & incomparabiliter crescebat. Præterea summa erat amicitia Matrem inter & filium, quam, si vera sit, charitate metiri debemus, estque ea nil præstantius. Est enim vera amicitia rerum divinarum humanarumque cum benevolentia consensio, à qua summa voluptas ex charitate, & virtute nata, separari non potest. Quantus ergo in sanctissimo Virginis pectore viguit acquisitus amor? in quo nascebatur quotidie, & quasi per singula momenta nova radix & causa, & flos novi amoris. Filius ergo & Mater, inter quos teste Aristotele 8. Eth. cap. 7. 9. 14. Proprie amicitia potest consistere, omnes leges, omneque officium amicitia perfectæ expleverunt.

runt. Fuit itaque amor benevolentiae, quo sibi mutuo bonum volebant; fuit amor fundatus in communicatione bonorum, & sanguinis, ac virtutis. Fuit demum amor utrique cognitus; adeoque summa & perfecta amicitia, in qua omnia commoda, studiaque referebantur ad utilitatem amati, ita ut esset continuus fluxus, & refluxus amoris reciproci, plusque studeret amato amans, quam amans sibi ipsi amanti. Erant ergo in Christo omnes conditiones, quae Matrem incitarent ad summos amores. Dicebat ergo Jesus Matri: *Omnia es una mihi;* & Mater filio: *Unus es omnia mihi.* Filius, cognatus, Frater, Soror, Pater, Mater, Sponsus, Amicus, Fidejussor, Pastor, Spes, Vita, Protectio, Solatium, Creator, & Deus meus. Neque unius mensis, annive decursu sanctus hic crevit amor, hinc si computationem instituamus à conceptione Christi, usque ad mortem, necessesuit, ut quasi in infinitum excreceret hic acquisitus amor. Si enim Petri, Joannis, & Magdalenæ amor longe mino-

K. 6

re, &

re, & per annos pauciores cum aman-
tissimo Salvatore consuetudine, eo usq;
excrevit, ut Christo interrogante: *Pe-
tre diligis me plus his?* ille responderit:
Tu scis Domine quia amo Te. Joannis 21. Et
Joannes per antonemasiã dicatur:
Discipulus ille quem diligebat Jesus. Joan.
12. Et de Magdalena ipsa testetur Ve-
ritas: *Remittuntur ei peccata multa, quo-
niam dilexit multum.* Quousque excre-
visse existimandus est amor Maternus?
certè eò usque, ut inter homines, vel
puras alias creaturas major haberi non
posset. Expende nunc Parthenophile,
quis, quantusque mæror, cum tot an-
norum tenerrimæ consuetudini assue-
tam Matrem deserit filius, qui unus ei
erat omnia; cum in tristem mortem
clauderentur oculi illi columbarum,
quæ stellularum duarum instar corrup-
cabant; cum mortualem pallorem ea
indueret facies, in quam desiderabant
Angeli prospicere.

Jam vero ad tertium amorem quod
attinet, quique supernaturalis dicitur,
fuit is absque omni dubio omni natura-
li amore

si amore incomparabiliter major & fortior; comprobavit hoc experientia in piissimo Abrahamo in quo charitatis amor erga Deum ita superavit, ac transcendit amorem naturalem erga filium suum Isaac, ut cum Deus sibi eundem dilectissimum filium immolari præcepisset, ipse Parens non hæreret vibrare gladium, caput filio demessurus, nisi aliud Deo visum fuisset. Hinc & à Domino audivit: *Nunc cognovi quod timeas Deum*, timore scilicet filiali, qui ex amore charitatis procedit. Hinc præclare dictum est à Spiritu Sancto *Cant. 8. Fortis est ut mors dilectio*. Sicut enim mortis fortitudo tanta est, ut omnia sibi subjiciat, etiam ipsum Salvatorem nostrum in cruce; Ita amor, & charitas ac dilectio Dei omnia vincit, omnia suo imperio subjicit, ipsum etiam Numen. Quantus autem fuerit hic amor supernaturalis in Virgine non existimem puram aliquam creaturam sufficienter assequi valere. Si enim hominis excellentia in statu supernaturali recte desumitur, ut docent Theologi, à magnitudine

dine gratiæ & charitatis; occurrunt verba S. Chrysoft. serm. de nativ. B.V. *Quidnam illa sanctius, non Prophetæ, non Apostoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Throni, non Dominationes, non Seraphim, non Cherubim, non demum aliud quippiam inter cæteras res visibiles, & invisibiles majus, aut excellentius inveniri potest. Similia quamplurima leguntur in SS. PP. Occurrit S. Bonav. in spec. Virgo attulit aurum charitatis infinitum. Occurrit S. Ansel. de excell. Virg. c. 3. Nullus hominum vel Angelorum penetrare potest immensitatem divini amoris erga Virginem; & infra: Ineffabilis est, & stupenda omni seculo hujus mulieris gratia. Sed hisce pluribus non inhærebo, si tamen licet Parthenophile, immensitatem quandam hujus tuæ Dominæ charitatis, & amoris videre, quos & illam pluris æstimes, & magnitudinem dolorum exinde facilius colligas, & te fortius ad patiëntiam excites, posteaquam creaturam adeo Deo, præ reliquis omnibus dilectam, tot, tamque duris laboribus exercitam, perspexeris; tabulam tibi ex Justo Polono in lit. tit.*

Mater

Mater Div. gra. Viro de laudibus Matris Dei optime merito depromam, ex qua ad trigessimum solum actum divini amoris prima hora suæ animationis progressa est SS. Virgo, etiam adhuc existens intra uterum. Tabula autem supponit duo i. Beatam Virginem in gratia excellenti creatam, quam hic ponit author intensam ut 100. alii vero longe majorem, ita ut hic centesimus gradus perexiguus respectu tantæ Matris Dei futuræ censeri possit. Alterum est, quod docent Theologi, Virginem Deiparam gratiæ semper meliore modo cooperatam fuisse, adeoque secundum totam latitudinem habitus, ita ut secundo actu ad minimum tantum gratiæ & charitatis acquireret; quantum ex actu priore relictum fuerat, & sic deinceps. Jam inspicite tabulam

Progress

Progressio Geometrica triginta terminorum, cuius
radix sit 100. proportio vero dupla.

100	
200	
400	
800	
1600	
3200	
6400	
12800	
25600	
51200	
<hr/>	
102400	
204800	
409600	
819200	
1638400	
3276800	
6553600	
13107200	
26214400	
52428800	
<hr/>	
104857600	
209715200	
419430400	
838860800	
1677721600	
3355443200	
6710886400	
13421772800	
26843545600	
53687091200	
<hr/>	
Summa 107374182000.	

Numera nunc, si potes Parthenophile hos gradus charitatis, & gratiæ, quos Virgo Deipara acquisivit, forsan primo vitæ in materno utero actæ quadrante; & perge, si potes, progredi eadem proportione numeri, & temporis, ad annos circiter sexaginta tres, tum inspice thesaurum habitualis gratiæ, & charitatis in Virgine repertum, ac discet tandem, quid sit esse *Matrem Dei plenam gratia*. Discet quantopere Deus delectetur patientia, quando hanc creaturam, post humanitatem Christi sibi dilectissimam, & tanta charitate munitam, tot nihilominus angustias, doloresque voluit sufferre. Discet demum cum sanctissima Virginis anima tota propemodum charitate in suum Jesum diffunderet, quibus illa tormentis, suppliciis, afflictionibus æstuaverit, videndo sibi tantopere super omnia dilectum, tot cruciatibus, infamiis, excarnificationibus & ipsa demum crudelissima morte interfici. Intensissimos profecto fuisse Virginis dolores necesse est, sicut amor omnium erat ardentissimus. Advertit hoc prudenter
Bona-

Bonavent. cum dixit: *nullus dolor amarior, quia nulla proles charior.* Et colligitur ex eo quod fugientibus discipulis ipsa generosior omnibus in fide perfisteret, & dilectione, prout habet Guilielmus in com. sup. cant. c. I. *Tanta virtute Christum dilexit, ut ad titulum suæ laudis sufficiat, quod mentem ejus tanta vis amoris occupaverat, ut fugientibus discipulis, oblita se-
xus fragilis, ipsa cum lachrymis astant cruci, & condolens morienti animam suam pro filio suo, etsi minime posuit patiendo, tamen exposuit compatiendo.* Stabat igitur sub cruce Mater Jesu, ast quomodo stabat? O dolores, inquit Bernardus super Evang. inexplicabiles, *ineffabilis reciprocatio sancti amoris, filius patitur, & intus valde compatitur Matri; Mater vero compassa est patienti filio: tantus nempe impetus passionis Domini Jesu fuit, ut quasi torrens ipsum impleret patientem; quia teste Psalmistâ: de torrente passionis in via bibit, ut sic Christo impleto, in Matrem fueret compatiens, quâ similiter impletâ, ad filium redundaret inundatio amaritudinis, & mœroris.* Stabat igitur sub cruce Mater Jesu, & (ut habet Ludolph. de Saxonia)

Aspicie.

Aspiciebat ancilla Dominum suum in cruce
 pendentem, morientemque turpissimè, tanto-
 que dolore vexabatur in mente, quod non po-
 test explicari sermone, manabat enim sanguis
 ex quatuor partibus rigantibus undis, ligno
 manibus, pedibusque clavis confixis. De vul-
 tu illius pulchritudo effluxerat omnis, & qui
 erat præ aliis hominum speciosus, videbatur
 indecorus omnium. Videbat, quod compleba-
 tur propheticum illud in eo: Vidimus eum, &
 non erat aspectus, neque decor, quia iniquo-
 rum livor & verbera scedaverant vultum
 ejus. Deinde sic Virginem loquentem
 inducit: Videbam me deserì ab ipso quem
 genui, nec supererat alius, quia mihi erat uni-
 cus, & ideo non potuit capi in me dolor meus;
 Vox mea fere perièrat omnis, sed dabam gemi-
 tus & suspiria; volebam loqui sed dolor ver-
 ba rumpebat, quia verbum jam mente concep-
 tum, dum ad formationem protenderet oris, ad
 se revocabat imperfectum nimius dolor cordis.
 Vox tristis sonabat foris, vulnus denuncians
 mentis: Verba dabat Amor, quæ raucum
 sonabant, nam lingua vocis magistra perdide-
 rat usum loquendi. Videbam mori, quem
 diligebat anima mea & tota liquefiebam
 præ

præ

præ doloris angustia; Asspiciebat & ipse be-
 nignissimo vultu Matrem plorantem, & me
 voluit paucis consolari; sed ipsa consolari
 non poteram, sed flebam dicens: Fili mi, fili
 mi! quis dabit ut ego moriar pro te, moritur
 filius, cur secum non moritur misera Mater?
 Amor unice, fili dulcissime noli me derelin-
 quere post te, trabe me ad te ipsum, ut ipsa
 moriar tecum; male solus morieris, tecum
 morte perimatur ista tua genetrix! O mors
 mihi misera noli parcere, Tu mihi sola præ cun-
 ctis places; exerce vires tuas, trucida Matrem,
 & cum filio perime simul. Fili dulcor unice,
 singulare gaudium, vita animæ meæ, & omne
 desiderium, fac ut moriar tecum, quia Te ad
 mortem genui, sine Matre noli mori. Recog-
 nosce me miseram, & exaudi precem meam,
 exaudi me obsecro, in tuo me suscipe patibulo,
 ut qui una carne vivimus, una morte perea-
 mus. Et infra. Vita mea moritur, & salus
 perimitur, ac de terra oritur omnis spes mea,
 Cur ergo vivit in dolore Mater post filium?
 tollite, suspendite Matrem cum suo pignore.
 Non parcis proli, non parcas & mihi. Tu mi-
 hi soli mors esto se va; tunc enim summè gau-
 derem, si cum Christo meo mori possem. Me-
 lius

lius est mihi mori, quam vitam ducere mortis.
 O fili chare, ô benignissime nate, miserere Ma-
 tris, suscipe preces, desine nunc esse durus Ma-
 tri, qui semper ei fuisti benignus in cunctis. Ni-
 hil vero dulcius mihi quam tecum mori, & ve-
 rè nil amarius est, quam vivere post mortem
 tuam. O Jesu tu mihi Pater, Tu mihi Ma-
 ter, tu mihi sponsus, tu mihi filius, tu mihi om-
 nia eras: nunc orbor Patre, viduor sponso,
 desolor prole, omnia perdo: O fili mi quid
 ultra faciam? finem imponere cogor
 Parthenophile, innumeræ sanctorum
 ejusmodi prostant sententiæ, quibus ex
 amore Matris in filium, ejusdem colli-
 gunt acerbitatem dolorum, tantum &
 tu Matrem tuam diligere comprobabe-
 ris, quantum condolebis.

CAPUT II.

*Amore dolorosæ Virginis libenter, & patien-
 ter ferre amissionem bonorum; præsertim,
 parentum, liberorum, amicorum &c.*

Non mediocri laude digni censendi
 sunt ii Parthenophile, de quibus
 Apostolus: Bonorum vestrorum jactu-
 ram

ram

ram cum gaudio suscepistis. Heroicæ siquidem indolis indicium est, generoso pectore bona ejusmodi temperalia spernere; vel certe eo usque solum in iis amandis progredi, ut si vel bello, vel casu, vel alio quodam infortunio perdantur, ut non modo nullam inde graviolem tristitiam concipias, aut de statu mentis quasi dejiciaris; sed insuper plenâ, perfectaque animi resignatione divinæ providentiæ, sanctissimoque ejus beneplacito heroicè transcribas. Quid enim si aut messis non respondeat sementi; aut vindemia non exæquet expensas, aut incendio domus conflaret, aut furto auferatur supellex, aut famuli, ancillæque incuria minoris, majorisve boni facias jacturam, aut etiam inimico bello omnia depopulentur; quid est inquam, quod tantopere excandescas, diris cuncta devoveas, execrationibus dæmonas excites inferno obvios quosque rabidi ad instar canis allatres, & mordeas; Ariolos & Pytho- nissas accersas, demum eò dementiæ progrediaris, ut æternum, optimum- que Nu-

que Numen blasphemiiis tuis provocas,
& summo, flammisque puniendo scele-
re, libidinosâ lingua velut tibi injuriam
provocas? An bonorum ejusmodi tem-
poralium tanta vel vis est, vel utilitas
censenda, ut jure quodam illorum
causa summum bonum violandum pu-
tes? profectò si rectè sapes, gaudio
insuper te affici oporteret, quo relictis
his omnibus nudus nudum Jesum subse-
qui, & consequi valeres. Ita insuper
haberes thesaurum repositum in cœlo,
nomenque tuum libro vitæ ascriptum
contineretur. Quod si vero res levio-
ris cujusdam considerationis contigit,
quæ nec opes omnes abstulit, ne nota-
bilem familiæ injuriam intulit, tantun-
dem tamen irascaris, næ tu longè poenâ
majore dignus existimandus es. Læ-
tandum tibi potius, & summo opere qui-
dam fuerat, quod divina bonitas, ac
providentia alicujus te meriti reddere
voluerit participem, cujus possessio-
nem ut adires, tua te non permisit te-
nacitas. Accedit quod hoc qualicunc-
que bono sublato, cura similiter solli-
citu-

citu-

citudoque adempta sit. Oblata subinde erant dono ex Hungariâ Sigismundo Imperatori quatráginta aureorum millia; de quibus cum noctu cogitaret attentius, quem in usum potissimum tantum thesaurum impenderet, ex ea cura accidit, ut somnum capere non posset; Ergo intempesta nocte, huc Duces, clamat, Consiliarii, aulici, proceres! quibus solícite accurrentibus, & nescio quid mali ominis suspicantibus omnem eam aureorum summam distribuit, donoque reliquit, inquiens: *Ite, nunc securè nobis dormire liceat. Profecto bene accinit Juvenalis Satyr. 10.*

*Paucæ licet portes argenti vascula puri,
Noctè iter ingressus, gladium, contumq; timebis,
Et mota ad Lunam trepidabis arundinis umbram
Cantabit vacuus coram latrone viator.*

Sed quid ista ego commemoro; consideremus Parthenophile Heroas Christianos, qui contemptis omnibus divitiis, jaçturam omnium bonorum amore Christi forti animo pertulerunt. Magnus ille Philippus Caroli V. filius quos non sumptus fecerat in exstruendâ classe, qua-

se, qualem orbis terrarum hæcenus non viderat, quas non impensas in colligendis militibus, cæteroque apparatu comparando insumpserat, videbatur uterque orbis iis impendiis exhaustus, nec jam dubium fere restabat totam Angliam ea machina perditum iri. Verum aliter Deo fuit visum, periit scilicet classis, periit milites, periit conceptus, periit spes omnis, si eam duntaxat excipias, quam animo fovebat Philippus, quamq; prodidit his verbis, cum cladem infandam percepisset: *Sit nomen Domini benedictum! Dominus dedit, Dominus abstulit.* Euphraxia Antigoni filia desponsationi nobilissimi Juvenis præelegit velum religiosum, cum si nuptiasmitteret, amplissimæ divitiæ à Theodosio reciperentur, dicens: *Opes meæ Christus est.* Verum hisce pluribus adducendis super sed eo, tum quod passim prostent, tum quod bona ex parte ubi de paupertate æquo animo ferenda dixi, allata fuere. Venio itaque ad illud punctum, ut solatii tibi loco aliquid afferam, si forte liberos charissimos, si Parentes optimos,

L

timos,

timos, si amicos integerrimos amiseris, quorum jactura profecto gravissime accidere solet; sed credo non ita tibi Parthenophile, posteaquam dolores Virginis perspexisti, quos prope immensos ex amissione dulcissimi pignoris sui Jesu perceperat. guttulæ tui sunt dolores ad immensum mœstitiæ Oceanum comparati cum Virgineo mœrore. Neque tamen illa ob tanti filii mortem se lachrymis perturbatione plenis, aut insanis lamentis conficiebat, vel desperabunda concidebat, non insaniebat, aut nullum consolationi locum admittebat; sed singularem animi fortitudinem cum summo mœrore conjungens, secundum rationem tristitiam, angoresque suspiciebat. Sed secum si Bernardo credimus *serm. super Evang. stabat autem*. sic se ipsam alloquebatur: *Stabo & aspiciam oculus manus perforatas, & pedes: Videbo quomodo pendeat in patibulo mundi Salvator; & quomodo transeat ex hoc mundo; Accedam propius, & amplectar brachis, & depositum de cruce osculabor filium, Deum ac Dominum meum.* Interim
 qua-

qualiscuncque hic esset mæror, ac luctus, intra terminos manebat propriæ vocationis, & rectæ rationis, neque leges publicæ honestatis violavit, neque in conspectu populi quidquam impatientiæ, aut fœmineæ levitatis commisit. At, inquis, erat hæc Mater Domini, tot gratiis instructa, majorique fortitudinis spiritu prædita, quam omnes Christi Martyres, aliter se fors mecum gerit. Amisi Patrem, qui sustentabat; Amisi Matrem, quæ pauperis unicum erat solatium; prolem perdidit omni affectu mihi addictissimam, in qua familiæ spes, posteritatis incrementum, & tota ratio generis & familiæ dependebat. Itane vero Parthenophile, majore Virgo fortitudine prædita fuit cæteris Martyribus? miror te non addidisse, & majore, quam tu possideas; sed age, quanta & illa præ reliquis omnibus Martyribus, ut te taceam, tormenta sustinuit? recole quæ hæcenus disputavi tecum primis capitibus, & accuratè meditare, & veritatem videbis. Sed si tamen præ reverentiâ omnino cum

Matre Domini in comparationem venire nolis : alios quosdam in medium proferam mortales, tibi similes in eo quod dolorem mortuorum amicorum ingenti mærore prosequerentur, sed quibus te similem fieri oportebit ; admittendo consolationem ex sacris monumentis depromptam, & æquo animo ac patienti mente in honorem dolorosæ Virginis casum perferendo. Primum igitur audi, quo pacto D. Bernardus ingentem mærorem ex fratris sui Gerardi obitu conceperit, quamque nihilominus moderato animo tulerit. Sic ergo *serm. 26. super cant.* se ipsum depingit : Plango primum super mei ipsius plagâ, atque hujus jacturâ domus. Plango deinde super pauperum necessitatibus, quorum ille pater erat ; plango certè & pro universo statu nostri ordinis, nostræ professionis, quæ de tuo, Gerarde, Zelo, consilio & exemplo, robur non mediocre capiebat. Plango postremo etsi non super te, propter te tamen. Hinc prorsus hinc afficior graviter, quia vehementer amo. Et nemo mihi

mihī molestus sit dicens, non debere sic affici; cum benignus Samuel super reprobō rege, & pius David super parricida filio satisfecerint affectioni, & non ad injuriam fidei, non in superni suspirationem iudicii. Absolon fili mi, ait S. David; & Ecce plus quam Absolon hic. Salvator quoque videns civitatem Hierusalem, & praevidens ruituram, flevit super eam. Et ego propriam, & quae in praesenti est, desolationem non sentiam? plagam meam recentem, & gravem non doleam? ille flevit competendo, & ego patiēdo non audeo? Et certē ad tumulum Lazari nec flentes arguit, nec à fletu prohibuit, insuper & flevit cum flentibus, & lachrymatus est, inquit, JESUS. Fuerunt lacrymae illae testes profecto naturae, non indices diffidentiae &c. Sic nec fletus utique noster est infidelitatis signum; sed conditionis indicium. Haecenus Bernardus vir religiosissimus, & dolorem suum prodit, & simul exemplis ex scripturâ depromptis apud suos excusat, totumque casum sine diffidentia aliqua per-

fert. Sequere Parthenophile. Aliud refert Orosius Magnus ille quondam in Hispania Magister in perorando: Vidua, inquit, erat unicum habens filium, illustrem illum, ac multarum opum hæredem, hunc occidit inimicus ejus, & continuo se abscondit; cumque à Præ-tore querentur ad necem, novit occisi filii Mater eò prætorem contendere ubi se ille abdiderat; (Quo interim mærore confecta tristissima Mater; quas vindictæ postulatrices cogitationes suggererint inde amor filii unici, inde dolor, præcisaque hereditatis spes, tibi relinquendo considerandum Parthenophile) Sed ecce etiam in corde materno, tantum valuit Dei dilectio, Christi que imitatio, ut decreverit filii occisorem liberare, quod & fecit, mittens ei equum, & pecuniam, suadens fugam; quod cum reus fecisset, ingressa est oratorium suum, & pro filii anima oravit. Oranti astitit filius, admirabili luce fulgidus, sicque Matrem est allocutus: *Cum inimico pepercisti, & pro me orasti Mater mea verè effecta es; plus quam cum me genuisti.*
Insigni

Insigni nam tua charitate, & oratione à Deo obtinuisti veniam omnium meorum peccatorum, & indulgentiam consecutus sum multorum annorum, qui mihi restabant in purgatorio exsolvendi. Ecce dotatam & coronatam patientiam in obitu unigeniti. Sic ergo & tibi agendum deinceps erit, ut licet sentias, patienti tamen fortique animo perferas mortem amicorum, prout monuit Augustinus de verbis Apostoli, ubi ait, non contristandum de dormientibus sicut & cœteri his verbis: *Necesse est ut tristes simus, quando nos moriendo deserunt, quos amamus: quia & si novimus eos, non in æternum relinquere nos mansuros, sed aliquantum præcedere secuturos; tamen mors ipsa, quam natura refugit, cum occupat dilectum, contristat in nobis ipsius dilectionis affectum. Ideo non admonuit Apostolus, ut non contristemur, sed non sicut cœteri, qui spem non habent. Contristamur ergo nos in nostrorum mortibus necessitate amittendi, sed cum spe recipiendi; inde angimur, hinc consolamur. Inde infirmitas afficit, hinc fides reficit. Inde dolet humana conditio, hinc sanat divina promissio.* Hactenus Augustinus. Veniam tandem

ad finem Parthenophile, & ut contra omnes ejusmodi casus animum tuum obfirmes fortiter, non solum dic cum Seraphico Patre Francisco te mortuo Patre tuo, nunc eo rectius dicere posse: *Pater noster qui es in cœlis*. Sed qualiscunque demum is sit amicus, vel benefactor tuus, qui mortales hæc auras reliquit, ipsi imprimis bene preceris, dicasque: *Beati mortui qui in Domino moriuntur, à modò dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis*. Cogites deinde optimum Salvatorem tuum Jesum deinceps & Patrem & Matrem, & filium & filiam, & fratres & sorores, amicosque & amicas futurum, in quo spes omnes tuæ dependant, qui sit infinitè pulcher, inexhaustè dives, qui te sic dilexerit, ut cum inimicus ejus esses, & antequam tu nascere-
rere, ipse pro te mortem sustinuerit atrocissimam, & ut suam tibi probaret charitatem & pietatem, mortuo sibi latus aperiri voluit, ut destitutus ab omnibus, ibidem & domicilium invenires, & escam & potum æternæ salutis haurires. Dic igitur millies *Jesus meus & omnia!* Refert

fert Caufinus in *Symb. lib. 3. 38.* Indum
quendam juvenem adeo dulcissimos fi-
bi parentes mortuos adamâsse, ut ei-
dem semper in oculis hærerent lacry-
mæ, in ore dulcia Patris, Matrisque no-
mina perennarent; sed ingeniosius
quoddam stratagema ipsi suggestit a-
mor, in suo enim ipsius capite puer vul-
nus aperuit, dissimulatoque præ amore
sensu doloris, in hiante capitis vulnere,
paternos & maternos cineres, qua po-
tuit, sepelivit, ut semper aliquid Patris
ac Matris suo capite circum ferens, eo-
rum nunquam oblivisceretur. Prope
superstitiosa isthæc regii cœteroquin ju-
venis pietas: monstrabo tibi tandem
Parthenophile, augustius Mausoleum,
ipsi Mausolo, & Arremisiæ inviden-
dum, in quo amici tui defuncti cineres
reponas, utq; æternum illis sis conjun-
ctus, eodem te summâ pietate licet & de-
votione abscondas; hians scilicet latus
Salvatoris, ubi & fideles mortui tui ci-
neres in pace quiescent, & tu tranquili-
tate pristina donatus, dicēs rursus mil-
lies *Jesus meus & omnia!*

L S CAPUT

CAPUT III.

*Conaberis omnia opera tua in unione passionis Christi, & compassionis B. V. offerre Deo; & singulari cultu Passionis Christi Beatissimam Virginem tibi reddere benigniorem. Subi-
ciuntur in hunc finem devotissimæ pre-
ces S. Brigittæ.*

PArthenophile, devotio isthæc non unius solum hominis esse debet, ut opera sua Passioni Christi, ac compati-entis Virginis meritis uniat, sicque Deo velut alieno igne charitatis inaurata offerat; sed profecto totius populi Catholici. Res in confesso est apud omnes, unde primam hanc partem pluribus non pertractabo, unum duntaxat exemplum afferam, quo ad hoc virtutis exercitium exciteris. Pluribus annis sanctus ille Neapolitanorum Antistes Joannes omnia sua opera sic repræsentare, Deoque offerre consueverat; cum tertio tandem ante mortem die venientem ad se è cælo S. Paulinum conspexit, audivitque dicentem: *Frater Joannes quid hic facis? solve vincula tædiorum tuorum: &*
ian

jam veni ad nos. Simulque quem candidissimum manu ferebat mellis cœlestis favum illi ostentans; *hæc esea*, inquit, *quam manu teneo, apud nos abundat.* Dixit, & dulci amplexu Joannem salutans, favum illum in os indidit. Ergo tertio post die, qui erat Sabbathum sanctum, ad altare Joannes pro aris animam posuit. Fac & similiter Parthenophile.

Alterum cujus te moneo, pro hodierna præsertim die, qua Dominus Jesus pro nobis mortem amerosissimam oppetiit, est; ut omni conatu, singulari devotioni erga Christi dolores, ac passionem & mortem te dedas, sicque speciali quadam ratione tibi Dominam nostram Dolorosam devincias: Quam enim gratum sit Beatissimæ Virgini ea devotio, disces ex sequentibus: Lanfranchinus Januensis totum sanctitatis suæ, piissimique affectus fontem erga dolorosam Virginem, ex vulneribus Christi Salvatoris haufit. Aliis siquidem corpora curantibus, ille Crucifixo advolutus precabatur, flebat, plagas sanctissimas examinabat, admirans se il-

larum unicam esse causam. Cor demum totum Christo Crucifixo condonabat. Unde & impetravit ut aspersam Christi sanguine terram visitare posset; sed abiturum prævenit, & ad cælum mors evocavit. Quàm vero Beatissimam Virginem hac erga Christum Crucifixum devotione sibi devinxerit, adverte: Robaldus Ord. Prædicatorum sacerdos, dum pro Lanfranchini anima missæ sacrificium offerret, & recolendæ mortuorum memoriæ post elevatum Christi corpus, immoraretur; aspexit Deiparentem in brachiis animam Lanfranchini multo plus sole lucidiorem sibi semel, & secundo, & tertio exhibentem, ac dicentem: *Ecce anima amici, pro quo sollicitus sacram hostiam litasti. Ann. Eccl. tom. 13. anno 1237. n. 2. Sc.* Si igitur dolorosæ Virgini perplacere appetis Parthenophile, modo vulnera Salvatoris, modo ubera Virginis, inde sanguinis guttulas, inde lactis dulcedinem hausturus, accede; dicque cum Augustino: *Hinc pascor à vulnere, hinc lactor ab ubere; positus in medio, quo me vertam nescio.* Et

secun-

secundum S. Bonavent. Misce lac Matris cum sanguine filii, & fac tibi unam dulcissimam potionem. Refert Vincentius Carafa lib. 3. confid. 13. S. Mechtildi oranti visam dolorosam Virginem, vulneratum filium suum sinu materno complexam, & sic Mechtildi locutam: *Accedens osculare salutifera vulnera dulcissimi filii mei, quæ pro tuo suscepit amore, & in osculo gratias illis agendo, osculare cum gratiarum actione, vulnus lateris pro effluxu illo, quo in te, & omnes electos effluxit, effluit, & effluet sine fine. Secundo plagam manus dexteræ, quia ipsa est adiutrix, & cooperatrix omnium bonorum operum tuorum. Tertio osculabere plagam sinistræ manus, quia in illâ tutum semper invenies refugium. Quarto idem facies plagæ pedis dexteri pro ferventi desiderio, quo omnibus diebus vitæ suæ pro te in sitim cucurrit. Quinto denique osculabere, & gratias ages pro plaga pedis sinistri, quia in illa semper invenies remissionem peccatorum omnium. Sed libet adhuc unum afferre ex quo discas, quam gratum sit amantissimæ Virgini Crucifixi Salvatoris identitem recordari. Narrat id Bentijs in annuis*

sedis Juliacensis : In Peruanâ itaque
 provincia, ad miraculis celeberrimam
 Beatissimæ Virginis imaginem ibat pe-
 des æger Indus ; cui Domina nostra ap-
 paruit, hominem persanavit, & filii sui
 morientis vivam quasi ob oculos pin-
 gens imaginem, hunc de Christo Indico
 carmine hymnum edocuit, ut Crucifixi
 quotidie pie meminisset, qui postea se-
 quentibus versiculis, prout potuit, lati-
 nitati donatus est :

Pater en noster, genitor noster
 Rigidis clavis in cruce fixus :
 Cor transfixum cuspide amoris,
 Cruore toto corpore manans,
 Omnes circum proluit artus.
 Cernis caput, declivè caput,
 Caput hoc flavæ simile aristæ ?
 Viden' ut cingunt spinea ferra,
 Usque ad tenerum fixa cerebrum ?
 Patris heu nostri cerne capillum,
 Sparsum, in contemptum, sanguine fœ-
 dum !

Oculi tristes, lumina mæsta.
 Roseas lacrymas longè effundunt ;
 Fluxillè putes molle corallum.
 Heu ! confudit jam decus oris.
 Pallorque genis sedet exangvis.
 Etiamne manus ; Patrisne manus

Ferro

Ferro affixæ sanguine rorant?
 Os mellifluum Patris nostri,
 Pro me misero jam conticuit!
 Extra Solymæ mænia terræ
 Crucis exivit mole gravatus;
 Et pro scelerum mole meorum
 Extra Solymam Crucifixus obit.

Vide Parthenophile quam gratum sit Deiparæ, Dolorosæ Matri tuæ, ut Crucifixum colas; Vide quam graphicè, quam tenerè ita Crucifixum Patrem nostrum doceat considerare; ut partes omnes, caput, capillos, oculos, coronam, lachrymas, manus, sanguinem, os perponderare. Ut igitur Te probes docilem, & genuinum dolorosæ Virginis filium, sequentes D. Brigidæ orationes de passione Domini nostri hodie tibi persolvendas proponam, quibus vix ardentiores, vel ad gustum suaviores, vel gratiis, divinisque promissis cumulatiores reperies.

Orationes 15.

Præclarissimæ, & SS. Virginis Brigidæ, quas ante imaginem Domini nostri Jesu Christi Crucifixi quotidie devotissime dicebat. Habetur imago Romæ in

mæ in

mæ in Ecclesia S. Pauli, quæ ipsam
Brigidam allocuta dicitur, & legen-
tibus plures gratias promississe.

Oratio prima.

Domine Jesu Christe æterna dulce-
do, & amantium jubilus, excedens
omne gaudium, & omne desiderium,
salus & amator pœnitentium peccato-
rum; quæ delicias tuas attestatus es,
esse cum filiis hominum, propter homi-
nem homo factus in fine temporum.
Memento omnis præmeditationis, &
intimi mæroris, quem ab initio con-
ceptionis tuæ in humanâ natura susti-
nuisti, maxime instante saluberrimæ
passionis tuæ tempore, in divino corde,
ab æterno præordinatæ. Memento tri-
stitiæ & amaritudinis, quam in anima
tua, te ipso attestante, habuisti, quan-
do dixisti: Tristis est anima mea usque
ad mortem; & quando in ultimâ cœna
discipulis tuis corpus & sanguinem tu-
um tradidisti, pedes eorum lavisti, &
dulciter eos consolando imminentem
passio-

passionem tuam prædixisti. Memento tremoris, angustiaë, & doloris, quæ in tuo corpore delicato ante passionem crucis tuæ pertulisti; quando post trinam orationem sanguineum sudorem fudisti, à discipulo proprio tradebaris, ab electa gente capiebaris, à falsis testibus accusabaris, à tribus iudicibus injuste iudicabaris, in electa civitate, In paschali tempore, in floridâ corporis tui juventute, innocenter damnabaris, tradebaris, conspuebaris, veste propria exuebaris, vestibus alienis inducebaris, colaphizabaris, oculis & facie velabaris, alapis cædebaris, ad columnam ligabaris, flagellabaris, spinis coronabaris. Da dulcissime Jesu mihi quæso ob memoriam harum pœnarum, & passionum, ante crucis tuæ passionem, veram ante mortem meam contritionem, puram confessionem, dignam satisfactionem, & omnium peccatorum meorum remissionem Amen. Ave dulcissime Domine Jesu Christe miserere mihi peccatori. Pater noster. Ave.

Oratio

Oratio 2.

OJESU vera libertas Angelorum, & Paradisus deliciarum, memento terroris & horroris, quos sustinebas, quando omnes inimici tui quasi Leones ferocissimi Te circumsteterunt, & colaphizationibus, conspuitationibus, un- gulationibus, cæterisque inauditis sup- pliciis te molestaverunt; & per omnia contumeliosa verba, dura verbera: du- rissimaque tormenta, quibus te omnes inimici tui afflixerunt: deprecor Te, ut liberer me ab omnibus inimicis meis visibilibus, & invisibilibus, & donec mihi sub umbra alarum tuarum prote- ctionem salutis æternæ invenire Amen. Ave dulcissime Jesu Christe misere mihi peccatori. Paternoster. Ave Maria.

Oratio 3.

OJESU mundi fabricator, & crea- tor, quem nulla dimensio vero ter- mino metitur; qui terram palmo con- cludis: recordare amarissimi doloris tui, quem sustinebas, dum sanctissimas
 manus

manus tuas ad crucem obtusis clavis primo affixerunt, & ad perforandum delicatissimos pedes tuos, cum non es conveniens voluntati eorum, dolorem super dolorem addiderunt vulneribus tuis, & ita crudeliter distraxerunt, & extenderunt in longum, ac latum crucis tuæ, ut dissolverent omnes compages membrorum tuorum; precor Te per hujus sanctissimi & amarissimi in cruce doloris memoriam, des mihi timorem, & amorem tuum. Amen.

Ave dulcissime Jesu Christe miserere mihi peccatori. Pater. Ave.

Oratio 4.

O JESU cœlestis Medice, recordare languoris, doloris, atque livoris, quos in alto crucis pratibulo levatus, passus es in omnibus dilaceratis membris tuis quorum nullum in suo statu rectè permanerat; ita ut nullus dolor dolori tuo similis inveniretur, quare à planta pedis, usque ad verticem capitis non fuit in Te sanitas; & tamen do-
lorem

lorum omnium immemor Patrem pro inimicis piè exorasti dicens : Pater ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt. Per hanc charitatem, & misericordiam, & ob memoriam doloris concede, ut hæc memoria amantissimæ passionis tuæ sit omnium peccatorum meorum plenaria remissio. Amen. Ave dulcissime Jesu Christe, miserere mihi peccatori. Pater. Ave.

Oratio 5.

O JESU speculum charitatis æternæ, memento illius maroris, quem habuisti, quando in speculo serenissimæ Majestatis tuæ perspexisti prædestinationem electorum tuorum, per merita passionis Tuæ salvandorum; & reprobationem malorum in multitudinem damnandorum; & per abyssum miserationis tuæ, quâ perditis, & desperatis peccatoribus tunc condoluisti; & præcipue quam latroni in cruce exhibuisti, dicens: hodie mecum eris in paradiso. Rogo Te pie Jesu, ut facias mecum misericordiam tuam in hora mortis meæ. Amen. Ave dulcissime Jesu Christe

Christe miserere mihi peccatori. Pa-
ter noster. Ave.

Oratio 6.

O IESU Rex amabilis, totusque de-
siderabilis, memento mæroris,
quem habuisti, quando nudus, & mise-
rabilis in cruce pependisti; & amici, ac
noti tui aduersus te steterunt; & nul-
lam consolationem inueniebas, nisi so-
lam dilectam genitricem in agone tibi
fidelissimè assistentem, quam discipulo
tuo commendasti, dicens: Mulier ecce
filius tuus, & ad Discipulum tuum, Ec-
ce Mater tua. Rogo Te pie Iesu, per
gladium doloris, qui tunc ejus animam
pertransiuit; ut compatiaris mihi in
omnibus tribulationibus, & afflictio-
nibus meis corporalibus, & spirituali-
bus, da mihi consolationem in omni
tempore tribulationis meæ. Amen.
Ave dulcissime Iesu Christe miserere
mihi peccatori. Pater. Ave.

Oratio 7.

O IESU fons inexhaustæ pietatis,
qui ex intimo dilectionis affectu,
in cruce dixisti: Sitio. scilicet salutem
humani

humani generis, accende quæsumus nostrum desiderium, ad omne opus perfectum, & sitim carnalis concupiscentiæ, & æstum mundanarum dilectionum in nobis penitus refrigera, & extingue Amen. Ave dulcissime Jesu Christe miserere peccatori mihi. Pater. Ave.

Oratio 8.

O JESU dulcedo cordium, ingensq; suavitas mentium, per amaritudinem aceti, & fellis quam pro nobis sustinuisti in cruce, & degustasti, concede nobis miseris peccatoribus corpus, & sanguinem tuum omni tempore, & præcipuè in hora mortis nostræ digne percipere, ad remedium, & consolationem animarum nostrarum, Amen. Ave dulcissime Jesu Christe miserere mihi peccatori. Pater. Ave.

Oratio 9.

O JESU regalis virtus, jubilusque mentalis, memento angustiae, quam passus es, cum per mortis amaritudinem, & judæorum insultationem, cum magna voce Te à Deo Patre derelictum, clamasti, dicens: Eli Eli lama-
Saba-

labacthani, quod est: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me. Per hanc angustiam peto, ut in angustiis mortis meæ, non derelinquas me Domine Deus meus. Amen. Ave dulcissime Iesu Christe miserere mihi peccatori. Pater noster. Ave Maria.

Oratio 10.

OJESU A & O, vita & virtus in omni tempore, recordare quod à summo capitis usque ad plantam pedis, Te pro nobis in aqua passionis tuæ demersisti; propter latitudinem & longitudinem vulnerum tuorum doce me per veram charitatem custodire latum mandatum tuum nimis, in peccatis demersum, Amen. Pater noster. Ave.

Oratio 11.

OJESU abyssus profundissima misericordiæ; rogo te propter profunditatem vulnerum tuorum, quæ pertransierunt medullam ossium, ac viscerum tuorum: ut me submersum in peccatis emergas, abscondasque in foraminibus vulnerum tuorum, à facie iræ tuæ, donec pertranseat furor tuus Domine. Amen. Pater noster. Ave.

Oratio

Oratio 12.

OJESU veritatis speculum, signum unitatis, charitatisque vinculum, memento multitudinis innumerabilium vulnerum tuorum, quibus à summo capitis, usque ad imum pedis vulneratus fuisti, & sanctissimo sanguine tuo rubricatus, quam magnitudinem doloris in Virginea carne tua pertulisti pro nobis pie Jesu. Quid ultra debuisti facere & non fecisti? scribe quæso; ô pie Jesu, omnia vulnera tua in corde meo preciosissimo sanguine tuo, ut in illis legam dolorem tuum, & mortem, ut in gratiarum actione usque in finem jugiter perseverem, Amen. Pater Ave.

Oratio 13.

OJESU Leo fortissime, Rex immortalis & invictissime memento doloris, quem passus es, cum omnes vires cordis & corporis tui tibi penitus defecerunt, & inclinato capite *Consumatum est*, dixisti; per hanc angustiam, & dolorem miserere mei in ultima confirmatione exitus mei, cum anima mea anxiosa fuerit, & spiritus meus conturbatus, Amen. Pater noster, Ave.

Oratio

Oratio 14.

O JESU unigenite altissimi Patris, splendor, & figura substantiæ ejus, memento obnixæ commendationis, qua Patri spiritum tuum commendasti, dicens: *In manus tuas Pater commendo Spiritum meum*: & lacerato corpore, rupto corde, cum valido clamore, patetactis visceribus misericordiæ tuæ pro nobis redimendis expirasti; per hanc preciosissimam mortem, precor Te Rex Sanctorum, conforta me ad resistendum diabolo, mundo, carni, & sanguini, ut mundo mortuus tibi vivam, & in novissima hora exitus mei suscipe ad Te revertentem Spiritum meum exulem, & peregrinum, Amen. Pater noster. Ave Maria.

Oratio 15.

O JESU Vitis vera, & fœcunda, memento superfluentis, & abundantis effusionis sanguinis Tui, quem Tu sicut de botro expressum copiosissime effudisti, quando in cruce torcular solus calcasti, & lancea militari perfosso latere, nobis sanguinem & aquam pro-

M

pina-

pinasti, ita ut nec minima gutta in Te remaneret, & demum quasi myrrhæ fasciculus in altum suspensus fuisti, & delicata caro tua evanuit, & liquor viscerum tuorum exaruit; & medulla ossium tuorum emarcuit; per hanc amarissimam passionem, & preciosi sanguinis effusionem, pie Jesu precor Te, suscipe animam meam in ægone mortis meæ, Amen. quinque Pater. & Ave.

PERORATIO.

O Dulcis JESU vulnera cor meum ut pœnitentiæ & amoris lacrymæ sint mihi panes die ac nocte. Et converte me totaliter ad Te, ut cor meum perpetuo tibi fiat habitabile, & conversatio mea tibi placita sit & accepta, ac finis vitæ meæ ita laudabilis, ut post hujus vitæ terminum Te merear laudare cum omnibus sanctis tuis in æternum,
Amen.

DIES

DIES SABBATHINUS.

In amaritudine moratur oculus meus. Job. 17.

CAPUT I.

Quaedam alia dolorem Virginis aggravantia considerantur; Et num ex tantis doloribus B.V. deliquium animi sit passa?

Complura sunt Parthenophile, quæ mæstissimæ Matris tuæ dolorem, angustiasque in immensum quasi extollunt, quæ tamen omnia, seu singula hoc loco referre, nec temporis permittit brevitās, nec sufficienter suadet ratio; siquidem & suavius, teneriusque afficeris erga ea devotionis studia, quæ tu ipse singulari Numinis favore excogitas, & ipsa dies suo nomine Sabbathinus vocatus, paulatim ad lætiora nos assurgere persuadet; etenim ipsa Virgo, quamvis etiamnum afflictissima, post tantos filii sui cruciatus hac luce non nihil respirans, spe protinus futuræ resurrectionis consolabatur; at-

M 2

que

que ipse Dominus, post omne opus quod in monte perpetraverat, quievit. Itaque paulatim & nos respiremus, ubi aliqua tibi considerata etiamnum proposuero, quorum primum erit: quidnam vel maxime existimes hoc die Matrem Domini anxiam, sollicitamq; tenuisse? alterum vero quid sentiendum de iis doctoribus, qui Virginem doloris gladio perfossam, spasmus, animique deliquium sustinuisse posteris reliquerunt. Ego quidem perpensis omnibus, ea præsertim in voluntatem divinam resignatione, quâ Virgo à quibusdam Patribus scribitur, & pro certo tenendum est, parata erat, si sic juberet cœlestis Pater, promptissimè in arâ crucis suum immolare filium, non secus quam Patriarcha Abraham dilectissimum sibi Isaacum gladio ferire Dei iussu paratus stabat; omnibus inquam, consideratis, facillime eam in partem inclino, ut arbiter motivum tantorum dolorum præ reliquis peracerbum fuisse, quod in filii Dei tam immiti, ac immani trucidatione supremum Numen gravif-

gravissimo offendi scelere eo clarius videret, quo magis prospecta habebat singula, & quæ circa filium fiebant, & quibus divina Majestas offenderetur. contemplabatur igitur suum, Deique filium ab impio ludâ illi populo divenditum, quem Dominus velut pupillam oculi sui dilexerat; velutque gallina sub alas suas toties congregare voluerat ut nil de Prophetis illi divinitus concessis; nihil de stupendis Christi miraculis dicam, cum surdi audirent, ceci viderent, leprosi mundarentur, pauperes Evangelizarentur, & mortui resurgerent. Ipse autem proditor, qua non pietate ab optimo Salvatore fuerat vocatus, quanta dignatione instructus, quibus beneficiis enutritus? insuper precioso corpore & sanguine Salvatoris passus, eò nihil ominis, Virgo dolorosa videbat tum Iudam, tum populum impium progressum fuisse, ut & ille in mortem crudelissimam traderet; & hic turpissimæ necis condemnaret. Vere gladius ex utraque parte acutus, dividens animam Virginis! Accedebat tri-

na Petri *negatio*, Apostolorum reliquorum fuga; cruci figentium, blasphemantiumque in adita impietas, fellis & aceti potatio quæ ita lancinabant pectus Virginis, ut jure merito Jeremias potuerit de eâ dicere: *inebriavit absynthio, & ad amaritudinem deduxit animam ejus*; imo in amaroris mare dejecit, & demersit. Sed non solum ea scelera lancinabant pectus Virginis, faciebant, & illa tua Parthenophile, meaque in Deum, Jesumque Crucifixum impietas. Porro sicut Christo Salvatori omnes dolores etiam millies multiplicati, audi- que fuissent, longe tolerabiliores fuissent, quam vel unicum peccatum mortale in mundo commissum; ut præclare meditatur bene meritis de præsentî devotione ergo dolorosam Matrem P. Casp. Tausch. *lib. 1. cap. 12. p. 1.* sola enim cogitatio commissi, aut committendi ab hominibus peccati gravius Christum excruciauit, quam quidquid vel in cruce, vel tota vita asperum tulit, vel acerbum. Mortalis enim peccati apprehensio, & gravitas illam in

horto

horto Salvatori nostro tristitiam, angorem, pavorem, tædiumque incussit; illa agoniam, quæ ipsa morte gravior, duriorque fuit, adduxit; illa sudorem sanguineum toto corpore expressit. Poterat scilicet mansuetissimus agnus atrocissimos dolores, poterat omnia dira ac horrida ipsi inferenda perferre, contemptus, & ignominias extremas tolerare, præbere maxillas percutientibus, offerre, faciem in se conspuentibus, cum iniquis & latronibus deputari, vestibus nudari, derideri, immanissime trucidari, poterat morte turpissima desungi. Ast peccatum nec ferre, nec committere, admittereve poterat; hoc, hostis illi adeo infestus, ut quantum ex prioribus toleratis exaltatus fuit, in tantum si hoc, vel approbare posset, deprimeretur, ut etiam gloria sua decedere, ac Deus esse, desinere cogeretur. Ex quo manifestum est, Christo quodlibet peccatū plus horroris intulisse, quam quæcunque vel sustinuit supplicia, vel poterat sustinere. Ita pari modo credendum est, mæstissimæ Dominae plus di-

splicuisse unius hominis peccatum, e-
amque majore desolatione affecisse,
quã omnes cruciatus reliquos, quos be-
nedicta illæ anima perferre cogebatur:
Vidit aliquando Deus enormia mundi
totius scelera, & ideo *tactus est dolore cor-
dis intrinsecus. Gen. 6.* Vidit Maria mun-
di nefas, & quanto doloris gladio per-
fossam existimas Parthenophile? Et
vero, si magnus ille Apostolus Paulus
non veretur dicere: *Eph. 4.* quod pec-
catum Spiritum sanctum contristet, qui
est solatium, & tranquillitas omnium
sanctorum; qua tristitia Matrem tuam
obrutam ex his credis peccatorum con-
siderationibus, quæ ex tot, tantisque
cruciatibus filii profundiores evade-
bant. Attende igitur Parthenophile
te, tuaque delicta ea esse instrumenta,
eos gladios, quibus Matris tuæ cor per-
fossam fuit, & discedens tantisper in
angulum desse commissa, & expavesce
ad illatam salvatori tuo, ac dein Vir-
gini mæstissimæ injuriam; deprecare
veniam, tuaque super peccata propria
conceptâ animi contritione, & insigni
emen-

emendationis studio promisso, allevia Christi tormenta, mitiga Matris dolores. perpende illud *Isa. 53. propter scelus populi mei percussus eum. considera istud: Vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra. ibidem. Revoca in mentem illud: servire me fecisti in peccatis tuis; præbui mihi laborem in iniquitatibus tuis.* quæ verba Leo Castrius, ac Lactantius *lib. 4. cap. 19.* sic exponit: *Tuis peccatis ò homo, O Parthenophile, servire, id est servi carnem induere, servi pœnas, id est crucem suscipere me Christum fecisti, imò ea mihi facta sunt, itaque sum tractatus, quasi non mancipium tantum, sed pecus & bellua essem.* considera etiam eum versiculum, quem proponit S. Mater Ecclesia:

*Pro peccatis sua gentis,
Vidit Iesum in tormentis,
Et flagellis subditum, &c.*

E heu mi suavissime Jesu! eheu Mater dolorosissima tantorum ego dolorum vestrorum meis peccatis causa exstiti, ego ut filius tuus, O benedicta cœli Regina, servus fieret, ut velut mancipium vapularet, velut latro trucidaretur,

M 5

tur,

tur, occasionem præbui; Ego Deicidii reus, & tantorum cruciatuum ausam præbui! quo me abscondam à facere tua Deus? Egone orare potero deinceps amplius: *Monstra te Matrem, Ostende mihi faciem tuam*, quam ego ut sanguineis etiam perfunderetur lacrymis, tot, tantisque ignominiiis concussi? O dolor! O horror! O scelus meum! Pudet Christum vocare patrem, pudet Virginem deinceps Matris nomine compellare; quando utriusque tantorum dolorum miser peccator causa fui! Non progredior, ultra enim non possum, secreta cordis aptius dolentis peccatoris suspiria excipiunt Parthenophile. Tu tamen accurate tecum statue, posteaquam tantos Matris tuæ dolores inspicisti, velisne deinceps eosdem tuis sceleribus exaggerare.

Atque hæ hæc hactenus, dictæ pluresque rationes ad eam Virginis sanctissimæ peccatus, animumque occuparunt, ut non pauci existiment, Dominam nostram dolorum suorum tempore deliquium patiendi, veluti mortuam concidisse.

ita

ita enim ipsa Virgo videtur revelasse S. Brigittæ lib. 1. revel. cap. 10. in hæc verba: *Ad primum igitur idum ego, quæ astabam propinquius, cecidi quasi mortua, & resumpto spiritu vidi corpus ejus verberatum.* Et infra loquens de Christi crucifixione: *Cum primus clavus infingeretur ei, ego ad primum istum conturbata cecidi quasi mortua, oculis obscuratis, manibus tremantibus, pedibus nutantibus, & non respexi præ amaritudine, antequam ex toto affixus erat. surgens vero vidi filium meum miserabiliter pendentem.* Consentire videtur S. Bernardus opus. de lament. V. *Juxta crucem Christi stabat emortua Mater, quæ ipsum ex spiritu sancto concepit: Vox illi non erit, quia dolore attrita jacens, pallebat quasi mortua vivens, vivebat moriens, moriebatur vivens, nec mori poterat, quæ vivens mortua erat.* Idem docet sequentibus verbis S. Bonaventura lib. medit. cap. 79. & cap. 80. *Credo quod per angustiarum multitudinem, absorpta erat, & quasi insensibilis, vel semi-mortua facta est, nunc quidem multo magis, quam cum obviam ivit ei crucem portantem.* S. Anselmus dialog. de pass. Domini; sic

M 6 medi-

meditatur loqui Virginem: *Cum venissent ad locum Calvaria, ignominiosissime nudaverunt filium meum totaliter vestibus suis, & ego exanimis facta fui.* Similia afferunt complura SS. PP. quæ quidem ingentes animi, corporisque cruciatus mæstissimæ Virginis clarè exhibent; cæterum sano sensu intelligenda sunt. Malonius itaque *de Christi Domini stigma: cap. 17.* & alii triplex genus spasmi, vel animi deliquii enumerant. Et primo quidem, cum ex doloris vehementia, & acerbitate nervi constringuntur, ac in tantum rigescunt, ut præter acutissimos dolores, usum rationi adimant, sensumque. Secundo modo fieri assertunt, cum quidem absque nervorum convulsione, & contractione, dolor tamen in tantum augetur, ut rationis deliquium inducat, ac de statu mentis deturbet, homoque mortuali pallore obducatur, ac frigido sudore perfundatur. Et hoc utrumque animi deliquium de Virgine gravissimi negant Doctores, neque enim credibile est Beatissimam Virginem unquam mentis, rationisque non satis com-

com-

compotem fuisse. Imo & Doctores alios sic opinantes severè redarguunt, exemplo sit *Medinæ 3. p. quæ 27.* Sunt inquit, qui dicant, quod tempore passionis Domini Christus ipse sub crucis pondere lassatus ceciderit, & quod *B. V. Mater* eius compatiens etiam ceciderit *spasmata*, & *passa* fuerit *animi deliquium*: hæc omnia dicuntur *temerarie*. & *scandalosè*. existimo autem hunc Doctorem solum hanc censuram ferre de sentientibus quoad ultimam partem de Virgine. *S. Ambros. epist. 82. item lib. de Instit. Virg. c. 7. de Domina ait. Stantem lego, sentem non lego*, multo minus extra sensus, & usum rationis cadentem. Profectò si in *Matre Machabæorum*, & *S. Felicitate* tanta vis, tantusque animi vigor exstitit, ut filios ad supplicia subeunda adhortarentur, non cadat in *Te Parthenophe*; hæc vilia de fortissima *Domina* tua in mentem inducere. Tertius itaque sensus esse potest, fuisse in *Virgine* dolorem acutissimum, maximeque intensum, qui etsi nervos non contorserit, neque convulserit, neque usu sensuum, multoque

minus rationis destituerit, ita tamen Virgineum pectus divexarit, ut tanta debilitas subsequeretur, qua vix se posset sustentare amplius, ac subinde intertam sponte, ac decentissime sese inclinaret, forte etiam reverentiæ causa, erga suum dilectissimum filium, prout ipse factus in agonia, insuper procidit in faciem suam, quæ profecto non fuerit signa pusillanimitatis, sed potius magnarum virtutum, cum diceret: Non quod ego volo, nec sicut ego volo, sed quod tu, & sicut Tu. Simili modo etiam mæstissimæ Virginis pars inferior summo opere pateretur, constantissime tamen divinæ voluntatis imperio dedita, dolorum acutissimos excipiebat gladios. Quem sensum expressisse videtur S. Anton, 4. p. sum. t. 5. cap. 41. par. 1. his verbis: *Beata Virgo stabat ante crucem, verecunda, modesta, lacrymis plena, doloribus immersa, ita tamen divinæ voluntati conformis, quod si oportuisset, ad implendam voluntatem Dei, ipsa filium in cruce posuisset, atque obtulisset, nec enim minoris fuit obedientiæ, quam Abraham. Idipsum alio loco*

loco revelationum S. Brigittæ lib. 6. cap. 57. Videtur docere ipsa SS. Virgo his verbis: *Quoties audiui opprobria filii mei, & mendacia, & insidias ei positas, toties, animus meus motus est dolore, ita quod vix tenere se poterat, sed virtute Dei dolor meus modum, & honestatem habuit, ne impatientia, & levitas in me notaretur: Et quando vidi filium meum ligari, & flagellari, & in ligno suspendi corruui quasi exanimis, sed reassumpto spiritu, steti dolens, & sic patienter suffereus, ut nec inimici, nec alii in me reperirent, nisi gravitatem. Atque in hunc modum SS. Patrum testimonia, aliæque revelationes componi, & explicari possunt. Et hæc sunt Parthenophile quæ de SS. Matris tuæ doloribus tibi expendenda proponere statueram, ubi vita comes, & occasio sese offeret plura gustui tuo, non insipita futura, ut spero, edifferam. nunc Regina Martyrum perbreve elogium ex devotissimo Lyræo appendamus. de vit. Jesu patientis l. 5. cap. 6.*

*Stupesce quisquis magna mirari soles:
Martyrem hic habes, sine tyranno.
Cujus corpus ferro impervium,*

Trans-

Transmisit tamen gladium usq; in animam,
 Quam transiri, non trahi, fas fuit.
 Nimirum importunissimo satellitis mucroni
 Modestiae sedem non licuit turbuluose per-
 run pere.

De constantia ne dubita,
 Eugentibus virus, Mulier stetit,
 Altera mundi basis MARIA:
 Cui (subducta altera in filio)
 Natura machina tuto posset innit.

Stetit in monte:
 In quem omnes Martyres levarent oculos,
 Exemplum simul virtutis, simul auxilium
 petituri.

In loco Mortuorum stetit.
 Dum mortis inter tropaea, de morte triumphata
 Hostem debellare in loco victoria, hoc demum glo-
 riosum est.

Sed clavos, spinas, lanceas circumspicis;
 Non posse hac deesse Matri creduas,
 Quorum tantam filius habet copiam.
 Cuspis qua aperuit pectus mortui,
 Cor viva vulneravit,
 Lethum sine dubio allatura,
 Nisi hebetata in fonte vita hauriendo,
 Vires perdidisset.

Exspirasset sanè Maria ex hoc decumano
 Et aliis doloribus;
 Nisi diutius patièdo velut mereri Regnum
 Inter Martyres debuisset.

Tormentorum mensuram ex magnitudine
 Amoris cape:

Tantum

Tantum tulit, quantum amavit
 Tantum amavit, quantum decuit,
 Hanc Matrem, hunc filium.

*Vbiq̄ue Regnum debetur MARIÆ, etiam in
 doloribus.*

CAPUT II.

*Amore dolorosæ Virginis omnia dura susci-
 pienda patienti animo, atque adeo ipsam
 etiam mortem.*

PArthenophile si alapas, & verbera
 tibi amore dolorosæ Virginis pacien-
 ti animo perferenda proponerem; &
 in ipsius Dei Matris vitâ imitationis
 exemplar non reperires, credo te filium
 ejus Salvatorem tuum præ oculis habi-
 turum; posteaquam enim innocentissi-
 mus cuidam iniquo judici dixisset
 Jo. 18. *Ego palam locutus sum mundo, & in
 occulto locutus sum nihil. Unus ministrorum
 dedit alapam Jesu, dicens: sic respondes Pon-
 tifici? Nec desunt dolorosæ Matris cul-
 tores, qui suæ salutis authorem secuti,
 ignominiosam ejusmodi injuriam cor-
 dato animo perpessi sunt. Lege, si libet,
 sodalem Parthenium. Et ut alios ta-
 ceam, Bernardus à regulari clerico, cui
 habi-*

habitum ordinis sui ex justâ causâ negaverat, gravi alapa percussus, ita ut maxilla inflari, & rubere inciperet; omnibus tamen, quibus poterat modis excusare factum, impedire vindices, liberumque dimittere studuit amore illius Domini, cujus se discipulum profitebatur, quique non solum maxillam præbuit se percutientibus, sed corpus totum in cruce figendum præparaverat. *Vita lib. 3. c. 16.* Possesque tibi sic congratulari te in ordinem equestrem assumptam, in quem, cum teste Lyræo *de imit. Jesu pat. lib. 2. cap. 8.* quis asciscendus esset, ab eo qui cæremoniis præerat, alapa percutiebatur his verbis prolatis: *Ad honorem Dei omnipotentis Te militem ordino; memento quoniam Salvator mundi coram Annâ Pontifice colaphizatus, & illusus est; ejus opprobria memorari ne desinas, ejus crucem acceptare consulo. Sc.* Quod si & falsorum amicorum insidias sustineres; credo in mentem tibi revocares illud *Matth. 10.* *Nolite arbitrari quia pacem venerim mittere in terram, non veni pacem mittere, sed gladium: veni enim hominem separare*

rare

vare adversus Patrem suum, & filiam adver-
sus Matrem suam, & inimici hominis domesti-
ciejus. Si catenæ, & vincula tibi suf-
ferenda; gloriari posses cum Apostolo :
Ego vindus Christi Jesu. Vindum enim esse
propter Jesum, ut ait Chrysostronus, illu-
strius est, quam sive Apostolum, sive Docto-
rem, sive Evangelistam esse. Verum aliud
modo non superest, quam ut te etiam
atque etiam hortor & admoneam, ut
nihil adeo durum, & asperum; nihil
tam molestum, & impervium; nihil
tam horridum, & contra humanæ vitæ
rationes insolens existimes, quod non
amore amorosæ, & dolorosæ Matris
tuæ æquo, patienti, ac libenti animo
preferendum suscipias; adeoque si ipsa
mors mentem anxiam, suspensum cor-
pus, & dubiam spem teneret, læto, paca-
toque vultu spiculum ferale exspectes;
quando Mater tua tot inter dolorum
cruciatus, & vulnera mentis, non qui-
dem corpore, sed spiritus amaritudine
toties quasi exspiravit. Quò ut te fa-
cilius inflectas, majorique animi prom-
ptitudine, & voluntatis resignatione
Divine

Divinæ dispositioni committas, aliud non agam modo, quam ut brevibus verbis, demonstrarem non esse, cur sibi metuant à morte ii, qui in vita dolorum Virginis, ac tantæ Matris cultores existiterunt. Imprimis itaque mors tibi timenda non erit ex eo capite, quod easummas quasdam angustias moribundo inducere consueverit; solet enim clementissima Domina tum servis suis robur singulare impetrare, quo naturæ angustias fortiter, constanterque ferant. Quod præclare noscens S. Carolus Borromæus pro felici ex hac vitæ egressu, quotidie Salvatorem nostrum, per dulcissimam ejus Matrem tria rogabat. Primum erat lacrymosus aspectus, & dolorosum suspirium Christi morientis. Alterum unum ex dolorosis suspiriis, & lacrymosis aspectibus, & gemitibus cordis Mariæ, stantis sub cruce JESU. Tertium: Ut in Angelo Dei sibi Virgo succurreret in eo mortis articulo, quando ejus cor rumpendum, animaque à corpore separanda. Et vero S. Præsul factus est voti campos. Mirabile quid
i memo-

memorat Surius 22. *Aprilis* de S. Opportuna Virgine, ad quam ægrotantem cum invisissent S. S. Cæcilia, & Lucia, quid præcipit, inquiebat ægra, ancilla sue gloriosa Virgo *MARIA*, cœlestis Regina, & omnium Virginum Domina? Cui Sanctæ: *Ut eas obviam sponso, & sponsæ.* Dumque Psalmi decantarentur, respiciens illa ad ostium, dixit canentibus: *Ecce advenit Domina mea, cui vos commendo, quos in hoc sæculo amplius non videbo.* Cumque quasi amplexatura Dei Matrem, extendere brachia, sancta ejus anima corpore soluta est. O quæta, ô felix mors Parthenophile? cur ad mortem trepidaret filius dolorosæ Matris? fateor terribilium omnium terribilissimum esse mortem; sed non cultoribus Sanctissimæ Virginis. Certe P. Joannes à Campis genuinus dolorosæ Matris cliens ex societate nostra, sub mortem ad quendam conversus sincere edixit: *O si nosset mi Pater, quantum in morte afferat animo solatium, Deiparam singulari studio coluisse!* Et Joannes Gerardinus ex eadem Soc. moriens Anno 1606. ita S. S. Virginem com-

com-

compellabat: *O Maria tribularer nimium, se nescirem tuum patrocinium.* Secundo, mors tibi tantopere timenda non erit Parthenophile, si dolorosæ Virginis sis cultor egregius, ex eo capite, quod circa finem vitæ graviores dæmonum insultus, & infidiæ terroresque migraturæ animæ soleant impendere. Ipsa enim Virgo si unquam se monstrat Matrem, id tum præsertim facit, cum agitur de hereditate æternæ vitæ adeundâ; tum si quidem sicut se piæ animæ misericordiæ Matrem exhibet; sic se terribilem velut castrorum aciem ordinatam commonstrat dæmonibus. Neque ego in re à pluribus scriptoribus fusissime sententiis, & exemplis comprobata, aliud afferam, nisi de solo Carolo Brigittæ filio testimonium, de hoc Virgo Dei para lib. 7. revelat. cap. 13. ad S. Brigittam sic loquitur: *Ego steti prope filium tuum Carolum, paulo ante, quam emisit spiritum, ne aliquid Deo contrarium cogitaret: Ego juvi illum in exitu animæ, ne tam duram pœnam in morte sustineret; Ego custodiavi animam ejus à dæmonibus, ne animam ipsius tangeret,*

gere, possent, & statim egressam ex corpore accepi eam in meam custodiam, & defensionem, quo facto tota turba demonum evanuit. Libenter itaque fato decedes, si sic Numini visum fuerit Parthenophile, si tamen servus sis Beatissimæ Matris tuæ. Noli irasci, quod videar ambigere quodam modo ita derepente, & contra meam consuetudinem, num servus sis Marianus; eò enim meliori titulo talis vocaberis, quò ardentiore affectu dolores mœstissimæ Virginis prosequeris, tantòque meliore, sanctioreque obitu discedes, quæ omnia tibi sequentibus lineolis, ut spero sufficientissime demonstravero. Itaque Anno 1233. septem è numero Marianorum sodalium Florentinorum, Virginis perquam studiosi, dum festâ faustaque luce Deiparæ in cœlum assumptæ sacrâ, ejusdem Domine laudes pro se quisque singulari devotione peragerent; subito vox cœlo delabitur ad singulos, etsi locis disjunctos, eosque solos, etsi complures eidem ecclesiæ interessent, eâ autem voce ad perfectius quoddam vitæ genus, arcti-

arcti-

arctiusque Deiparæ servitium vacabantur. Die inde parasceves cum Christi, mæstissimæque Matris cruciatus pio animi sensu recolerent; Angelicis stipata spiritibus Dei Mater apparet, atricoloris vestem ipsa præferens, Angelis interim arma, ut vocant, passionis commonstrantibus, & eam quidem vestem, ut in memoriam dolorum suorum, quibus colendis sese prætereatotos darent, pro habitu susciperent, mandavit. *Hic, inquebat, vester est habitus, & servi Mariæ Virginis vocabimini.* Nec aliter evenit, sæpe enim per plateas incedentibus, infantes ipsi divina virtute facti loquaces, hisce illis verbis acclamabant. Ecce servi Beatiss. Virginis MARIÆ. Atque hi ipsi sunt, à quibus religiosissimus ordo servitarum, seu servorum Dolorosæ Matris initium sumpsit. Ubi illud nota Parthenophile, fuisse sanctos hocce viros semper quidem Virginis studiosissimos, verum nomine *servorum Mariæ* non prius fuisse compellatos, quam cum se sacris Deiparæ doloribus recolendis totos devovissent. Adeo intimi sunt
Dei

Dei Matris, qui intimè ejus angustias, & cordis compaffiones venerantur. Vin' scire, qua beatitudine è vita excefferint.

B. Bonfilius reliquorum quasi Pater, vitam doloribus Dei Matris consecratam hac clausit periodo: Anno 1261. cum nocte quadam cum cœteris horis matutinis interesset, reque divinâ jam peractâ, cum singuli more suo certum conclave peterent, vocem audierunt dicentis: *Bonfili, ideo quod audisti vocem filii mei, & amore ejus reliquisti omnia, centuplum accipies, & vitam æternam possidebis.* Vox finita vix fuerat, cum eodem pene momento animam tam probi servi, & tam re, quam nomine boni filii optimæ Matris, corpore egressa est, avolatura inter brachia dulcissimæ Matris, quæ eam aperto gremio recepit, prius hoc felici momento etiam aliquo cœlestium gaudiorum gustu delibutam. Cumque cœteri in terram prosternerentur, & partim ut credibile est, gaudio, partim Dei, Matrisque dolorosæ amore, animo quasi linquerentur, eandem vocem iterato perceperunt dicentem: *Adeste San-*

N

di om-

Ei omnes, procedite obviam gloriosi spiritus
 honoris causa, stipate eum, qui mihi tam fide-
 liter servivit tempore peregrinationis sue mor-
 talis. Vosque (voce ad vivos directâ)
 servi mei amantissimi, sumite, quas vobis reli-
 quit exuvias, & quo decet honore terra com-
 mittite. En Parthenophile, quinam sint,
 & amantissimi Matris Mariæ, & fortu-
 natissimi in morte. Paucis post annis
 B. Amadeus sive Amatus, alter è septem
 illis, sanctissimam vitam inter summos
 animi, corporisque labores exactam
 non aliter finiit, quam cœlestis spiritus
 faceret, si mori posset. Ex quâ horâ
 discessit, domus tota cœlestes odores
 spirabat, unde colligeres, quo in præ-
 cio morientis anima apud Dei Matrem,
 & filium esset, ingensque splendor cu-
 biculo, in quo moriens jacebat, egressus
 paulatim nubibus sese immiscuit. His
 duobus successit tertius B. Boniunta
 modo similiter tum mirabili, tum summe
 felici; Is namque peracto SS. missæ sa-
 crificio, ita ut vestibus erat indutus,
 omnes ad se socios evocat, quorum erat
 Generalis, cumque eos quarundam re-
 rum,

rum,

rum, & instantis sibi mortis commonefecisset, ingenti animi sensu de passione Domini cepit verba facere, cumque ad crucifixionis pervenisset mysterium, extensis in crucis modum brachiis, totus amore divino succensus, spiritum DEO, ac SS. Matri suæ tradidit. Post hunc B. Manetus summo & is solatio, ac in Dei Matrem pietate mortuus est. Sed quid sexto factum existimas Parthenophile? Erat is B. Alexis, jamque compleverat centum, & decem ætatis annos, ex iisque omnino septuaginta in ordine Matris dolorosæ exegerat summo virtutis studio, quando ei morienti Christus præsens, visibili infatis specie, coronam omni auro preciosiorem capiti ejus imposuit, cōcinentibus interim, & candidissimarum avium formam circumvolitantibus sanctis Angelis. Hos tam felices transitus cum invicem conferrent B. Sosthenes, & Uguccio, atque ut similem sibi mortem concederet, Deum precarentur, vocem percipiunt: *Heus, heus, viri Dei, cessent querelæ, cito enim finientur labores vestri, & participes eritis quietis socio-*

rum vestrorum. Nec longâ post interje-
ctâ morâ uterque levi febricula correptus,
suavissima morte defungitur; viditque
eodem mortis quasi momento B. Philippus
ejusdem ordinis duo candidissima lilia
jam jam à radice decisa, Beatæ Virgini
offerri. Erant hæc lilia inter spinas,
inter dolores Virginis tanti Matris filii.
Ac ne te celem Parthenophile hunc B. Philippum,
qui etsi inter hos septem primos non fuerit,
nomen tamen fundatoris servorum B. Virginis
passim obtinuit, in obitu suo felicissimum
quoque fuisse; scias velim, eum à Matre
misericordiæ tempus obitus, nempe festum
assumptionis Domine nostræ intellexisse,
ut qui tempore vitæ dolorum D.V. cultor
exstitisset, cum eadem gloriosè coronaretur.
Voluit autem Domina, ut Tuderto corpus
suum relinqueret, quò cum se contulisset,
obviam ei effusa est tota urbs, cum ramis;
verum modestiæ memor, eum honorem
declinavit. Pridie deinde gloriôsæ
Assumptionis Deiparæ, inter refertas
lacrymas, non secus ac si crudelissimi-

lissimus peccator esset, ad populum verba fecit. Sequenti deinde die festo, sacro viatico refectus est, seque ad abitum ex hac vita comparavit; quo facto vox cœlo allapsa est: *Euge serve bone, & fidelis, quoniam super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Quibus auditis sanctam animam Deo reddidit.* Hæc demum est preciosa mors devotorum dolorosæ Virginis Parthenophile? Quid tibi videtur? similis morte defungeris? ita sanè, si cruciatus Salvatoris tui, ac amantissimæ Matris Virginis impensò studio fueris profectus; de quo optimo animi affectu cum tot ex signis certum mihi sit; & Te Parthenophile vitæ æternæ, beatæ, & tranquillæ æternum participem futurum nullus dubito; hinc quo tempore mors tibi minabitur, aliter te, rogo, non geras, quam si ex ergastulo longo, libertati aliquando restituendus fores, & totus exulta.

CAPUT III.

*In summis angustiis constitutam Matrem dolo-
rosam conari consolari; propositis per pias pre-
ces ejus gaudiis, tum iis quibus affecta fuit in
terris; tum iis quibus nunc fruitor in
cœlis.*

NE mihi succenseas Parthenophite,
quod te, ut illam consolari con-
aris, urgeam, à qua post Deum omne so-
latium, gaudiumque expectas. Neque
enim id quoad effectum à te flagito, ut
theologi loquuntur, sed quoad affe-
ctum; ipsa enim Virgo modo divinita-
tis oceano immersa, tantis bonorum
omnium fruitione, & gaudiis perfundi-
tur, ut ab humana mente concipi ne-
queant, tantum abest, ut calamo com-
plecti, vel scribi possint. Placet tamen
Dominæ, si filialem in te affectum expe-
riatur, quo scilicet, si etiamnum aliquo
in doloribus suis constituta, indigeret
solatio, ipsi succurreres. Neque care-
bit fructu devotio; cum enim in hac la-
crymarum valle constitutus sæpius in-
gemiscas, haud dubiè te solatio subinde
indi-

indigere demonstras, quod abundantissime tibi Domina nostra propinabit ab uberibus consolationis suæ, si & tu ipsam piis fuis precibus solari non desistas. Erit itaque illa afflicti consolatrix effectu; pro ut dolorosæ, affectu tuo gaudium aliquale adhibebis. Et ut rem certam historia quadam adductâ confirmem, refert Petrus Damianus *lib. 3. cap. 10.* De religioso quodam monacho, qui quotidie, dum sacrum Dei Matris altare præteriret, illam ex consuetudine antiphonam pronunciabat: *Gaude Dei genitrix, Virgo immaculata, gaude que gaudium ab Angelo suscepisti; Gaude que genuisti æterni luminis claritatem; Gaude Mater, gaude Sancta Dei genitrix, Virgo, Tu sola Mater innupta, Te laudat omnis factura, genitrix lucis, intercede pro nobis.* Quam antiphonam, cum die quadam non sine animi teneritudine, & cordis affectu diceret, audivit vocem ab altari procedentem omni melle dulciorem: *Gaudium mihi annuisti, gaudium tibi eveniet. Quod si perconteris, quisnam modus hanc mœstissimæ Matri consolationem adhi-*

bendi? respondeo, varios esse posse, & si ita lubet, uti poteris sequente: Nullus dubito esse domi tuæ quandam dolorosæ Virginis imaginem, aut si ea non sit, propediem illam procurabis, vel certe cum Sabbathinus dies sit, quo aliquid amplius Virgini concedendum est, templum adibis, ac coram Icone dolorosæ Matris in genua provolutus, ubi de ingenti mærore animi ejus pauca meditatufueris, fors hisce verbis Dominam alloqueris: *Eheu mæstissima Mater Dei, & mea, quantis te perfusam lacrimis, quanto dolorum cumulo obrutam, quantis anxietatibus sanctissimum cor tuum cumulatum video! Quis mihi tribuat, ut tantæ acerbitatis pars in me peccatorem dirivetur? sed quid partem dico? omnis in me dolores tui si immigrent pars erit summi beneficii; Ego enim reus sum, ego peccavi, mihi ista debentur supplicia. Misericordissima, & afflictissima Mater, respice nihilominus oculis misericordiæ tuæ super me indignissimum peccatorem, quibus tot, tantosque peccatores respexisti, ne queso, despice servulum, pro quo Salvator meus, filius tuus non dubitavit crucis subire tormentum. Atque uti-*

nam

nam afflictiſſima Virgo tantis tuis doloribus aliquod ſolacium afferre poſſem! ne me ſpernas Domina conantem. Subjunges deinde demiffâ oratione ſeptem SS. Matris gaudia, quibus benedicta ejus anima in hac mortali vita perfuſa fuit, hiſce verſiculis comprehenſa.

1.

Gaude Virgo Mater Chriſti,
Quæ per aurem concepisti,
Gabriele nuntio. *Ave Maria.*

2.

Gaude quia Deo plena
Peperisti sine pœna,
Cum pudoris lilio. *Ave Maria.*

Gaude quia oblatio,
Regum quoque devotio
Exhibetur filio. *Ave Maria.*

4.

Gaude quia tui nati
Quem videbas mortem pati,
Fulget reſurrectio. *Ave Maria.*

5.

Gaude Chriſto aſcendente,
Qui in cœlum te vidente
Motu ſertur proprio. *Ave Maria.*

6.

Gaude quia Paraclitus
Demiffus fuit cœlitus,
In tuo collegio. *Ave Maria.*

N 5

7. Gau-

7. Gaude quæ post Christum scandis,
 Et est honor tibi grandis,
 In cœli palatio.
 Ibi fructus ventristui
 Per Te nobis detur frui
 In perenni gaudio. *Ave Maria.*

Hæc gloriosa SS. Matris gaudia cum pro sua consuetudine B. Thomas Cantuariensis Archiepiscopus aliquando secum perpenderet, singulaque Angelica salutatione honoraret, res illi accidit incredibilis prope solatii. Nam, *Pomer. serm. de B.V. lib. 10. p. 4. à 3.* Virgo Deipara summa charitate eidem apparens, in hæc verba ipsum allocata scribitur: *Charissime, devotionem tuam gratanter accepto, quia de meis gaudiis, quæ in ista vita habui frequenter commemorando me salutas. Attamen vellem insuper, ut illa mea gaudia, quæ in cælo nunc gloriosa habeo, recoleres, & consimiliter de his quotidie, me reverenter salutares. Quod si feceris tu, vel quicumque alius fidelis ob mei devotionem hoc fecerit; Ego promitto, quod in tempore obitus sui, ego ejus animam protegam, & liberabo, & in cõspedu filii mei pro ipsa astabo,*

¶

Et intercedam, ac consolabor eam. Tunc ipse B. Thomas humillime Dei Matrem venerando, gratiasque agendo, *O gloriosa*, inquit, *cœlorum Regina*, & super benedicta *Domina mea!* dic quæso mihi, quæ sunt ista tua gaudia in cœlo, de quibus te salutare debeo? Tum ipsa gloriosa *Domina* septem illum cœlestia sua gaudia edocuit, quæ in versiculos redacta, in variis Ecclesiis sequentiarum loco publice recitari consueverunt. Ut igitur eo suavius consolari coneris dolorosam tuam Matrem *Parthenophile*, & hæc tibi gaudia proponam; quibus hodiernum diem laudando *Virginem*, & congratulando possis eo suavius impendere. sunt ergo sequentia.

1.
Gaude flore Virginali,
Quæ honore speciali,
Transcendis splendiferum
Angelorum principatum,
Et Sanctorum decoratum
Dignitate munerum. *Aveldaria.*

2.
Gaude sponsa chara Dei,
Nam ut clara lux diei,
Solis datur lumine:

Sic Tu facis orbem verè
 Tuæ faciei resplendere
 Lucis claritudine. *Ave Maria.*

3.

Gaude splens vas virtutum,
 Cujus pendens est ad nutum
 Tota cœli curia,
 Te benignam & felicem
 JESU dignam genitricem
 Venerans in gloria. *Ave Maria.*

4.

Gaude nexu voluntatis,
 Et amplexu charitatis
 Juncta sis altissimo;
 Ut ad votum consequaris,
 Quidquid Virgo deprecaris,
 A Jesu dulcissimo. *Ave Maria.*

Gaude Mater miserorum;
 Quia Pater sæculorum
 Dabit te colentibus
 Congruentem hic mercedem,
 Et felicem poli sedem,
 Regnis in cœlistibus. *Ave Maria.*

6.

Gaude Virgo Mater Christi,
 Tu quæ sola meruisti,
 O Virgo piïssima;
 Esse tantæ dignitatis,
 Ut sis sanctæ Trinitatis
 Sessione proxima. *Ave Maria.*

7. Gau-

Gaude Virgo Mater pura,
 Certa manens & segura,
 Quod tua gaudia,
 Non cessabunt, nec decrescent,
 Sed durabunt & florescent
 Per æterna sæcula. *Ave Maria.*

ψ. Exaltata es S. Dei Genitrix.

ϣ. Super choros Angelorum ad cœlestia regna

Oremus.

Dulcissime Domine Jesu Christe, qui
 beatissimam Genitricem tuam
 gloriosissimam Virginem Mariam per-
 petuis, & felicibus gaudiis in cœlo læ-
 tificasti, concede propitius, ut ejus me-
 ritis, & precibus salutem mentis & cor-
 poris consequamur, & ad gaudia tuæ
 beatitudinis, & ejus æterna feliciter
 perveniamus. Amen.

Ecce igitur Parthenophile, neque
 enim diutius te detinebo, quam ex Ma-
 tris tuæ dolorum consideratione pa-
 tientissimus effectus sis, ecce, inquam,
 gaudia Virginis, quibus eam mæstam
 & afflictam solari possis, tibi que feli-

N. 7

cem

cem procurare obitum. neque multis huic parti inhærebo, cum speciali opusculo hæc sancta gaudia Matris tuæ, vitam comite, me elucidaturum, confidam. finiam itaque ubi perbreuem, & in rem meam accommodam historiam coronidis loco proposuero. Refert eam Beluac. in spec. lib. 7. c. 84. Erat Clericus quidam utcunque vanus, ita tamen devotus, ut nunquam templum præteriret, quin in hæc verba prorumperet: Beatus venter qui Te portavit, & ubera quæ suxisti! accidit ut morbo correptus, eò jam deductus esset, ut morti propinquior etiam linguam sibi, ac labia dentibus miserime dilaniaret. In hac vero calamitate Custos Angelus proprio cliente supplex Virgini factus, ita eam affatus scribitur: Meminisset piissima Mater, quæ nunquam suorum non memor sit, hæc ea esse labia, hanc illam linguam, qua miser homo in Jesu ac Maria salutandis toties usus fuisset. Nec misericordiae Mater hæc milerias poterat scire, & non illico subvenire. Adfuit itaque ægro, & ex uberibus illis,

lis,

lis, quæ æger Clericus toties beata
prædicaverat, expresso in ejus os sa-
cratissimo lacte (O pietas !) linguam,
labia, totum denique hominem sanitati
restituit. Insuper longe majus addix-
it beneficium, gratiam scilicet impe-
trando, ut spretis sæculi cupiditatibus,
Religionem iniret, dulciori pietatis ac
sanctioris vitæ sensu deinceps Deo mi-
litaturus. Vide sis Parthenophile, quan-
tum tibi de Dei Matris benignissima
misericordia spondere possis, si animo,
ore, & opere ipsi devotus sodalis exi-
stas. Age igitur mæstissimæ Matris
per quam sis studiosus, & esto cœli se-
curus.

Vive devotè Deo, pacificè

proximo, patienter Tibi,

& Vale.

INDEX

INDEX RERUM.

A.

- A**ccusationes falsæ patienter ferenda. 16. seq.
Adjutorium Christi Maria 86. seq.
Ægros inuisit B. V. 146.
Affectus B. V. erga Christum in cruce. 12. erga depositum è cruce 9.
Affectus erga dolorosam V. 10. 11. seq.
Amantes 221.
Amor rebus imponit præcium. 216.
Amor conjugalis 123. filiorum erga parentes 249. Parentum erga filios 126.
Amor triplex B. V. erga Christum 218.
Maximus 220. seq. 223. 227. seq. 234. seq.
Animæ ex purgatorio liberatæ historia 114.
Ariditas animi perferenda 98. magni est meriti 103. ejus causæ ibidem. exempla 101. seq.

Baja-

INDEX RERUM.

B.

Bajulatio crucis Christi qualis 206.

Bajulans crucem Christus Matrem alloquitur 207.

Bernardus injuriæ patiens 282.

Bonorum amissio patienter ferenda.

223. Bona omnia nobis conceduntur per Mariam 85. seq.

C.

Calumniæ affligunt sapientes. 15. 16.

patienter ferendæ 16. 18. 25. 26. seq.

S. Caroli Boromæi petitiones in morte. 284. beata ejus mors 206.

Caroli Brigittæ filii mors 286.

Christus est omnia B. V. 13. 14. Item aliis 8 piis 241.

Confessionem libenter excipiens ditatur. 61.

Coronatio Christi dolorosa 205.

Consolatio mira innocentis 22. seq.

Contritio quomodo impetranda. 37.

Conversio mira peccatoris gravis. 77.

Conscientiæ morbi quomodo ferendi 97.

Con-

INDEX RERUM.

- Conscientiæ malæ tormenta. 91. Tran-
quillæ lætitiæ 91. seq.
- Cruciatus ex passione Christi 45. 46. seq.
- Crucifixus plantatus in corde S. Claræ.
41. 48.
- Crucifixi cultores singulares 40. 41. 49.
seq.
- D.
- David deflet filios. 121.
- Deliquium animi an passa sit B. V. 275.
Quale fuerit 277
- Desolatio. v. ariditas.
- Desiderium ingens patiendi 88. 45. seq.
- Dolores B. V. prædicti. 8. recensentur
65. præmiantur 178. Diuturni 170.
Maximi 12. seq. 51. seq. 78. 81. 120.
seq. 126. 132. seq. 269. 272. seq. 277
166. seq. Collati cum doloribus
Christi 12. 80. 172. seq. Aliorum et-
iam sanctorum 40. seq. 121. seq. 129.
seq. Suadetur frequens eorum recor-
datio. 29. 63. Præmia eorum, qui ip-
so colunt 37. 76. 77. Modus eos co-
lendi 65. seq.

INDEX RERUM.

E.

Edmundulus quam severè fuerit educatus 136.

Elzearius immemor injuriæ 17. 18.

F.

Fæmineus sexus magis condolet 120.

Figuræ dolorum B. V. 149. seq.

Filiorum amissio gravissima 127. 131.

Flagellum à Philippo II. oblatum filio 136.

Flagellatio Christi crudelis 202.

Fons sanitatis mirabilis 139.

Fortitudo B. V. item aliorum 277. seq. 280.

G.

Gaudia B. V. profunt colentibus 294. seq. Temporalia 297. æterna 299. præmia recolentium, 298.

Gratia B. V. maxima 231. seq.

Gratia speciali B. V. electa 82.

Gratiæ reliquis sanctis datæ, etiam conceduntur B. V. 38. 39.

Grati animi affectus erga Crucifixum 87. seq. Beatam V. 89.

H.

Heli sacerdotis mors 130.

Her.

INDEX RERUM.

- Hermannns Joseph in paupertate sub-
levatur à B. V. 60.
- Honor Dei læsus causat in piis dolo-
rem 124.
- Horas Canonicas recitandi piè modus
50.
- Hymni de doloribus B. V. 150. 152. 156
I.
- Jejunium in honorem passionis Christi.
137.
- Jesus memor dolorum Matris, eam allo-
quitur ex cruce 64.
- Injuriam patienter ferendam 16. seq. 282.
Non obsunt cultoribus Passionis, &
Beatae V. 21. & seq. 282.
- Joannes Godefridus Episc. Bamberg. mi-
re virtuosus. 137.
- Joannes Evangel. spectat Beatissimam
V. post mortem 36.
- Jordanis comparatur B. V. 143.
- Joseph ab Arimath. petit corpus Chri-
sti, quare. 44.
- Judae ingratitude 269.
L.
- Labores corporales, & animae grati, &
offerendi Deo 186. 188. seq.
- Lachry.

INDEX RERUM.

Lachrymæ B. V. sanguineæ 9. copia. 10.

Lacrymæ leniunt dolorem. 127.

Lac Virgineum aspersum ægro. 145.

Laudantes Deiparam, consolantur in
morte 190.

Litaniæ V. dolorosæ 194.

Ludovicus de Ponte gaudet infernum
esse. 99,

M.

Maria Virgo.

Adjuvat animas in purgatorio 107. Co-
operatur nostræ salutis 63. seq. caret
omni solatio in passione filii 125. cri-
minationes in innocentes diffij at 24.
& seq.

Debitorem habet Deum 225. Fons sa-
nitatis 139. 140.

Martyrum Regina 164. & seq. Mori de-
siderat cum filio 96. 121. vere mortua
est. 165. Mari imperat 192.

Morientes confortat. 284. Pauperes
sublevat 58. & seq. communicat suos
dolores. 46. Maria Oegn. devota
passioni 457.

Martyrium sine sanguine 182.

Memoria passionis Christi grata. 252.
seq.

Medi-

INDEX RERUM.

- Meditatio de B. V. juxta crucem 158.
 Mors desolata, sed preciosa 104. aliæ
 preciosæ cultorum B. V. 285. 289. &
 seq.
 Morborum genera varia 135. æquo ani-
 mo ferenda, & modus 138. seq. Mor-
 bis medetur B. V. 144.
 Moriendi pie modus 117.
 Mors amicorum quomodo ferenda.
 244.
 N.
 Naami Syri lavacrum applicatur B. V.
 143.
 O.
 Obedientia B. V. 268. 278.
 Oculi B. V. sub cruce. 9.
 Officium parvum defunctorum 109 seq.
 Officium dolorum B. V. 30. seq.
 Oratio ad dolores B. V. 74.
 Oratio ad impetrandum omnia licita.
 209.
 Orationes S. Brigidæ V. de Passione
 Christi 256.
 Ordo militaris perfert injurias amore
 Christi. 282.
 Opera nostra unienda passioni Christi.
 250.
 Pas-

INDEX RERUM.

P.

Passio Christi.

Defletur à SS. 49. Ejus memoria com-
mendatur. 254.

Patientia.

In aëris injuriis. 182. seq. In amissione
charorum 335. in scrupulis, & animi
morbis 94. seq. Ejusdem petitio 52.

Peccata afflixerunt B.V. 269. 270. seq.
sunt causa dolorum Christi 271. seq.
eorum gravitas 270.

Paupertas.

Christi & B.V. maxima 56. æquo ani-
mo ferenda 53. 58. seq. grave malū
honestioribus 53. impatienter perla-
ta causat gravia mala 55.

Petri negatio 270.

Piscina probatica comparata V.M. 141.

Promissiones cœlestes factæ Incondolen-
tibus B.V. 37.

Purgatorium vitant patientes 246. ani-
mæ ibidem juvantur à B.V.

Q.

Quatraginta Martyres frigore necati.

185.

R.

Regina Martyrum Maria 268.

Resignatio B.V. 268.

Re-

INDEX RERUM.

Revelationes factæ de doloribus B.V. 8.
Rosarium dolorosum B.V. 199. seq. 148
Rosarii ope non incedit S. Antonius
Pag. 191.

S.

Salus æterna conceditur per B.V. 58. seq
Scrupulorum mala, & remedia 96. &
seq. Mire illis exercetur S. Ignatius.
105.

Silentium inter injurias. 16.

Servitarum B.V. mira vocatio, & beatâ
mors 288. 289. & seq.

T.

Tentationes sine consensu profunt. 101.
seq.

Tormenta SS. Martyrum crudelia 168.

V.

Vincula pro Christo honorifica 283.

Unio inter Christum, & B.V. maxima.
78. 176. & seq.

Votiva loca dolorosæ Virginis 140.

Vulnera Christi sanctis impressa 42. 43.
quomodo sint colenda 253.

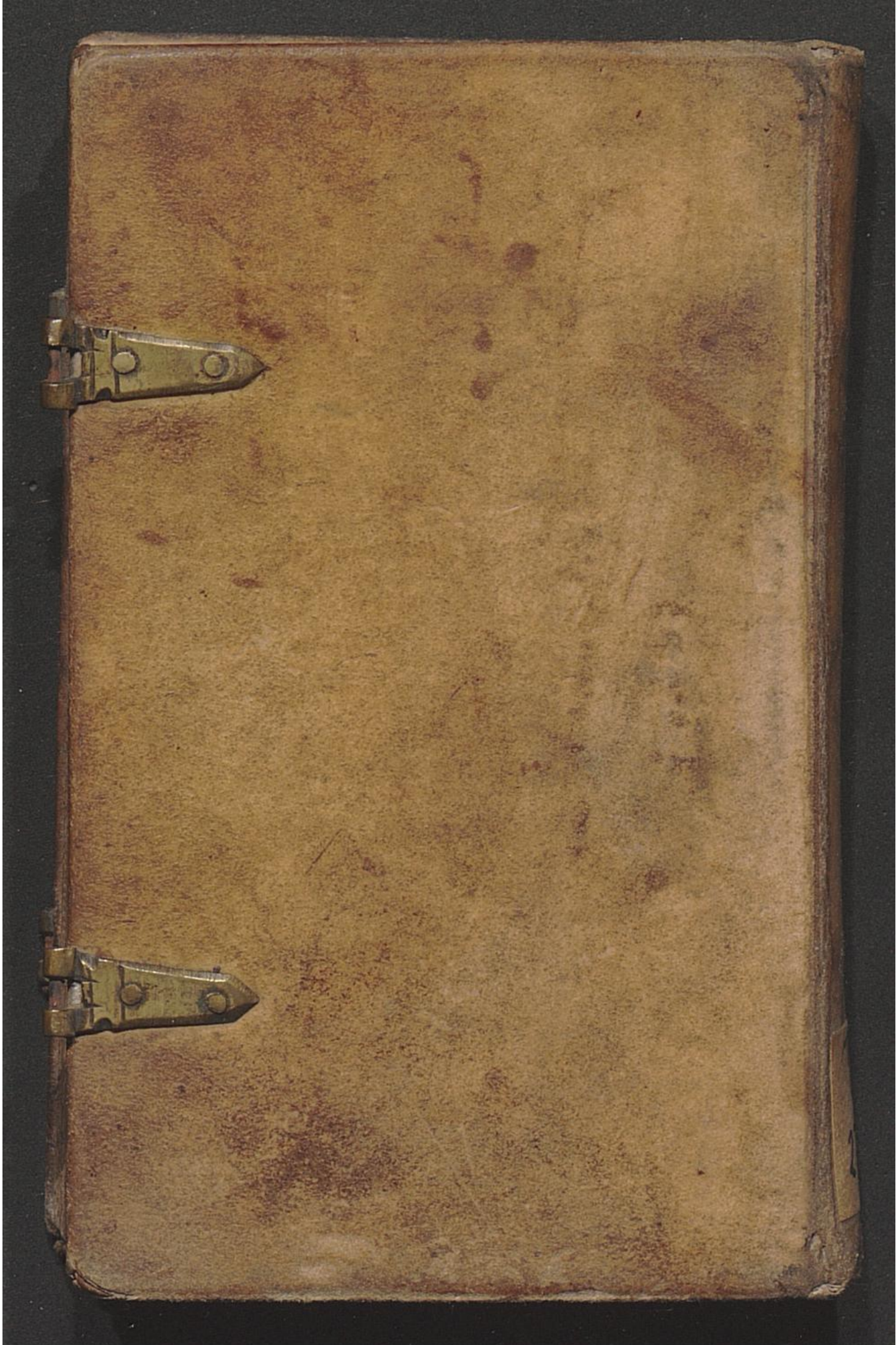
F I N I S

Ad majorem DEI, & dolorosæ Virginis
gloriam.

8.
18
15
q
&
s.
a

Syn. 2.8 5. 6
2. Jan. p. 8. 1. 2. 3.

The image shows the front cover of an antique book. The cover is decorated with marbled paper featuring a repeating pattern of scalloped, shell-like shapes in shades of red, blue, and yellow, set against a light beige background. The paper is aged and shows signs of wear, including scuffing and some loss of material, particularly along the edges and corners. In the upper central portion of the cover, there is handwritten text in a dark ink, likely a cursive script. The text is arranged in two lines. The left edge of the book is visible, showing the spine's binding structure and some of the adjacent page's text, which includes the numbers 8, 18, 15, and the letters q, &, s., a.

Th
2748